

Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemeen	4
Bestuurlijke hoofdlijn	4
Financiële hoofdlijn	5
Leeswijzer	9
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	12
Programma 1 Veiligheid	21
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	31
Programma 3 Economie	36
Programma 4 Onderwijs.....	42
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie.....	47
Programma 6 Sociaal Domein	53
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	63
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	75
Paragrafen.....	82
Lokale heffingen.....	82
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	89
Onderhoud kapitaalgoederen	93
Financiering	97
Bedrijfsvoering.....	102
Verbonden partijen	105
Grondbeleid	109
Financiële begroting.....	122
Kerngegevens	122
Overzicht baten en lasten en de toelichting	126
Uiteenzetting financiële positie	132
Baten en lasten per taakveld	144

Algemeen

Bestuurlijke hoofdlijn

Werken aan de Veldhovense opgaven

Deze begroting is de eerste van de Veldhovense coalitie 2022-2026. De economische groei in de regio en de uitdagingen waar we als Nederlandse samenleving voor staan, plaatst Veldhoven voor flinke opgaven. Opgaven die we vooral gezamenlijk als hechte en solidaire gemeenschap op moeten pakken. Daarin willen we investeren: in elkaar en in een duurzame toekomst.

Die flinke opgaven vragen om afweging en keuzes. Hierbij hebben we gekeken naar wat wettelijk nodig is, naar onze uitgangspunten in het coalitieprogramma en naar de vraag of iets dringend en belangrijk is.

De komende jaren ligt het accent op drie leidende principes: de visie op Veldhoven is bepalend voor de planning, de inwoners staan centraal en er moet balans zijn tussen capaciteit, taken en ambities. Het overdrachtsdocument vanuit de vorige bestuursperiode en het coalitieprogramma *De Veldhovense opgaven* vormen hiervoor de basis. Met deze leidende principes zijn we erin geslaagd om zowel inhoudelijk als financieel tot een evenwichtige begroting te komen. De eerst drie jaren zijn sluitend. Het laatste jaar, het zogenaamde ravijnjaar, kent een klein negatief saldo.

Een gezonde groei waarbij zorgvuldigheid boven snelheid gaat

Voordat we grote keuzes maken die veel geld kosten moeten we koers bepalen: eerst denken, dan doen. Daarom willen we met de samenleving de toekomstvisie van Veldhoven bepalen. Waar willen we de komende decennia naar toe werken? Waar willen we in 2024 staan als gemeente Veldhoven? Wat voor gemeente willen we dan zijn? Welke keuzes moeten we daar nu voor maken? Dit gaan we samen met gemeenteraad, inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven uit Veldhoven bepalen. De verwachting is dat dit eind 2023 een stip op de horizon oplevert als een handvat om keuzes te maken.

Het principe *eerst denken, dan doen* geldt ook voor andere (deel)visies. Zo maken we bijvoorbeeld wel geld vrij voor het maken van de mobiliteitsvisie, maar beslissen we pas later over de keuzes die daaruit voortvloeien.

Een duurzame toekomst met aandacht voor de inwoners

Vanzelfsprekend kijken we wel naar wat op dit moment echt nodig is. Zo vraagt bijvoorbeeld de energietransitie nu om investeringen en hebben we ook nu geld vrijgemaakt om in 2023 aan de slag te gaan met een brede visie op participatie en democratisering.

Daarnaast zetten we voor de verbetering van onze dienstverlening extra personeel in; dat gaat de inwoner direct merken. Zo hopen we de meldingen openbare ruimte weer tijdig af te kunnen handelen, de wachttijden bij Burgerzaken terug te dringen en principeverzoeken sneller in behandeling te nemen. Datzelfde geldt voor ruimtelijke plannen en vergunningverlening.

Een toekomstbestendige organisatie die is afgestemd op de omgeving

Daarbij moeten we aandacht blijven houden voor juiste balans tussen capaciteit, taken en ambities. We realiseren ons dat ambtelijke uitbreiding nodig is, maar kiezen er wel voor om dit gefaseerd en planmatig in te vullen. Zodat we de eerste ambities waar kunnen maken en een aantal knelpunten kunnen oplossen.

Ondertussen zijn we aan de slag gegaan met een organisatieontwikkeling (de Geluksexpeditie) met als doel een gezonde en flexibele organisatie waar de basis op orde is. Een gemeentelijke organisatie die de uitdagingen van de toekomst aankan en in harmonie met de samenleving kan werken aan een mooi en gelukkig Veldhoven.

Financiële hoofdlijn

Inleiding

Deze begroting is de eerste begroting over 2023 voor de Planning & Control cyclus 2023. Daarom noemen we deze begroting ook wel de primitieve begroting. In de loop van 2023 wordt deze begroting gewijzigd binnen de P&C cyclus via de rapportages aan en besluiten van de raad.

De financiële uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2023-2026 vinden we in de Kadernota 2023. De vertaling van deze uitgangspunten in de primitieve begroting heeft verder geleid tot een aantal technische bijstellingen, die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd.

Daarnaast is er sprake van nieuwe beleidsvoorstellen en bijstellingen op bestaand beleid. Deze voorstellen zijn vertaald in een geactualiseerd meerjarenperspectief. Hiermee komen wij voor de meerjarenbegroting 2023-2026 met positieve saldi tot en met 2025, en een negatief saldo in 2026.

Actualisatie meerjarenperspectief 2023-2026

In deze paragraaf worden deze begrotingsaldi aan de hand van diverse invalshoeken geactualiseerd. Dat leidt tot onderstaand bijgesteld meerjarenperspectief en schetst hoe deze begroting tot stand is gekomen.

Het vertrekpunt voor deze begroting, zijn de saldi zoals gepresenteerd in de meerjarenbegroting 2022-2025. Deze saldi zijn geactualiseerd met 3 bestuursrapportages zoals blijkt in onderstaande tabel. Hiermee ontstaat het meerjarenperspectief tot en met de 2e bestuursrapportage 2022.

Begrotingssaldi 2023 t/m 2026 als vertrekpunt

Omschrijving	Begroting (x € 1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Vertrekpunt	15	124	-1.023	-402
Meerjarige doorwerking 3e bestuursrapportage 2021	-220	180	653	653
Meerjarige doorwerking 1e bestuursrapportage 2022	-42	-239	-412	-412
Meerjarige doorwerking 2e bestuursrapportage 2022	-2.168	-1.851	-1.437	-1.211
Meerjarenperspectief 2023-2026 tot en met 2e bestuursrapportage	-2.415	-1.786	-2.219	-1.372

Vanuit bovenstaand meerjarenperspectief zijn wij het begrotingsproces ingegaan.

Belangrijk binnen het proces zijn naast de bestuursrapportages, de technische bijstellingen. Technische bijstellingen zijn bijvoorbeeld rentelasten, loon- en prijsindexering en bijstellingen op de kostendekkendheid van riolering en afval. Deze worden hieronder aangegeven met de invloed op het begrotingssaldo.

Geactualiseerd meerjarenperspectief 2023 -2026

Omschrijving	Begroting (x € 1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Meerjarenperspectief 2023-2026 tot en met 2e bestuursrapportage	- 2.415	- 1.786	- 2.219	- 1.372
Technische bijstellingen volgens uitgangspunten Kadernota 2023	- 2.982	-3.513	-3.805	-5.439
Meerjarenperspectief 2023-2026 incl. technische bijstellingen kadernota 2023	- 5.397	- 5.299	- 6.024	- 6.811

De technische bijstellingen hebben een grote invloed op het begrotingssaldo. Dit is vooral het gevolg van de indexering. De indexering voor 2023 tot en met 2026 is toegepast zoals vastgelegd in de Kadernota 2023. Daarnaast hebben wij de basis voor 2023 met 4,7% verhoogd vanwege de hoge inflatie in 2022. Deze verhoging loopt meerjarig mee, en is gebaseerd op cijfers van het CPB.

Nieuw beleid en bijstellingen op bestaand beleid

In deze paragraaf komen de voorstellen aan bod voor nieuw beleid en de bijstellingen van bestaand beleid.

De bijstellingen op bestaand beleid en het nieuwe beleid maken inzichtelijk aan welke programma's meer geld wordt uitgegeven:

Progr	bijstelling bestaand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
		2023	2024	2025	2026
	Meerjarenperspectief 2023-2026 incl. technische bijstellingen kadernota 2023	-5.397	-5.299	-6.024	-6.811
0	Meicirculaire gemeentefonds	7.653	10.801	13.902	7.923
0	Wachtgeld voormalige wethouders	-300	-300	-194	
0	Verlaging onroerende zaakbelasting (1% in 2023 en 3% in 2024)	-136	-579	-579	-579
0	Uitbreiding personele capaciteit programma 0 (terugdringen wachttijden burgerzaken, optimaliseren digitale dienstverlening naar inwoners en optimaliseren participatie/samenspraak)	-128	-261	-264	-268
0	1 fte bovenformatief	-93	-95	-96	-97
0	Implementatie en uitvoeringskosten Wet Open Overheid (WOO)	-90	-106	-118	-130
0	Inhuur WOZ/ belastingen	-55	-12	-12	-12
0	Inhuur arbeidsmarktcommunicatie	-45	-60	-60	-60
0	Vennootschapsbelasting	-1	-1	-1	-1
0	Dekking kapitaallasten uit reserve	0	9	17	25
1	Hogere bijdrage Veiligheidsregio	-62	-62	-30	-30
1	Uitbreiding personele capaciteit programma 1 (taakuitbreiding BOA's)	-15	-31	-32	-32
2	Mobiliteitsvisie	-90	0	0	0
2	Uitbreiding personele capaciteit programma 2 (onderhoud en realisatie infrastructuur)	-44	-90	-91	-92
2	Laadpalen	-20	0	0	0
2	Verbeteren fietsstructuur west-Veldhoven (investering € 2.700 in 2023)	0	-95	-94	-93
2	Vervanging: masten/armaturen (investering jaarlijks € 250)	0	-12	-24	-35
2	Bewaakte fietsenstalling (investering € 50 in 2023)	0	-3	-2	-2
2	Toezicht kabels & leidingen (€ 50 baten en lasten)	0	0	0	0
2	Vervanging: verschillende wegen (investering € 2.900 in 2026)	0	0	0	0
2	Vervanging: voertuigen (investering € 138 in 2026)	0	0	0	0
5	Uitbreiding personele capaciteit programma 5 (groen / openbare ruimte)	-38	-77	-78	-79
5	Uitvoeren kleinschalige vergroeningsactiviteiten	-20	-50	-70	-70
5	Verduurzaming voertuigen wijkonderhoud (investering 2023,2024,2025 van € 385)	0	-24	-35	-59
5	Gemeentelijk monumentenbeleid	0	-20	-20	-20
5	Vervangingsinvestering binnensport (investering € 297 in 2026)	0	0	0	0
6	Wet inburgering lasten	-470	-470	-470	-470
6	Wet inburgering baten	286	286	286	286
6	Uitbreiding personele capaciteit programma 6 (SROI)	-26	-53	-53	-54
6	Lasten uitvoering SROI	-10	-7	-7	0
7	Uitbreiding personele capaciteit programma 7 (energietransitie, afvalcoach en omgevingswet)	-335	-397	-403	-409
7	Duurzaamheid	-100	0	0	0
7	Energietransitie	-100	-100	-100	-100
7	Onderhoud begraafplaats	-20	-20	-20	-20
7	Vervanging ondergrondse containers (investering € 200 in 2026)	0	0	0	0
7	Verminderen zwerfafval (€ 50 baten en lasten)	0	0	0	0
8	Uitbreiding personele capaciteit programma 8 (omgevingswet en principeverzoeken)	-178	-361	-270	-273
	Totaal bijstellingen (- = nadeel)	5.563	7.810	11.082	5.249
	Meerjarenperspectief 2023-2026 begroting 2023	166	2.511	5.058	-1.562

Financieel resumé

Uiteindelijk leiden alle voorstellen tot onderstaand overzicht. Dit resumé geeft een beeld van het meerjarenperspectief volgens het raadsbesluit.

Omschrijving	Begroting (x € 1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Vertrekpunt	15	124	-	-402
			1.023	
Meerjarige doorwerking 3e bestuursrapportage 2021	-220	180	653	653
Meerjarige doorwerking 1e bestuursrapportage 2022	-42	-239	-412	-412
Meerjarige doorwerking 2e bestuursrapportage 2022	-	-1.851	-1.437	-1.211
	2.168			
Meerjarenperspectief 2023-2026 tot en met 2e bestuursrapportage	-	-	-	-
	2.415	1.786	2.219	1.372
Technische bijstellingen volgens uitgangspunten Kadernota 2023	-	-3.513	-3.805	-5.439
	2.982			
Meerjarenperspectief 2023-2026 incl. technische bijstellingen kadernota 2023	-	-	-	-
	5.397	5.299	6.024	6.811
bijstelling bestaand en nieuw beleid	5.563	7.810	11.082	5.249
Meerjarenperspectief 2023-2026 begroting 2023	166	2.511	5.058	-
				1.562

Leeswijzer

Opzet van de begroting

Met de programmabegroting stelt de gemeenteraad de kaders vast waarbinnen het college van burgemeester en wethouders het beleid dient uit te voeren.

Deze programmabegroting 2023 is volgens de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de zeven verplichte paragrafen. Binnen het programmaplan treft u de negen begrotingsprogramma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien aan.

Een begrotingsprogramma bevat voor één of meerdere met elkaar samenhangende beleidsterreinen de beantwoording van de drie 'W-vragen':

Wat willen we bereiken? --> Doelstelling

Wat gaan we daarvoor doen? --> Activiteiten

Wat gaat dat kosten?

De doelstellingen zijn ingevuld met de kaderstelling uit de Kadernota 2023 als basis en aangevuld met doelstellingen uit het coalitieakkoord.

Een begrotingsprogramma is opgebouwd volgens een piramidestructuur. Een programma bestaat namelijk uit diverse taakvelden. De taakveldenraming is voor het college een instrument om deze beleidsuitvoering op meer gedetailleerd niveau te volgen en (bij) te sturen.

Naast de programma's bestaat de programmabegroting uit paragrafen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting weer vanuit een bepaald perspectief. De paragrafen zijn over het algemeen programma-overstijgend.

Deze programmabegroting is een onderdeel van de planning en control-cyclus van de gemeente Veldhoven. Hierin sluiten de verschillende instrumenten qua opzet en opbouw op elkaar aan. In de jaarstukken worden ook de drie W-vragen belicht. Tijdens het begrotingsjaar wordt de uitvoering van het in de programmabegroting opgenomen beleid gevolgd en (bij)gestuurd via 3 bestuursrapportages.

Autorisatie door de Raad op programmaniveau

De raad autoriseert met de vaststelling van de programmabegroting het college tot het doen van uitgaven op programmaniveau. Met de instrumenten van planning en control (programmabegroting en bestuursrapportages) en het controle-instrumentarium (rekenkamercommissie, recht van onderzoek, rechtmatigheidsverantwoording) beschikt zij hiervoor over voldoende waarborgen. In het schema hieronder wordt de verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor het doen van uitgaven samengevat weergegeven.

Gemeenteraad	<u>Exploitatie:</u> Totale (bruto-)lasten en baten per programma	<ul style="list-style-type: none"> • Programmabegroting • Begrotingswijzigingen, die leiden tot bijstelling van de raming van de totale lasten en/of baten van een programma
	Investerings: Totale (bruto-)uitgaven en inkomsten per investeringskrediet	<ul style="list-style-type: none"> • Programmabegroting • Begrotingswijzigingen, die leiden tot bijstelling van de raming van de totale (bruto-)uitgaven en/of inkomsten op een investeringskrediet
	Bouwgrondexploitatie: Totale (bruto-)uitgaven en inkomsten op bge-complexen in totaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Meerjarenperspectief bouwgrondexploitatie
College B&W	Exploitatie: Totale lasten en baten per taakveld	<ul style="list-style-type: none"> • Taakveldenraming • Begrotingswijzigingen, die verschuivingen binnen programma's bevatten
	Investerings: (Bruto-) uitgaven en inkomsten binnen totale investeringskrediet	<ul style="list-style-type: none"> • Taakveldenraming • Begrotingswijzigingen die leiden tot bijstelling van de raming van (bruto-) uitgaven en/of inkomsten op een investeringskrediet
	Bouwgrondexploitatie: Per complex de totale (bruto-) uitgaven en inkomsten	<ul style="list-style-type: none"> • Bijstellingen exploitatieopzet per complex

Autorisatie op programmaniveau betekent dat begrotingswijzigingen, met verschuivingen tussen taakvelden binnen één programma, niet door de Raad worden vastgesteld. Deze wijzigingen, die door het college worden goedgekeurd, worden wel ter inzage aan de gemeenteraad voorgelegd.

Programmaopbouw

Alle programma's zijn volgens dezelfde indeling opgebouwd:

- Inleiding
- Doelstelling (Wat willen we bereiken?)
- Activiteiten per doelstelling (Wat gaan we daarvoor doen?)
- Meetindicatoren per programma
- Verbonden partijen (waar van toepassing)
- Subsidies in programma (waar van toepassing)
- Lasten en baten per programma (Wat gaat dat kosten?)
- Bijstellingen bestaand en nieuw beleid (waar van toepassing)

Op de programmabladen zijn de bedragen in € 1.000 weergegeven.

In deze begroting hebben wij extra aandacht besteed aan de kaderstelling. Met de verbeteringen kan de raad haar kaderstellende en controlerende rol beter uitvoeren. Daarnaast stellen de verbeteringen ons in staat om het gemeentelijk beleid beter te kunnen monitoren, evalueren en bij te sturen. Per programma is een set aan meetindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn gekoppeld aan de doelstellingen. De set bevat een vergelijking met andere gemeenten, landelijke cijfers en onze eigen realisatie over het peiljaar. Tot slot zijn zoveel als mogelijk de streefwaarden meerjarig aangegeven.

Met deze nieuwe opzet en set aan indicatoren hebben we in deze begroting een grote stap gezet om de kaderstelling te verbeteren. Maar we zijn er nog niet, het is een groeimodel. Bijvoorbeeld omdat in een aantal gevallen geen indicator met streefwaarden voor 2023 is benoemd. Dit komt onder meer omdat er nog beleid of visie ontwikkeld moet worden. Een indicator zal in een volgend begrotingsjaar worden toegevoegd.

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De sterke groei van Veldhoven, de ontwikkelingen in de regio en de betekenis van ASML voor Veldhoven en daarbuiten raakt onze hele samenleving. De grote taken en vraagstukken waar we voor staan, vragen om een organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) die dicht bij de inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties van Veldhoven staat. En in de regio zichtbaar en actief is.

Inwoners en organisaties mogen rekenen op een goede dienstverlening van gemeenten. Hierbij gaat het niet alleen over wat we leveren, maar ook hoe we onze diensten leveren. In de gemeente Veldhoven staat hierbij de vraag van de klant centraal. Het gaat niet alleen om houding en gedrag, techniek en processen, maar ook om een goede interne samenwerking. We helpen inwoners en organisaties zo goed mogelijk vanuit het principe ' digitaal waar het kan'. We staan voor een toegankelijke en passende dienstverlening.

De gemeente Veldhoven vraagt inwoners om mee te denken over nieuw beleid en projecten en wil aansluiten bij moderne ontwikkelingen op het gebied van (online) participatie en democratisering. Dat vraagt om een omgevingsbewuste en communicatieve organisatie.

Gemeenten gaan de komende jaren uitdagende financiële tijden tegemoet. De taken die we lokaal op ons bordje krijgen worden vanuit het Rijk niet altijd in voldoende mate financieel gecompenseerd. Het is aan ons, om zorg te dragen voor financiering van dit beleid. Het is van belang om de gemeentelijke financiën gezond te houden en een ambtelijke organisatie te hebben die de opgaven van nu en de toekomst aan kan met voldoende capaciteit. De uitdagingen die op ons pad komen vragen om een vitale en slagvaardige gemeentelijke organisatie.

Doelstelling

0.01 De gemeentelijke organisatie werkt omgevingsbewust en communicatief

We staan als organisatie steeds meer in verbinding met de samenleving, leven ons in de inwoner in en sluiten aan bij bestaande netwerken. In ons werken zijn de effecten op onze omgeving leidend. Daarbij zetten we communicatie in als instrument.

Activiteiten

0.01.01 We gaan participatie en democratisering herzien en uitbreiden

Ontwikkeling van een visie op participatie en democratisering. Er is behoefte aan een nieuwe, hedendaagse visie op participatie en democratisering die ons beter in staat stelt om in gesprek en overleg te gaan en te blijven met inwoners, bedrijven en organisaties.

Doelstelling

0.02 Toegankelijke en passende (digitale) dienstverlening

Veldhoven groeit, dat betekent meer inwoners waaraan passende (digitale) dienstverlening geleverd moet worden. We zijn voor iedereen bereikbaar en hebben oog voor de behoefte en de belangen van de klant. Onze koers gaan we uitzetten in een nieuwe realistische visie.

Activiteiten

0.02.01 Ontwikkelen van een (digitale) dienstverleningsopgave

Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamercommissie ontwikkelen wij in 2023 een nieuwe dienstverleningsopgave. Dit betekent dat we een nieuwe visie op onze (digitale) dienstverlening gaan maken die wij voorleggen aan de gemeenteraad.

0.02.02 Wij voldoen aan de Europese verordening Single Digital Gateway

De Single Digital Gateway verplicht EU-lidstaten om bepaalde overheidsdiensten toegankelijk te maken voor Europese inwoners en ondernemers. Dat gebeurt via het portaal YourEurope.

0.02.03 We monitoren continu de klanttevredenheid van de kanalen website en balie

Wij willen graag weten wat de inwoners van onze (digitale)dienstverlening vinden. Daarom monitoren we dat continu en die feedback gebruiken we om de (digitale)dienstverlening te verbeteren.

Doelstelling

0.03 De gemeente Veldhoven heeft een duidelijk profiel

We weten wie we zijn, wat we willen worden en dragen dat uit.

Activiteiten

0.03.01 We ontwikkelen een visie op Veldhoven.

We gaan met verschillende groepen uit de samenleving (inwoners, instellingen, bedrijven, verenigingen etc.) verkennen wat voor gemeente wij willen zijn. We starten hiermee in 2022.

Doelstelling

0.04 De gemeentelijke organisatie is vitaal en slagvaardig

Naast het uitvoeren van wettelijke taken, zijn we in staat om bepaalde wensen en ambities te realiseren en kunnen we inspelen op de snelle groei in onze regio.

Activiteiten

0.04.01 We maken strategisch personeelsbeleid.

Met strategisch personeelsbeleid kunnen we, op het gebied van personeel, inspelen op veranderingen en ambities in de toekomst. We gaan hier mee aan de slag in 2023.

0.04.02 Producten Geluksexpeditie.

Er zijn in het kader van de Routekaart en Geluksexpeditie in juli 2022 een aantal producten opgeleverd vanuit de deelprojecten. Onder andere de personeelsdoorkijk, kwantitatieve analyse en cultuurscan zijn uitgevoerd. Deze opgeleverde producten zullen in 2023 verder uitgewerkt worden.

Doelstelling

0.05 Gezond financieel beleid

Veldhoven voert een solide financieel beleid met een jaarlijks meer dan sluitende meerjarenbegroting.

Activiteiten

0.05.01 Begrotingsevenwicht en sluitende begroting

Een meerjarig sluitende begroting, dit houdt in dat alle begrotingsjaren (2023 t/m 2026) een positief saldo (≥ 0) hebben. Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al deze jaren.

Meetindicatoren

Nr.	Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden				
						NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026
0.02	Klanttevredenheid balie	Rapportcijfer	Rapportcijfer	Eigen gegevens	2021	-	-	7	8	7,5	7,5	7,5	7,5
0.02	Klanttevredenheid website	Rapportcijfer	Rapportcijfer	Eigen gegevens	2021	-	-	7	7	6,5	6,5	6,5	6,5
0.04	Formatie (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2021	-	6,9	6,8	7,3	7,6	7,7	7,6	7,5
0.04	Bezetting (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2021	-	6,8	6,5	7,3	7,6	7,7	7,6	7,5
0.04	Apparaatskosten (BBV)	Kosten per inwoner	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	2021	-	694	764	772	864	865	859	846
0.04	Externe inhuur (BBV)	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	2021	-	13,8%	16,3%	5,3%	8,4%	7,3%	7,3%	5,1%
0.04	Overhead (BBV)	% van totale lasten	% van totale lasten	Eigen gegevens	2021	11,2%	12,6%	8,0%	8,2%	7,9%	7,7%	8,6%	8,8%

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- BIZOB voor inkoopondersteuning binnen de bedrijfsvoering;
- BNG voor bankdiensten.

Wat gaat het kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	25.074	21.937	26.075	26.644	28.564	24.258
Baten	91.741	93.847	97.135	103.041	106.026	103.802
Saldo (- = nadeel)	66.667	71.910	71.060	76.397	77.462	79.544

Bijstelling bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Wachtgeld voormalige wethouders	-300	-300	-194	0
Verlaging onroerende zaakbelasting (1% in 2023 en 3% in 2024)	-136	-579	-579	-579
Uitbreiding personele capaciteit programma 0 (terugdringen wachttijden burgerzaken, optimaliseren digitale dienstverlening naar inwoners en optimaliseren participatie/samenspraak)	-128	-261	-264	-268
1 fte bovenformatief	-93	-95	-96	-97
Implementatie en uitvoeringskosten Wet Open Overheid (WOO)	-90	-106	-118	-130
Inhuur WOZ belastingen	-55	-12	-12	-12
Inhuur arbeidsmarktcommunicatie	-45	-60	-60	-60
Vennootschapsbelasting	-1	-1	-1	-1
Dekking kapitaallasten uit reserve	0	9	17	25
Uitkering gemeentefonds	7.653	10.801	13.902	7.923
Saldo (- = nadeel)	6.805	9.396	12.595	6.801

Wachtgeld voormalige wethouders

Door het formeren van een nieuw college in 2022 zijn er 4 wethouders die maximaal recht hebben tot 25 juli 2025 op wachtgeld. Deze berekening van wachtgeld kan leiden tot hogere lasten voor 2023 € 300, 2024 € 300 en 2025 € 194.

Verlaging onroerende zaakbelasting (1% in 2023 en 3% in 2024)

In de begroting 2021 is de OZB opbrengst tot en met 2024 met 5% per jaar verhoogd, bovenop de reguliere indexering. In deze begroting draaien we deze verhoging gedeeltelijk terug. In 2023 verlagen we de OZB opbrengst met 1%. En in 2024 verlagen we deze met 3%.

Uitbreiding personele capaciteit programma 0 (terugdringen wachttijden burgerzaken, optimaliseren digitale dienstverlening naar inwoners en optimaliseren participatie/samenspraak)

Capaciteitsuitbreiding Burgerzaken

De wachttijden voor het aanleveren van documenten, oppakken van dossiers/ aanvragen en het inplannen van baliebezoeken is opgelopen tot 6 weken voor inwoners en bedrijven. Met de extra capaciteit kunnen we de wachttijden substantieel terugdringen. Daarnaast zijn de wachttijden om Nederlander te worden opgelopen tot ruim 2,5 maand. Dit wordt met name veroorzaakt door de structurele toename van het aantal Expats en

vluchtelingen. De aantallen van 2019, 2020 en 2021 zijn nu al in juni gehaald. Gelet op de groei van ASML is de verwachting dat de aantallen niet zullen afnemen in de nabije toekomst. Deze uitbreiding kost € 70 structureel.

Capaciteitsuitbreiding digitale dienstverlening

Er is momenteel onvoldoende capaciteit om de digitale dienstverlening naar inwoners te optimaliseren. We willen weten hoe onze klant(en) de digitale dienstverlening ervaart, bijvoorbeeld door middel van klantreizen en onderzoek naar klanttevredenheid. Door monitoring van onze kanalen en analyse van data willen we dienstverlening meer sturen en voorspellen. Daarnaast ontstaan er steeds meer digitale communicatiekanalen waardoor het communicatielandschap steeds complexer wordt. Ook verschuift de communicatie steeds meer van schrift naar beeld en geluid. Alles wat we naar buiten brengen vergt ook beheer. Daarnaast zorgt wetgeving, zoals de richtlijnen omtrent Toegankelijkheid, er voor dat we onze communicatie en dienstverlening voortdurend moeten toetsen aan de eisen. Deze uitbreiding kost € 88 structureel.

Capaciteitsuitbreiding participatie en samenspraak

Uitwerking coalitieakkoord: Participatie en samenspraak aan de voorkant tussen de gemeente en belanghebbenden wordt steeds belangrijker. Er is momenteel onvoldoende capaciteit om de samenspraak tussen inwoners, bedrijven en de gemeente te optimaliseren bijvoorbeeld d.m.v. de factor C methode toe te passen bij nieuwe projecten/activiteiten. Deze uitbreiding kost € 102 structureel.

1 fte bovenformatief

Dit betreft de formatie van 1 medewerker die formatief boventallig is geplaatst.

Implementatie en uitvoeringskosten Wet open overheid (WOO)

De wet open overheid (Woo) is de opvolger van de wet openbaarheid van bestuur (Wob) en is per 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden conform het meerjarenplan Woo. Tot 2026 zal de implementatie gefaseerd uitgerold worden. Incidenteel zijn er € 68 aan extra kosten benodigd tot 2026 voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Daarnaast is er structureel € 22 olopend tot € 62 in 2026 nodig bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

Inhuur WOZ belastingen

Het aantal informele bezwaarschriften blijft al jaren toenemen en aan deze vraag kan de huidige capaciteit niet voldoen hiervoor is structureel € 12 benodigd. Daarnaast is er in 2023 tijdelijk € 43 inhuurbudget nodig voor de vervanging van een medewerker WOZ belastingen.

Inhuur arbeidsmarktcommunicatie

Het wordt in verband met de krapte op de arbeidsmarkt steeds lastiger om voldoende geschikt personeel aan te trekken. Een extra uitdaging hierbij is dat de komende jaren veel ambtenaren met pensioen gaan. Het actief benaderen van de arbeidsmarkt kan daarbij helpen, we hebben daarom het afgelopen half jaar middels een pilot gebruik gemaakt van een externe partij die ons heeft begeleid op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie. Graag zouden wij deze succesvolle samenwerking willen continueren en hier de komende jaren in willen investeren.

Dekking kapitaallasten uit reserve

Conform beleid worden de bijgestelde afschrijvingslasten van masten en armaturen in programma 2 gedekt door een vervangingsreserve.

Uitkering gemeentefonds

Het gemeentefonds is conform onderstaand overzicht voor de jaren 2023 tot en met 2026 naar boven bijgesteld.

Bijstelling gemeentefonds voor de jaren 2023 tot en met 2026	2023	2024	2025	2026
Gemeentefonds meicirculaire 2022	7.653	10.099	13.256	7.477
Stelpost jeugdzorg conform afspraken rijk en VNG brief augustus 2022	<u>0</u>	<u>702</u>	<u>646</u>	<u>446</u>
Bijstelling begroting 2023-2026	7.653	10.801	13.902	7.923

De voornaamste oorzaken zijn:

Herverdelingseffect

In de meicirculaire 2022 is de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 verwerkt inclusief ingroeipad . Ook is hierbij de reeds opgenomen stelpost geëlimineerd. Nadeel 2023: € 11, 2024: € 363, 2025 en 2026: € 437.

Accresontwikkeling meicirculaire 2022

Via de normeringsystematiek 'samen trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd. In de meicirculaire 2022 zijn de accresen vanaf 2023 bijgewerkt. Voor alle jaren vanaf is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres. De hogere accresen zijn het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon (WML), inkomensbelasting Box 3 en defensie-uitgaven. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen. Voordeel 2023: € 5.553, 2024: € 9.010, 2025: € 11.354 en 2026: € 6.126.

Opschalingskorting

De opschalingskorting wordt door gemeenten als zeer oneerlijk ervaren omdat het principe van herindelen van bovenaf opgelegd is. De oploop van de opschalingskorting is geschrapt voor de duur van de kabinetsperiode. Het betreft een reeks die oploopt van € 400 miljoen in 2023 naar € 675 miljoen in 2025. Eerder was de oploop van de opschalingskorting al bevroren voor de jaren 2020 tot en met 2022. Dit betekent dat de stand van de opschalingskorting zoals bereikt in 2019 van € 300 miljoen wordt bevroren tot en met 2025. Incidenteel wil zeggen dat de korting in de betreffende jaren (€ 400 miljoen voor 2023; € 135 miljoen voor 2024 en € 140 miljoen voor 2025) wordt teruggeboekt, maar de reeks eindigt wel in een korting van € 975 miljoen cumulatief in 2026, zoals voorzien. Voordeel 2023: € 870, 2024: € 1.167 en 2025 € 1.468.

Uitname accres tbv volkshuisvestingsfonds en woningbouwimpuls

In het Coalitieakkoord van het rijk zijn middelen voor de volkshuisvesting en woningbouwimpuls opgenomen. Deze middelen worden voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres. voor Veldhoven is dit een nadeel van 2023: € 544, 2024: € 546 en 2025: € 544.

WOZ waardering en aanpassen rekentarieven 2023

In de meicirculaire zijn de rekentarieven en de WOZ waardering aangepast. Deze aanpassing geeft een voordeel vanaf 2023 van € 564 olopend naar € 585 voor 2026.

Bijstelling jeugdzorg inclusief afspraken rijk en VNG middels brief augustus 2022

Het kabinet stelt voor 2023 incidenteel € 1,454 miljard extra beschikbaar voor de jeugdzorg. Hierbij gaat het kabinet er vanuit dat gemeenten inzetten op besparingsmaatregelen voor een bedrag van € 374 miljoen op de jeugdzorguitgaven in 2023 (die ook onderdeel is van de reeks van de Commissie van Wijzen). Vanuit de € 1,454 miljard is, vooruitlopend op de nadere invulling van de hervormingsagenda, € 9 miljoen overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS ten behoeve van de uitvoering van de hervormingsagenda in 2023. De besteding van deze middelen vindt plaats in samenspraak met de VNG. Het overige deel (€ 1,445 miljard) is toegevoegd aan de algemene uitkering aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor Veldhoven is dit € 2.973. We hebben hiervoor al een stelpost opgenomen van € 2.340, die is met dit bedrag verrekend. De stelpost voor de jaren 2024 tot en met 2026 hebben we conform de afspraken middels brief augustus 2022 bijgesteld. Voordeel 2023: € 633, 2024: € 612, 2025: € 1.420 en 2026: € 1.784.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Lokale heffingen	13.393	14.545	15.941	17.084	17.946	18.717
2 Algemene uitkering gemeentefonds	69.182	75.013	77.120	80.765	84.322	79.299
3 Dividend	64	75	75	75	75	75
4 Saldo financieringsfunctie	-226	36	23	-164	-419	-649
5 Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	82.413	89.669	93.159	97.760	101.924	97.442

Overhead

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Lasten overhead	12.020	14.049	14.703	14.745	14.653	14.906
2 Baten overhead	-312	-109	-88	-90	-92	-94
3 Doorbelasting overhead	-1.302	-1.110	-1.397	-1.435	-1.428	-1.163
Totaal overhead	10.406	12.830	13.218	13.220	13.133	13.649

Geraamd bedrag voor onvoorzien

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Stelpost onvoorziene uitgaven	0	142	151	154	159	162
Totaal onvoorzien	0	142	151	154	159	162

Overzicht vennootschapsbelasting

Bedragen (x € 1.000)	Rek.	Begr.	Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1 Vennootschapsbelasting	354	-422	810	465	400	877
Totaal vennootschapsbelasting	354	-422	810	465	400	877

Programma 1 | Veiligheid

Inleiding

De zorg voor veiligheid is een kerntaak van de gemeente. Die verantwoordelijkheid dragen we samen met vele (keten)partners. Veiligheid is veelomvattend en gaat om zaken waar inwoners dagelijks (bewust en onbewust) mee te maken krijgen. Denk daarbij aan veiligheid tijdens grote evenementen of de wetenschap dat de brandweer op tijd arriveert bij een brand, maar ook vervelende zaken zoals fietsendiefstal, woninginbraak, geweldpleging, ondermijning en jeugd- woon- of drugsoverlast. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijke woon-, werk- en leef gemeente en voor een goede economische en sociale ontwikkeling. Om dit te bereiken, werken wij vanuit een gezamenlijke visie: Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners, bedrijven en bezoekers zich thuis en veilig voelen. Daarbij wordt gekozen voor een aanpak met een balans tussen preventie, zorg en repressie. Wij vinden voorkomen beter dan genezen. Samenwerken is hierbij het sleutelwoord. Inwoners, bedrijven, organisaties en veiligheidspartners zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Daarnaast heeft men het vertrouwen in de lokale overheid en de gemeente staat dichtbij haar inwoners en ondernemers. Op het gebied van veiligheid opereren wij als een eenheid met aandacht voor de lokale diversiteit en eigenheid.

Concreet betekent dit de volgende uitgangspunten:

- Werken aan veiligheid vanuit de eigen kracht van onze inwoners.
- Eén slagvaardige, daadkrachtige en integere overheid.
- Balans tussen preventie, zorg en repressie (praten waar kan en doorpakken waar moet).
- Verbinding tussen zorg en veiligheid.
- Wijk- en persoonsgerichte aanpak.
- Datagedreven werken.

Als gemeente hebben we zowel een regisserende, faciliterende als uitvoerende rol. Binnen de veiligheidsthema's (High Impact Crime, Ondermijning, Digitale Veiligheid, Zorg en Veiligheid en Fysieke Veiligheid) stellen we prioriteiten. Alle thema's pakken we integraal met onze partners aan. Het succes van de aanpak zijn de incidenten die nooit hebben plaatsgevonden en adequate de-escalatie bij incidenten.

Doelstelling

1.01 Een verbetering van het veiligheidsgevoel met 5% ten opzichte van 2021.

Het verbeteren van de veiligheid bestaat uit de volgende onderdelen:

- een verdere afname van de criminaliteit;
- een toename van het veiligheidsgevoel;
- een verbeterde verankering van veiligheid in buurten en wijken;
- een integralere aanpak in het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, incidenten en verstoringen van de openbare orde;
- een effectievere samenwerking en juiste gezamenlijke prioritering;
- een innovatieve overheid die op het gebied van veiligheid datagedreven werkt.

Activiteiten

1.01.01 Het opstellen van het Integrale Veiligheidsplan en Uitvoeringsplan Basisteam De Kempen 2023-2026

De gemeente heeft de regie op het gebied van lokale veiligheid. Om dit goed in te vullen, is het integraal veiligheidsplan (IVP) van belang. Het IVP is dé kadernota voor ons veiligheidsbeleid. Met het IVP kun je als gemeente sturing geven aan de lokale veiligheid. Om de prioriteiten en de doelstellingen uit het IVP concrete invulling te geven, maakt Veldhoven gebruik van een uitvoeringsplan. In het IVP en UVP staat beschreven wat en

hoe we de komende jaren op het gebied van veiligheid en leefbaarheid binnen de acht basisteam gemeenten (Bergeijk, Best, Bladel, Eersel, Oirschot, Reusel-De Mierden, Waalre en Veldhoven), het Openbaar Ministerie en de Politie prioriteren.

1.01.02 In 2023 ontwikkelen we samen met onze (keten)partners de wijkgerichte aanpak verder door.

Bij een wijkgerichte aanpak wordt er integraal en multidisciplinair samengewerkt om te voorkomen dat de leefbaarheid in een wijk of gebied (met multiproblematiek) verslechtert. De aanpak wordt ook effectief ingezet in wijken en gebieden die vaker voorkomen in meldingen, signalen en gesprekken. In Veldhoven is in 2022 een start gemaakt met het wijkgericht werken met onder andere de partners Cordaad, Politie, Woningbouwstichtingen en zorgpartners (onder andere de GGD en Lumens). Deze aanpak, samen met het datagedreven werken, wordt in 2023 doorontwikkeld. Zo worden er onder andere wijkprofielen per wijk gemaakt op basis van beschikbare data van zorg- en veiligheidspartners. In 2023 wordt getart met het opzetten van de methodiek Bondgenootschap. De Bondgenotenmethodiek is een bijzondere netwerkmethodiek tussen overheid, politie en inwoners. In de methodiek worden daartoe met zorgvuldig geselecteerde inwoners 'bondgenoten'.

Doelstelling

1.02 Het verminderen van incidenten met een hoge maatschappelijke, financiële en /of persoonlijke impact (HIC-feiten) met 5% ten op zichte van 2021

Deze delicten hebben veel impact op slachtoffers en zijn daarom belangrijk om te bestrijden. We staan als organisatie steeds meer in verbinding met de samenleving en zetten actief in op actuele HIC-feiten. Onder preventieve acties wordt verstaan het vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners. Vanuit het programma High Impact Crimes (HIC) zetten we daarbij in op het (verder) verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid door de slachtofferkans te beperken, de pakkans te vergroten en de aangiftebereidheid onder slachtoffers te verhogen. Onder repressieve acties wordt verstaan, acties die gericht zijn op het daderschap zoals onder andere: de veelplegers-, de Persoonsgerichte aanpak en effectieve inzet van bestuursrechtelijke instrumenten. Verder wordt er adequaat geageerd op trends- en ontwikkelingen. Mochten er incidenten met een groot maatschappelijk, financieel en/of persoonlijke impact plaatsvinden, dan wordt er ingezet op integrale preventieve en repressieve acties.

Activiteiten

1.02.01 Meer ondersteuning bieden aan buurtpreventiegroepen.

Als preventieve actie gaan we meer ondersteuning bieden aan bestaande en nieuwe buurtpreventiegroepen en hen betrekken bij trends en ontwikkelingen. Daarnaast gaan we specifieke doelgroepen actief informeren over het voorkomen van bijvoorbeeld woninginbraken en digitale fraude.

1.02.02 De Keurmerken veilig ondernemen, bedrijventerreinen en winkelgebieden versterken en uitbreiden.

Als preventieve actie willen het bestaande Keurmerken Veilig ondernemen, bedrijventerreinen en winkelgebieden verder versterken en uitbreiden. Het is de bedoeling om hiermee zowel de objectieve als subjectieve veiligheid te verhogen.

1.02.03 Gericht kwetsbare doelgroepen informeren over onderwerpen zoals woninginbraken en digitale fraude.

Als preventieve actie wordt meer ingezet op het actief informeren van kwetsbare doelgroepen als focusgroep over onderwerpen zoals woninginbraken en digitale fraude.

1.02.04 Meer inzetten op bestuursrechtelijke instrumenten zoals een dwangsom of gebiedsontzegging.

Onder bestuursrechtelijke instrumenten (repressieve actie) wordt onder andere verstaan: de dwangsom voor drugshandel, inbrekerswerktuig en gebiedsontzeggingen (bijvoorbeeld in het kader van geweldsincidenten en dreigende escalatie). In 2023 wordt gezorgd dat de werkprocessen op het gebied van bestuurs- en strafrecht op orde zijn. Daarnaast wordt gezorgd dat onze medewerkers en partners hierbij voldoende getraind zijn om deze juiste instrumenten in te zetten.

Doelstelling

1.03 We optimaliseren de integrale aanpak op het voorkomen, verstoren en stoppen van ondermijnende criminaliteit.

We pakken via de integrale aanpak ondermijning lokaal in de buurten en wijken aan. We investeren op het verstoren van lokale criminele netwerken, fenomenen en zorgen voor repressie met perspectief. We richten ons op de geprioriteerde thema's en verstevigen onze informatiepositie. We zetten in 2023 hierbij verder in op de bewustwording, signalering van en weerbaarheid tegen ondermijning. Daarbij worden onze netwerkpartners intensiever betrokken en uitgebreid waar kan. In de aanpak maken we onder andere gebruik van de Wet Bibob, integrale bestuurlijke controles van het Kempen Interventie Team (KIT) en bestuursrechtelijke maatregelen zoals het Damocles-beleid en bestuurlijk afpakken.

Activiteiten

1.03.01 In 2023 starten we met een pilot datagedreven werken op het gebied van ondermijningssignalen

De gemeente wil op een innovatieve manier de basis van het werkproces ondermijning gaan optimaliseren, door in haar veilige informatiehuishouding en het daarbij behorende overzicht te investeren. In de vorm van een pilot worden verschillende datasystemen (Meld een Vermoeden, Atlas en openbronnen-applicatie) ingezet om meer regisserend, gestructureerd en efficiënter te gaan werken.

1.03.02 In 2023 stellen we een actieplan op voor de aanpak van Ondermijnende criminaliteit

In het actieplan voor de aanpak van Ondermijnende criminaliteit zetten we onder andere verder in op:

- Bewustwording en weerbaarheid van inwoners (maatschappelijke weerbaarheid), instellingen/organisaties en ondernemers. Dit doen we door de meervoudige inzet van verschillende soorten preventieve acties (campagnes, voorlichting en gesprekken).
- Het verstevigen van onze informatiepositie (bestuurlijke weerbaarheid), door onze partners in de aanpak actief te betrekken en uit te breiden, waardoor ondermijning vroegtijdig wordt gesignaleerd en er integraal wordt doorgepakt.
- Het optimaliseren van een werkproces van signalen op het gebied van ondermijning, waarin signalen van melding tot interventie worden geregisseerd (bestuurlijke weerbaarheid).
- Een betrouwbare overheidsorganisatie, die haar preventieve en repressieve middelen (voorlichtingscampagnes en integrale controles) in de aanpak van ondermijning op een

rechtvaardige, daadkrachtige en transparante manier inzet (bestuurlijke weerbaarheid en actiegerichtheid).

Doelstelling

1.04 We verminderen slachtofferschap op het gebied van gedigitaliseerde criminaliteit (Cybercrime) met 5% ten opzichte van 2021

Gedigitaliseerde criminaliteit is een verzamelterm geworden van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Maar ook incidenten zoals sexting of digitaal pesten vallen onder deze term. Dit thema is inmiddels het snelst groeiende thema in de veiligheidswereld. We zetten ons in om te voorkomen dat inwoners, instellingen/organisaties en bedrijven slachtoffer worden van gedigitaliseerde criminaliteit. Ook zorgen we ervoor dat de informatiebeveiliging van de gemeente op orde is en dat we goed voorbereid zijn op cybercrises en online aangejaagde ordeverstoringen. Daarnaast werken we aan een veilige, transparante en stabiele informatiesamenleving door het inzetten van preventieve- en repressieve acties. Bij repressieve acties wordt ingestoken op het voorkomen van recidive en door het bieden van positieve alternatieven. We blijven aansluiten bij trends en ontwikkelingen op dit thema en gaan pilots actief volgen en implementeren die passend en succesvol zijn.

Activiteiten

1.04.01 Het inzetten van het programma Hackshield (game) en Cyber 24 ter bewustwording van jeugdigen.

Onder preventieve acties gaan we het programma Hackshield (game) en Cyber 24 inzetten ter bewustwording van jeugdigen. Hackshield en Cyber 24 zijn cybersecurity games voor jongeren waarbij diverse aspecten van gedigitaliseerde criminaliteit aan bod komen. Slachtofferschap bij specifieke (kwetsbare) doelgroepen wordt zoveel mogelijk voorkomen door inwoners, instellingen/organisaties en ondernemers actief voor te lichten.

1.04.02 Gericht specifieke (kwetsbare) doelgroepen actief informeren over onderwerpen gericht op gedigitaliseerde criminaliteit.

Slachtofferschap bij specifieke (kwetsbare) doelgroepen wordt zoveel mogelijk voorkomen door inwoners, instellingen/organisaties en ondernemers actief te gaan informeren (inspelen op trends en ontwikkelingen).

Doelstelling

1.05 We hebben bij complexe veiligheidsproblematieken een integrale benadering.

Onder het thema Zorg- en Veiligheid vallen meerdere sub thema's; Jeugdzorg- en veiligheid, Polarisatie en Radicalisering, Woonoverlast, Personen met onbegrepen gedrag en Nazorg ex-gedetineerden. In deze veiligheidsthema's zien we als trend een stijgende lijn in problematiek en dalende lijn in mogelijkheden. Veldhoven streeft naar een juiste balans tussen preventie, repressie en zorg. Dit doen we onder andere door het borgen van een goede structuur en werkwijze binnen het zorg- en veiligheidsdomein. We kijken daarbij binnen alle domeinen en denken vanuit de bedoeling en de leefwereld van onze kwetsbare inwoners. Het is van belang om met elkaar voorwaarden te creëren waardoor iemand "fijn" kan wonen en de buurt zo min mogelijk overlast ervaart. We praten waar kan en pakken door waar moet!

Activiteiten

1.05.01 In 2023 zorgen we ervoor dat Veiligheid nog beter aansluit bij zorg- en hulpverlening.

Dit doen we door onder andere het continueren en verbeteren van de samenwerking tussen de domeinen Zorg & Veiligheid, met de Wijk-GGD'ers, de kwartiermaker GGzE met specifieke aandacht voor (overlastgevende) kwetsbare personen. Zie ook programma 6 Sociaal Domein.

1.05.02 Het doorontwikkelen van zorg- en veiligheidsnetwerken.

Per genoemd veiligheidsthema wordt verder ingezet op netwerkversterkingen op basis van trends en ontwikkelingen.

1.05.03 We werken volgens de bedoeling en leveren waar mogelijk maatwerk.

We kiezen voor maatwerk en het werken volgens de bedoeling, zodat de aansluiting op de leefwereld van onze inwoner goed plaatsvindt. Zie ook programma 6 Sociaal Domein.

1.05.04 Versterken Aanpak Verward Gedrag (WvGGZ)

In 2023 ontwikkelen we samen met onze partners de aanpak Verward Gedrag door met als aandachtspunten het werken vanuit de bedoeling en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Onderdeel hiervan is de verdere uitrol, implementatie en borging van het AVE escalatiemodel voor de verbinding van zorg en veiligheid bij (complexe) problematiek. Er wordt een werkproces opgesteld. Daarnaast werken we verder mee aan de doorontwikkeling van het Meldpunt Zorg en Veiligheid, met specifieke aandacht voor de verbinding met de Wet Verplichte GGZ, de Wet Zorg en Dwang en de samenwerking met de (veiligheids)partners. In samenwerking met het sociaal domein wordt verdere invulling gegeven aan de toekomst van outreachend werk. Zie ook programma 6 Sociaal Domein.

Doelstelling

1.06 We zorgen voor het behouden van een veilige en fysieke leefomgeving en zijn toegerust op adequate reactie op rampen en crisissituaties.

Dit thema concentreert zich op fysieke veiligheidsvraagstukken, zoals brandveiligheid, externe veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De gemeente Veldhoven behoudt haar professionele crisisbeheersings- en incidentenbestrijdingsorganisatie, die op haar taak is toegerust. Daarnaast beschikt Veldhoven over een actuele brandweezorg, met een voldoende niveau van bluswater en bereikbaarheid.

Activiteiten

1.06.01 Crisisorganisatie doorontwikkelen in samenwerking met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.

We zijn onderdeel van de regionale crisisbeheersingsorganisatie. Hierbij werken wij regionaal samen aan bestaande en veranderende fysieke veiligheidsvraagstukken. De veranderende vraagstukken (zoals vergrijzing, klimaatverandering, gezondheidscrisis, dreiging van terrorisme en extreem geweld) vragen om het up-do-date houden en een doorontwikkeling van onze crisisorganisatie.

1.06.02 Opstellen van een nieuw integraal brandweezorgplan.

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) gaat een integraal Brandweezorgplan opstellen in 2023.

Meetindicatoren

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar				Streefwaarden				
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
1.01	Sociale veiligheid, index overlast	Index (2014=100)	CBS Veiligheidsmonitor	2021	98,00	98,00	92,00	87,40	<87,4	<87,4	<87,4	<87,4	
1.01	Winkeldiefstallen	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	17,57	11,22	5,71	5,42	<5,42	<5,42	<5,42	<5,42	
1.01	Brandstichting	Per 10.000 inwoners	Politie	1e kwartaal 2022	0,65	0,81	0,44	0,42	<0,42	<0,42	<0,42	<0,42	
1.01	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (BBV)	Per 10.000 inwoners	CBS	2021	41,20	30,31	29,45	27,98	<27,98	<27,98	<27,98	<27,98	
1.01	Diefstal van brom-, snor-, fietsen	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	6,76	12,00	11,40	<11,4	<11,4	<11,4	<11,4	
1.01	Diefstal van motorvoertuigen	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	1,21	1,31	1,24	<1,24	<1,24	<1,24	<1,24	
1.01	Diefstal en inbraak bij bedrijven	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	6,43	3,83	6,15	5,84	<5,84	<5,84	<5,84	<5,84	
1.01	Verboden wapenbezit en -handel	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	3,88	1,77	3,52	3,34	<3,34	<3,34	<3,34	<3,34	
1.01	Geluidshinder	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	6,31	4,37	3,06	2,91	<2,91	<2,91	<2,91	<2,91	
1.01	Sociaal-preventief gedrag	Somscore (0 t/m 4)	CBS Veiligheidsmonitor	2021	2,10	2,20	2,40	2,28	<2,28	<2,28	<2,28	<2,28	
1.01	Preventieve voorzieningen in en rond de woning	Somscore (0 t/m 6)	CBS Veiligheidsmonitor	2021	1,70	1,80	2,00	1,90	<1,9	<1,9	<1,9	<1,9	
1.02	Diefstal en inbraak uit woning (BBV)	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	2,96	3,05	2,90	<2,90	<2,90	<2,90	<2,90	
1.02	Verwijzingen Halt (BBV)	Per 1.000 inwoners	Halt	2021	8,00	6,00	8,00	7,60	<7,6	<7,6	<7,6	<7,6	
1.02	Geweldsmisdrijven (BBV)	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	81,81	89,01	84,56	<84,56	<84,56	<84,56	<84,56	

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
1.02	Levensdelicten	per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	0,28	0,22	0,21	0,21	<0,21	<0,21	<0,21	<0,21
1.02	Overval	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	0,21	0,22	0,21	0,21	<0,21	<0,21	<0,21	<0,21
1.02	Straatroof	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	0,40	0,22	0,21	0,21	<0,21	<0,21	<0,21	<0,21
1.02	Aantasting lichamelijke integriteit:	Per 10.000 inwoners	Politie	1e kwartaal 2022									
	- Bedreiging				3,53	1,97	2,18	2,07	2,07	<2,07	<2,07	<2,07	<2,07
	- Mishandeling				5,14	3,45	2,84	2,70	2,70	<2,70	<2,70	<2,70	<2,70
	- Openlijk geweld (persoon)				0,49	0,76	0,65	0,62	0,62	<0,62	<0,62	<0,62	<0,62
1.02	Zedenmisdriven	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	4,42	2,84	3,30	3,14	3,14	<3,14	<3,14	<3,14	<3,14
1.03	Drugsdelicten: drugsvervaardiging, -handel en -bezit	Per 10.000 inwoners	Politie	2021	6,59	2,48	6,15	5,84	5,84	<5,84	<5,84	<5,84	<5,84
1.03	Ondermijning:	Aantallen	Politie- en gemeentelijke cijfers	2021									
	- Damocles waarschuwingen				geen data	geen data	2,00	1,90	1,90	<1,9	<1,9	<1,9	<1,9
	- Sluitingen						6,00	5,70	5,70	<5,7	<5,7	<5,7	<5,7
	- Wet Bibob						15,00	14,25	14,25	<14,25	<14,25	<14,25	<14,25
1.04	Gedigitaliseerde Veiligheid	Aantallen	Politie cijfers	2021	geen data	geen data	16,00	15,20	15,20	<15,20	<15,20	<15,20	<15,20
1.04	Slachtoffers van hacken	Cijfers percentages	CBS Veiligheidsmonitor	2021	0,07	0,07	0,06	5,98	5,98	<5,98	<5,98	<5,98	<5,98

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden				
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026
1.05	Veilig Thuis-meldingen (ex)partnergeweld	Per 100.000 inwoners	Politie	2e halfjaar 2021	131,00	103,00	66,00	62,70	<62,70	<62,70	<62,70	<62,70
1.05	Veilig Thuis-meldingen kindermishandeling	Per 100.000 inwoners	Politie	2e halfjaar 2021	170,00	135,00	121,00	114,95	<114,95	<114,95	<114,95	<114,95
1.05	Overlast door personen met onbegrepen gedrag	Per 10.000 inwoners	Politie	2e kwartaal 2022	geen data	12,75	21,16	20,10	<20,10	<20,10	<20,10	<20,10
1.05	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2e halfjaar 2020	0,30	0,20	0,40	0,38	<0,38	<0,38	<0,38	<0,38
1.05	Overlast door jeugd	Per 10.000 inwoners	Politie	1e kwartaal 2022	10,97	13,53	7,86	7,47	<7,47	<7,47	<7,47	<7,47
1.06	Brand - ontploffing	Aantallen	Politie	2021	geen data	geen data	12,00	11,40	11,40	11,40	11,40	11,40

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Veiligheidshuis;
- Brabant Water voor bluswatervoorziening;
- VeiligheidsRegio Brabant ZuidOost.

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	3.784	3.722	3.665	3.832	3.846	3.918
Baten	378	265	83	84	84	84
Saldo (- = nadeel)	-3.406	-3.457	-3.582	-3.748	-3.762	-3.834

Bijstelling bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Hogere bijdrage Veiligheidsregio	-62	-62	-30	-30
Uitbreiding personele capaciteit programma 1 (taakuitbreiding BOA's)	-15	-31	-32	-32
Saldo (- = nadeel)	-77	-93	-62	-62

Hogere bijdrage Veiligheidsregio

In mei 2022 heeft de raad de begroting 2023-2026 van de Veiligheidsregio behandeld. In deze begroting is een hogere bijdrage voor de 21 deelnemende gemeenten vastgesteld. In 2023 en 2024 is de bijdrage € 32 hoger omdat de Veiligheidsregio de achterstanden in de doorontwikkeling van de organisatie wegwerkt. Verder brengt de Veiligheidsregio de processen rondom bevolkingszorg op orde. Dit geeft een hogere bijdrage van € 14, vanaf 2023. Tot slot is de index op loonkosten voor de Veiligheidsregio structureel te laag. Hierdoor stijft de bijdrage vanaf 2023 met 16.

Uitbreiding personele capaciteit programma 1 (taakuitbreiding BOA's)

In de afgelopen jaren zijn BOA's binnen hun bevoegdheid steeds meer taken gaan uitvoeren. De Tweede Kamer heeft 23 september 2021 de motie Hermans c.s. aangenomen. Met deze motie, waarmee landelijk structureel € 200 miljoen is vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid, is onder meer aan het kabinet de opdracht meegegeven om de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Van dit bedrag wordt structureel € 25 miljoen voor de BOA's beschikbaar gesteld. Voor deze lasten ontvangt Veldhoven middelen binnen het gemeentefonds.

Programma 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Mensen verplaatsen zich over allerlei afstanden, om verschillende redenen, op diverse tijdstippen en met verschillende vervoermiddelen. Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens. We werken daarom structureel regionaal samen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Daarin komen strategische en tactische ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit aan de orde, maar ook de relatie van bereikbaarheid met het verbeteren van ons leef-, woon- en vestigingsklimaat.

We investeren steeds meer in andere en duurzamere manieren van mobiliteit. Dit wordt de transitie duurzame mobiliteit genoemd. De geleidelijke overgang naar een duurzaam, integraal mobiliteitssysteem dat ook anticipeert op komende ontwikkelingen.

Plannen voor wonen, werken en bereikbaarheid worden in samenhang opgesteld. De hieruit voortkomende plaatselijke- en regionale maatregelen sluiten we op elkaar aan. Daarnaast richten we ons ook lokaal op de integrale verbinding met de onderwerpen als welzijn, gezonde groei en duurzame toekomst.

We gebruiken beschikbare data en moderne technieken, die ons helpen bij de opgaven waar we voor staan. Daarnaast helpen ze ons bij een objectieve monitoring en/of toetsing.

De komende jaren werken we aan het op peil houden en verbeteren van de bereikbaarheid van Veldhoven en het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit doen we binnen de kaders van de bereikbaarheidsagenda en het actuele Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan en een op te stellen mobiliteitsvisie. Ook de Omgevingsvisie en het Maatregelenpakket De Run zijn een belangrijke leidraad.

Onze aanwezige infrastructuur onderhouden we goed. Hiermee is de veiligheid en het comfort van de weggebruiker geborgd. Handvat voor de uitvoering van dit onderhoud vormt het integraal beheerkader met de bijbehorende beheerplannen.

Doelstelling

2.01 Inzetten op transitie duurzame mobiliteit

Met de regio en lokaal inzetten op een mobiliteitstransitie die aansluit op de veranderende maatschappelijke behoefte en ideeën.

Activiteiten

2.01.01 We starten met het meten van het fietsgebruik

We starten met het meten van het fietsgebruik en voeren hiervoor op verschillende locaties in Veldhoven een 0-meting uit voor toekomstig gebruik. Hiermee ontstaat een beeld over hoe bestaande structuren worden gebruikt en of nieuwe structuren effectief zijn.

2.01.02 We faciliteren deelmobiliteit

We gaan het gebruik van deelmobiliteit (delen van vervoersmiddelen met anderen) stimuleren, monitoren en analyseren.

Doelstelling

2.02 Nieuwe mobiliteitsvraagstukken integraal benaderen

Bij nieuwe mobiliteitsvraagstukken de integrale verbinding leggen met andere thema's/ontwikkelingen en faciliteren bij de groei van het aantal inwoners, arbeidsplaatsen en mobiliteit.

Activiteiten

2.02.01 We stellen een mobiliteitsvisie op

We stellen een mobiliteitsvisie op die de hoofdlijnen beschrijft van mobiliteit nu en in de toekomst.

2.02.02 We voeren 5 bewustwordingsacties uit.

We voeren 5 bewustwordingsacties uit op de inzet van mobiliteit en verkeersveiligheid in relatie tot andere werkvelden (onderwijs) en externe partners (scholen, Veldhoven Samen Verkeersveilig).

Doelstelling

2.03 Onderhoudskwaliteitsniveau gemeentelijke verhardingen op peil houden

De gemeentelijke verhardingen onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau volgens het beheerplan wegen.

Activiteiten

2.03.01 We controleren de bestaande kwaliteitsafspraken

We controleren de bestaande kwaliteitsafspraken. Dit doen we door het analyseren van weginspecties, elke 2 jaar.

Doelstelling

2.04 Inzicht in verkeersongevallen behouden

We willen inzicht hebben in het aantal verkeersongevallen; Provincie Noord-Brabant en dus ook Veldhoven, streeft naar 0 verkeersdoden.

Activiteiten

2.04.01 We willen inzicht blijven houden in verkeersongevallen

We volgen en analyseren de ongevalstatistieken. We streven naar 0 verkeersdoden.

Meetindicatoren

Nr.	Doel Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
2.01	Uitvoeren 0-meting fietsgebruik	0-meting	Gemeente Veldhoven	2023	nvt	nvt	nvt		1				
2.01	Monitoren en analyseren van het gebruik van deelmobiliteit	Aantal gebruikers	Gemeente Veldhoven	2023	nvt	nvt	nvt		1	1	1	1	
2.02	Vaststellen mobiliteitsvisie	Aantal	Gemeente Veldhoven	2023	nvt	nvt	nvt		1				
2.02	Uitvoeren bewustwordingsacties	Aantal bewustwordingsacties	Gemeente Veldhoven	2023	nvt	nvt	nvt		5	5	5	5	
2.03	Analyseren van weginspecties, elke 2 jaar	Aantal	Gemeente Veldhoven	2023	nvt	nvt	nvt		1		1		
2.04	Inzicht in verkeersongevallen (BBV)	Aantal ongevallen met letsel (voertuig en fiets)	Via Statistiek Ongevallen	2021	*	*	23 <2021		<2021	<2021	<2021	<2021	
2.04	Inzicht in verkeersongevallen (BBV)	Aantal ongevallen materieel (voertuig en fiets)	Via Statistiek Ongevallen	2021	*	*	133 <2021		<2021	<2021	<2021	<2021	
2.04	Inzicht in verkeersongevallen (BBV)	Aantal dodelijke ongevallen (voertuig en fiets)	Via Statistiek Ongevallen	2021	*	*	1 0		0	0	0	0	

* Inzicht in verkeersongevallen 2021 niet bekend.

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	5.858	6.100	7.181	7.597	7.912	8.063
Baten	579	321	397	410	423	435
Saldo (- = nadeel)	-5.279	-5.779	-6.784	-7.187	-7.489	-7.628

Bijstellingen bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Mobiliteitsvisie	-90	0	0	0
Uitbreiding personele capaciteit programma 2 (onderhoud en realisatie infrastructuur)	-44	-90	-91	-92
Laadpalen	-20	0	0	0
Verbeteren fietsstructuur west-Veldhoven (investering € 2.700 in 2023)	0	-95	-94	-93
Vervanging: masten/armaturen (investering jaarlijks € 250)	0	-12	-24	-35
Bewaakte fietsenstalling (investering € 50 in 2023)	0	-3	-2	-2
Toezicht kabels & leidingen (€ 50 baten en lasten)	0	0	0	0
Vervanging: verschillende wegen (investering € 2.900 in 2026)	0	0	0	0
Vervanging: voertuigen (investering € 138 in 2026)	0	0	0	0
Saldo (- = nadeel)	-154	-200	-211	-222

Mobiliteitsvisie

De gemeente Veldhoven mist op dit moment een visie op hoe we als gemeente, lokaal en regionaal, met mobiliteit om willen gaan (zowel voor de korte als de lange termijn). Er spelen diverse ontwikkelingen die weerslag hebben op de mobiliteit. Denk hierbij onder andere aan de schaa sprong, het bereikbaarheidsakkoord, HOV4, de Brainportlijn, effecten van deelmobiliteit en de transitie naar duurzame mobiliteit. Door een mobiliteitsvisie op te stellen kunnen de kaders gesteld worden op basis waarvan de gemeente de juiste keuzes richting de toekomst kan maken. De kosten bedragen € 90. Deze kosten zijn ten behoeve van onder andere het uitvoeren van verkeerskundige scenariostudies, het opstellen van de visie en het participatietraject.

Uitbreiding personele capaciteit programma 2 (onderhoud en realisatie infrastructuur)

Aan de hand van de capaciteitsplanning 2023 is er een tekort van civiel adviseur/ontwerper en toezichthouders naar voren gekomen om aan de huidige vraag vanuit het projectenbureau te kunnen voldoen. De afgelopen jaren zien we een toename in de gevraagde capaciteit van de clusters planvorming en uitvoering werken op projecten. De binnen de organisatie beschikbaar gestelde capaciteit bleek niet toereikend en maakte prioritering van werkzaamheden noodzakelijk. Dit heeft de afgelopen jaren geresulteerd in het doorschuiven van reguliere (onderhouds)projecten in de planning. Dit is echter vanaf 2023 en verder niet langer wenselijk en daarom worden de onderhoudsprojecten volgens planning uitgevoerd. De grote vraag naar inzet van personeel op (realisatie)projecten (onder andere woningbouw, infra, onderwijs blijft de komende jaren onverminderd groot en daarom is structurele uitbreiding van capaciteit benodigd. Nadeel vanaf april 2023 € 66 en structureel vanaf 2024 van € 90.

Laadpalen

Er komen steeds meer elektrische auto's in Nederland die moeten laden aan een elektrische laadpaal. Er zijn binnen Veldhoven een aantal plekken waar de hoeveelheid laadpalen achterblijft. Door een aantal kleine aanvullende werkzaamheden kunnen we

ook op die plekken het dekkingspercentage van het aantal laadpalen vergroten. De totale kosten bedragen incidenteel €20.

Verbeteren fietsstructuur west-Veldhoven

Het plan voor een fietspad in het park Vogelzang gaat niet door. De vraag voor een betere fietsstructuur in het westen van Veldhoven blijft staan om fietsgebruik te stimuleren. Mogelijk wordt het nieuwe plan ontwikkeld rondom de Sitterlaan. Om een project te kunnen starten is een budget benodigd van € 2.700.

Vervanging: masten/armaturen

Investerings in ombouw naar energiezuinige LED verlichting is duurder per lamp omdat bestaande lampen niet meer leverbaar zijn. Het beschikbare budget is hierdoor niet toereikend om de gewenst grootschalige toepassing van LED lampen in uitvoering te brengen. In de begroting 2023 vragen we hiervoor structureel € 250 aan.

Bewaakte fietsenstalling

Om het fietsgebruik te stimuleren en het autogebruik voor de kleine afstanden binnen Veldhoven te ontmoedigen wordt een bewaakte fietsenstalling in het City Centrum gecreëerd. Voor dit plan uit het coalitieakkoord is een eenmalige investering nodig van € 50.

Toezicht kabels & leidingen

De werkzaamheden rondom het toezicht op het leggen van kabels en leidingen voor derde partijen zijn toegenomen de afgelopen jaren. Op dit moment zijn we niet in staat om overal toezicht op te kunnen houden waardoor we mogelijke degeneratievergoedingen mislopen. Door het onregelmatige karakter van het werk is vaste formatie niet wenselijk. Door een inhuurbudget van €50 kunnen we een flexibel inzetbare toezichthouder inhuren. Daartegenover staan meer inkomsten uit de degeneratievergoedingen van € 50.

Vervanging: verschillende wegen

Volgens de beheerkaders staan er 4 wegen op de planning die in 2026 vervangen moeten worden. Het gaat om de wegen de Adriaansdreef (€ 1.000), de Europalaan (€ 400), de Riethovensedijk (€ 600) en de Hogeloonsedijk/Molenvelden (€ 900).

Vervanging: voertuigen

Een gedeelte van de voertuigen voor het dagelijkse werk in het wijkonderhoud is de aankomende jaren aan vervanging toe. Vanuit de regeling 'bevordering schone werkvoertuigen' is het verplicht het wagenpark verder te verduurzamen. De huidige budgetten in de vervangingsinvesteringen voor het wagenpark zijn niet toereikend om deze verduurzamingsslag uit te voeren. Extra krediet voor deze verduurzaming is daarom noodzakelijk. Het gaat om € 138 in 2023.

Programma 3 | Economie

Inleiding

Met open innovatie en wereldwijde netwerken in toptechnologiesectoren heeft onze Brainportregio de welverdiende signatuur als mainport van Nederland gekregen. Het innovatie-ecosysteem van Brainport is de kraamkamer van nieuwe technologieën en bedrijvigheid voor de maatschappelijke opgaven van de toekomst. Dit vormt een belangrijke basis voor de forse groei van de economie in de Brainportregio. Het gegeven dat in Veldhoven enkele sleutelspelers van de Brainportregio zijn gevestigd, schept ook een verantwoordelijkheid. De mogelijkheden van deze bedrijven om zich in Veldhoven door te ontwikkelen zijn mede bepalend voor het succes van Brainport en inmiddels voor de groei van de Nederlandse economie.

De opgave van de gemeente Veldhoven richt zich voornamelijk op het begeleiden van die economische groei. Het gaat daarbij niet enkel om het faciliteren van de high-tech(maak)industrie, health en circulaire bedrijvigheid, maar zeker ook over het beschikbaar houden van (bedrijven)locaties voor ons lokaal MKB. De kwaliteit van werklocaties en het voorzieningenniveau is daarbij net zo belangrijk als de kwantiteit. We ons geen zorgen te maken of er voldoende werkgelegenheid is. We hebben in Veldhoven een ongekende werkgelegenheidsfactor, omdat er meer banen zijn dan aanwezige beroepsbevolking. We staan aan de vooravond van een grote schaa sprong wat voordelen met zich meebrengt, maar ook andere opgaven en uitdagingen kent. We moeten onze bereikbaarheid op orde houden, ons voorzieningenniveau (detailhandel, maatschappelijke voorzieningen, onderwijs) op peil houden. We moeten voorzien in voldoende huisvesting en tegelijkertijd borgen dat iedereen in Veldhoven mee kan blijven doen. We zijn het aan onze inwoners en ondernemers verplicht om de grote opgaven voor ons woon- werk en leefomgeving adequaat en gezamenlijk aan te pakken.

Het Citycentrum voldoet steeds minder aan de huidige en toekomstige wensen van bewoners en bezoekers. Ondanks de inzet van ondernemers en gemeente om meer bezoekers aan te trekken en ze langer in het centrum te houden, en leegstand te voorkomen. Daarbij staat de leefbaarheid onder druk. Een heroriëntatie op en investeringen in de toekomst van het Citycentrum zijn noodzakelijk om van het Citycentrum een toekomstbestendig en kloppend hart voor alle Veldhovenaren te maken.

Doelstelling

3.01 Bijdragen aan doorontwikkeling mainportstatus Brainport

De gemeente Veldhoven is een belangrijke partner voor de verdere doorontwikkeling van de mainportstatus. We zijn de derde grootste gemeente en de grootste economische speler in onze gemeente gevestigd. Om die positie te behouden en te versterken is het nodig om een actieve bijdrage te leveren aan de doorontwikkeling van de mainportstatus. Soms betekent dat dat we een actieve volger zijn (lobby richting het Rijk), soms moeten we koploper zijn (bereikbaarheid De Run, innovatieve stedelijke mix omgeving Kempenbaan).

Activiteiten

3.01.01 Inbedden Veldhovense belangen in regionale samenwerkingen

We werken op veel thema's, schaalniveaus en concrete projecten samen. We noemen een aantal voorbeelden. Binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven werken we onder andere samen bij huisvestingsvragen van ondernemers (9 voor 1 loket). We schrijven actief mee aan de Brainport Nationale Actieagenda. Ook dragen we als partner van de

Metropoolregio Eindhoven bij aan de Stimuleringsregeling voor nieuwe innovatie bedrijven en projecten.

3.01.02 Stimuleren werkgelegenheid in de Brainportregio

Veldhoven stimuleert werkgelegenheid als partner in de Brainportsamenwerking. Waar mogelijk stimuleren we activiteiten van bedrijfsleven en kennisinstellingen om de match tussen vraag en aanbod te optimaliseren. Arbeid is zo min mogelijk een beperkende factor voor ontwikkeling van het bedrijfsleven in Veldhoven en de regio.

Doelstelling

3.02 Verdere doorontwikkeling duurzaam en gezond vestigingsklimaat

De bestaande bedrijventerreinen ontwikkelen we door naar aantrekkelijke werklandschappen voor de high-tech (maak)industrie, health, circulaire bedrijvigheid en het lokale MKB.

Activiteiten

3.02.01 Opzetten (meerjaren) activiteitenplan en professionele samenwerkingsvorm op De Run

We hebben de ambitie om bedrijventerrein De Run bereikbaar, duurzaam en toekomstbestendig te maken. Deze ambitie kunnen we niet alleen realiseren, een gezamenlijke aanpak met bedrijven is noodzakelijk. Op De Run ontbreekt momenteel een professionele samenwerkingsvorm die een goede vertegenwoordiging vormt van het aanwezige bedrijfsleven.

3.02.02 Verduurzamen bedrijventerreinen

De energietransitie maakt onlosmakelijk onderdeel uit van een duurzaam en gezond vestigingsklimaat. Het gaat over de (versnelde) verduurzaming van bedrijven met de focus op energiebesparing, -opwek en -opslag. Hiervoor verwijzen we u door naar Programma 7 Duurzaamheid van deze programmabegroting.

3.02.03 Aanhaken op initiatieven om de effecten van de congestie op energienetwerk te beperken

Op korte termijn gaat over lokale grid oplossingen, op lange termijn over het maken van regionale programmeringsafspraken. Hiervoor gaan we in gesprek over de kansen en mogelijkheden met betrokken ondernemers, energiepartners en regionale partners.

3.02.04 Uitgifte bedrijfskavels

We realiseren de juridische basis om in 2023 kavels op Habraken uit te geven. Habraken gaat ruimte bieden voor (lokale) MKB-bedrijvigheid en circulaire bedrijven. Ook ontstaat hierdoor op Habraken de kans om de milieustraat met circulair ambachtscentrum te ontwikkelen, waardoor deze verder kunnen bijdragen aan een goede dienstverlening aan (de groei van) onze inwoners en aan onze duurzaamheidsdoelen (zie ook programma 7, beperken percentage restafval)

3.02.05 Omgevingsvisie vertalen naar omgevingsprogramma De Run

Naast ruimte voor innovatie en economische groei, spelen op bedrijventerrein De Run opgaven op het gebied van wonen, arbeidsmarkt, onderwijs, brede welvaart. Met dit Omgevingsprogramma Bedrijventerrein De Run wordt de omgevingsvisie vertaald naar een gebiedsgerichte visie.

Doelstelling

3.03 het Citycentrum hervormen tot een aantrekkelijk en toekomstbestendig hart van Veldhoven

Het Citycentrum staat momenteel sterk onder druk. Leegstand neemt toe en differentiatie aan winkels en andere functies neemt steeds verder af. Dit vormt een bedreiging voor de aantrekkelijkheid van het centrum, maar biedt ook een kans om het gebied verder te verstedelijken en om te vormen tot een aantrekkelijk en toekomstbestendig hart van Veldhoven waarin wonen, winkelen, werken, cultuur en recreëren een plek krijgen.

Activiteiten

3.03.01 Opstellen Ontwikkelstrategie en Masterplan Citycentrum

We werken aan de ontwikkelstrategie en het Masterplan. Er wordt commitment gevraagd bij de stakeholders en waar mogelijk samenwerking gezocht en vastgelegd met een of meerdere marktpartijen.

3.03.02 Opstellen lokaal en regionaal detailhandelsbeleid

Het nieuwe beleid geeft richting op actuele vraagstukken. Denk daarbij aan het herpositionering /kwalitatief versterken van centrumgebieden en het terugdringen van leegstand en overtollig aanbod.

3.03.03 Realiseren van een bewaakte fietsenstalling

We realiseren een bewaakte fietsenstalling in het City Centrum.

Doelstelling

3.04 Stimuleren synergie bedrijven onderling en tussen bedrijven en gemeente

Bij het versterken van de relatie met onze omgeving, is het niet alleen belangrijk om de mening van de inwoner beter te leren kennen. Om goed te kunnen anticiperen op de wensen van onze bedrijven moeten we ze goed kennen. Het is daarom belangrijk in contact blijven met onze bedrijven en haar belangenorganisaties. Zeker nu de opgaven in de toekomst steeds meer in samenwerking met de bedrijven moeten worden opgepakt.

Activiteiten

3.04.01 Doorontwikkelen overleg gemeente met parkmanagement- en centrummanagementorganisaties

We werken intensief samen met de bestaande parkmanagementorganisaties op De Run en Habraken en met onze centrummanagementorganisaties van het Citycentrum en de Kromstraat. We zetten in op verdere doorontwikkeling van Veldhoven Verbindt.

3.04.02 Verbeteren digitale zichtbaarheid en bereikbaarheid voor ondernemers

We richten onze gemeentelijke website zo in dat ook ondernemers informatie op een eenvoudige manier vinden . Het digitaal contact via het ondernemersloket wordt verbeterd.

Meetindicatoren

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
3.01	9 voor 1 loket	Aantal aanvragen van bedrijven dat per jaar een beroep heeft gedaan op het 9 voor 1 loket.	Registratie 9 voor 1 loket	2021			121*						
3.01	Stimuleringsregeling Metropoolregio Eindhoven	Aantal toegekende aanvragen Stimuleringsregeling Metropoolregio Eindhoven.	Registratie Metropoolregio	2021			48 in MRE regio						
3.01	Funciemenging (BBV)	Verhouding tussen banen en woningen. 0=Alleen wonen, 100=alleen werken.	waarstaatjegemeente.nl/LISA	2021	53,3%	54,9%	63,5% <75%	<75%	<75%	<75%	<75%	<75%	<75%
3.01	Vestigingen (van bedrijven) (BBV)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	waarstaatjegemeente.nl/ LISA	2021	165,1	157,4	143,1						
3.02	Uitgifte bedrijfskavels	Aantal hectaren uitgegeven kavels per jaar	Registratie gemeente Veldhoven	-			-	-	3,0	4,0	4,0	4,0	4,0
3.04	Digitaal ondernemersloket	Aantal bezoekers digitaal ondernemersloket per jaar	Registratie gemeente Veldhoven	vanaf 1-1-2023				0,0	50,0	75,0	75,0	100,0	100,0
3.04	Waardering ondernemersklimaat	Cijfer MKB vriendelijkste gemeente (indien onderzoek wordt uitgevoerd, eerstvolgende in 2023)	MKB Nederland	2020			7,3	-	7,0				

* 9 voor 1 loket. Van de 121 aanvragen is 1/3 begeleid naar andere passende huisvesting

Verbonden partijen

Binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Brainport Development NV;
- MRE;
- Stichting ROW.

Subsidies in dit programma

Conform de aanbeveling van de rekenkamercommissie wordt per programma zichtbaar gemaakt welke subsidies zijn opgenomen in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	WBP bedrag
Volksfeesten	16

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	3.746	9.895	12.353	9.247	7.579	5.873
Baten	4.250	8.599	11.255	6.244	5.752	3.854
Saldo (- = nadeel)	504	-1.296	-1.098	-3.003	-1.827	-2.019

Programma 4 | Onderwijs

Inleiding

Onze samenleving is aan grote veranderingen onderhevig. We willen dat al onze Veldhovense jongeren goed voor zichzelf kunnen zorgen wanneer ze later volwassen zijn. Onderwijs helpt jongeren om dit te leren. School is een belangrijke plek waar kinderen talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. We vinden het daarom van belang dat jongeren -indien dit binnen hun mogelijkheden ligt- een opleiding volgen en diploma halen.

We zorgen ervoor dat kinderen zoveel als mogelijk dichtbij huis naar school kunnen en gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening. Het liefst in de buurt waar zij opgroeien. Indien het niet mogelijk is om dichtbij huis onderwijs te volgen, hebben leerlingen -onder bepaalde voorwaarden- recht op leerlingenvervoer.

Door de woningbouwopgave wordt de komende jaren een aanzienlijke groei van het aantal inwoners en daarmee kinderen verwacht. Een toename van het aantal inwoners van de gemeente, kan de uitbreiding van de onderwijscapaciteit en voorschoolse voorzieningen noodzakelijk maken. Dit vraagt om het actueel houden van het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP).

Het aantal nieuwkomers in de gemeente zal naar verwachting de komende jaren verder toenemen. Niet alleen vanwege de voorspelde groei van ASML, maar ook door de komst van statushouders en vluchtelingen. Internationalisering van het onderwijs vinden wij daarom een belangrijke ontwikkeling. Maar bovenal vinden wij het belangrijk dat iedereen naar eigen vermogen meedoet in Veldhoven. Dat is moeilijk als je de Nederlandse taal niet goed beheerst of digitaal niet zo handig bent. We willen daarom taalachterstanden en kansenongelijkheid voorkomen en oplossen, zowel bij jeugdigen als bij volwassenen.

Doelstelling

4.01 Leerlingen kunnen thuisnabij onderwijs volgen

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) biedt mogelijkheden dat leerlingen kunnen kiezen voor zo thuisnabij mogelijk passend onderwijs in kwalitatief goede onderwijshuisvesting.

Activiteiten

4.01.01 Uitvoering geven aan het IHP

Er wordt uitvoering gegeven aan het door de Raad vastgestelde IHP, door het opstellen en uitvoeren van afzonderlijke projectplannen voor behoud en uitbreiding van het aanbod van onderwijshuisvesting.

4.01.02 Er adequaat leerlingenvervoer beschikbaar is

Leerlingen die dit nodig hebben en hier recht op hebben kunnen met behulp van leerlingenvervoer voor hen passend onderwijs volgen.

Doelstelling

4.02 Jeugdigen kunnen zo optimaal mogelijk opgroeien en zich ontwikkelen

We zetten actief in op optimale opgroeikansen en ontwikkeling van jeugdigen.

Activiteiten

4.02.01 Uitvoering te geven aan de visie verwoord in de Kadernota 'Focus op alle jeugd'

Met de jeugdpartners betrokken bij de totstandkoming van de kadernota 'Focus op alle jeugd' wordt in 2023 een uitvoeringsplan opgesteld. Het uitvoeringsplan omvat activiteiten waarmee de oorspronkelijke en nieuwe samenwerkingspartners de komende 2 jaar concreet aan de slag gaan. Bij de totstandkoming wordt voor het onderdeel (talent)ontwikkeling nadrukkelijk gekeken naar samenwerking met o.a. sport- en cultuurpartners.

Doelstelling

4.03 Taalachterstand bij peuters wordt voorkomen

We zetten in op het voorkomen dan wel oplossen van taalachterstanden van (doelgroep)peuters.

Activiteiten

4.03.01 Doorontwikkeling afspraken VVE-werkgroep

We geven zoveel mogelijk kinderen in de leeftijd van 2,5 t/m 6 jaar met (een risico op) een taalachterstand de kans om gebruik te maken van vroeg- en voorschoolse educatie (VVE). We hebben structureel een VVE-werkgroep ingericht waarin onderwijs, kinderopvang, GGD, Bibliotheek en gemeente bij elkaar komen. Samen maken we -mede op basis van uitkomsten uit de monitor- nieuwe -afspraken om het bereik van de doelgroep en de ouderbetrokkenheid te vergroten, en om tevens de doorgaande leerlijn voor kinderen te verbeteren. Daarnaast stellen we in de werkgroep nieuwe resultaatafspraken vast. In de jaarlijks op te stellen VE-monitor wordt vervolgens gemeten of deze resultaten ook daadwerkelijk worden gehaald.

Doelstelling

4.04 Kansengelijkheid wordt bevorderd

We zetten in op het voorkomen dan wel oplossen van taalachterstanden en kansenongelijkheid van (nieuwe) Veldhovenaren.

Activiteiten

4.04.01 Meer inzetten op taal- en digitale vaardigheden

We helpen inwoners met een Nederlandse achtergrond en nieuwkomers waar nodig om beter te worden met taal en computer. Dit doen we samen met het DigiTaalhuis Veldhoven en de Stichting Lezen en Schrijven, daarnaast voeren we het Regionaal Educatief Plan uit. Hierin staan afspraken over een gezinsgerichte aanpak, de manier waarop we werkgevers benaderen en over kwaliteit en monitoring.

Doelstelling

4.05 Schoolverzuim wordt voorkomen

We zorgen ervoor dat schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten zoveel als mogelijk worden voorkomen. Indien er sprake is van schooluitval of voortijdig schoolverlaten zetten we waar mogelijk in op terugkeer naar het onderwijs.

Activiteiten

4.05.01 Bestrijden absoluut verzuim

De adviseur leerplicht controleert of alle jongeren die onder de Leerplichtwet vallen, op een school staan ingeschreven. Indien dit niet het geval is, onderneemt de adviseur leerplicht meteen actie.

4.05.02 Tegengaan relatief schoolverzuim

Door preventieve maatregelen proberen we het relatieve schoolverzuim te verminderen. Er wordt onder meer ingezet op goede contacten met scholen, het op tijd voeren van gesprekken met ouders en jongeren en samenwerking met het generalisten- en specialistenteam.

4.05.03 Voorkomen voortijdig schoolverlaten

RMC-regio's (Regionale Meld- Coördinatiefunctie Voortijdig schoolverlaters), scholen in het voortgezet onderwijs en MBO-instellingen proberen te voorkomen dat jongeren stoppen met school voordat zij een startkwalificatie hebben. Ook worden kwetsbare jongeren in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs door meerdere partijen gemonitord. Hierdoor zijn en blijven zij in beeld binnen de arbeidsmarktregio Eindhoven de Kempen.

4.05.04 Inzet op overig verzuim

Wanneer een leerplichtige minder dan de wettelijke termijn – 16 uur in 4 weken – begint te verzuimen wordt samen met de school (na melding bij adviseur leerplicht) een preventieve aanpak afgesproken. Indien nodig wordt er bijvoorbeeld zorg ingezet en/of een waarschuwingsgesprek gevoerd.

Meetindicatoren

Nr.	Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
						NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
4.01		Uitvoering geven aan de projecten de zijn vastgesteld in het IHP	Opgeleverde projecten volgens tijdsplan IHP	Projectbureau	-					*	*	*		
4.02		Opstellen uitvoeringsplan	Document	Nxt	nvt	-	-	-	nvt	gereed				
4.03		Taalachterstand peuters	% doelgroepbereik voorschoolse Educatie	VE-monitor	2020-2021	-	-	95%		>90%	>90%	>90%	>90%	
4.04		Deelnemers bij het Veldhovense Digitaalhuis:	Aantal deelnemers bij het Veldhovense Digitaalhuis	Digitaalhuis	2021	-	-	846	>900	>900	>900	>900	>900	
		<u>2021</u>												
		Spreekuren – Bezoekers	107											
		Spreekuren – Telefonische aanvragen	97											
		Spreekuren – E-mailaanvragen	66											
		Taalmaatjes (nieuwe matches)	28											
		Taalcafé – Deelnemers	493											
		Klik & Tik – Deelnemers	36											
		En nu zelf aan de slag! – Deelnemers	6											
		Digisterker – Deelnemers	13											
		Totaal:	846											
4.05		Absoluut verzuim (BBV)	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2021	2.5	1.1	3.4	**	**	**	**	**	**
4.05		Relatief verzuim (BBV)	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2021	19	16	7	**	**	**	**	**	**
4.05		Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (BBV)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	2021	1.9	1.6	1.5	**	**	**	**	**	**

* Tijdsplan van projecten vastgesteld in het IHP:

- 2023: Zilverackers nieuwbouw permanente voorziening en kinderopvang
- 2024: Levensduur verlengende renovatie de Meerhoef
- 2025: Levensduur verlengende renovatie 't Heike
- 2027: Levensduur verlengende renovatie of vervangende nieuwbouw Zeelsterhof

** Streefwaarde: gelijk of lager dan de gemiddelde realisatie in Nederland

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening	Begroting	Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	5.218	6.167	6.050	6.213	6.446	6.865
Baten	1.204	1.449	1.244	1.071	1.074	1.075
Saldo (- = nadeel)	-4.014	-4.718	-4.806	-5.142	-5.372	-5.790

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Vanuit sport, cultuur en (openlucht)recreatie dragen wij bij aan positieve gezondheid voor al onze (toekomstige) inwoners en bezoekers. Wij zetten er op deze drie onderdelen op in om de kwaliteit van leven te verbeteren.

Sport en Bewegen

Op het gebied van sport en bewegen gebruiken wij het visiedocument "Veldhoven Beweegt". De komende periode gaan wij dit verder uitvoeren. Het Lokaal Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord maken hier onderdeel van uit. Gezondheid is uiteraard ook erg belangrijk. De komende periode wordt ingezet om alle Veldhovenaren in beweging te krijgen en de Veldhovenaren gezonder te krijgen.

Cultuur

Cultuur voegt waarde toe aan het leven van mensen. Het draagt bij aan een gevoel van eigenwaarde, talentontwikkeling en identiteit. Het gaat bij identiteit nadrukkelijk ook om het sterker uitdragen van erfgoed. Daarnaast versterkt cultuur het aantrekkelijke leef en vestigingsklimaat. In onze visie op cultuur 'Cultuur verbindt Veldhoven' zijn onze culturele ambities benoemd. Het culturele aanbod dient-naast toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar en duurzaam-beschikbaar te zijn voor iedereen. Alleen dan zal het ons leef- en vestigingsklimaat versterken. Culturele activiteiten zijn gericht op eigen ontwikkeling en ontspanning. En door gezamenlijk culturele maatschappelijke activiteiten te beleven versterkt het de sociale cohesie.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Ruimte voor groen en water speelt een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling op het gebied van flora, fauna, klimaat en de algehele gezondheid van de inwoners. We willen zorgen voor een betere biodiversiteit: steeds meer soorten insecten, wilde bloemen, vogels en dieren. We onderhouden al het groen zoveel mogelijk op een natuurvriendelijke manier. Hiermee borgen we ook de kwaliteit en de veiligheid van de groene omgeving. Het integraal beheerkader openbare ruimte en het bijbehorende groenbeheerplan vormen hiervoor de basis.

Doelstelling

5.01 Er is sport en cultuuraanbod beschikbaar en we stimuleren deelname hieraan

Wij faciliteren een toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar, veilig en duurzaam aanbod van sport- en culturele activiteiten. Wij stimuleren daarnaast de deelname hieraan door alle Veldhovenaren.

Activiteiten

5.01.01 We doen dit door het opstellen van een uitvoeringsplan 2023-2024 op basis van 'Cultuur verbindt Veldhoven'

Onderdelen in het uitvoeringsplan zijn o.a. het opstellen van een onderhoudsplan voor beeldende kunst, het realiseren van de Kunstroute het Groene Lint en het ondersteunen van muziekles in het basisonderwijs.

5.01.02 We doen dit door uitvoering te geven aan het uitvoeringsprogramma Veldhoven Beweegt 2.0, het Lokaal Sportakkoord en Lokaal Preventieakkoord

Onderdelen die in 2023 opgepakt worden zijn o.a. Veilig sporten nog meer onder aandacht brengen door het verder uitrollen van het convenant 'Veilig Sportklimaat'. Starten met het rookvrij maken van alle sportparken. Het aanleggen van een tweede

beweegtuin in Zilverackers, het organiseren van kennismakingslessen en activiteiten voor kinderen en jongeren.

5.01.03 Uitvoeren verduurzamen sportaccommodaties

In 2022 is er een onderzoek uitgevoerd naar het verduurzamen van de binnen- en buitensportaccommodaties. In 2023 zal een meerjarig uitvoeringsplan voor verduurzaming worden opgesteld.

5.01.04 We ontwikkelen een visie op een volwaardige bibliotheekvoorziening

In 2023 leveren we een visie op waaruit blijkt wat we voor Veldhoven onder een volwaardige bibliotheekvoorziening verstaan.

Doelstelling

5.02 Behouden van historisch erfgoed

Wij stimuleren het behoud van ons historisch erfgoed.

Activiteiten

5.02.01 Actualiseren van het gemeentelijk erfgoedbeleid

Op basis van de Omgevingswet dient het gemeentelijk erfgoedbeleid te worden geactualiseerd. Vaststelling hiervan zal in 2023 plaatsvinden.

5.02.02 Invoering van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit

Er wordt uitvoering gegeven aan de omgevingswet en het voornemen tot behoud van historisch erfgoed door de oprichting van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit.

5.02.03 Opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst

In 2023 wordt een eerste aanzet gegeven om te komen tot een lijst met gemeentelijke monumenten.

5.02.04 Vaststellen van een kerkenvisie

In 2022 is gestart met het proces om te komen tot een kerkenvisie die in 2023 zal worden vastgesteld. Dit proces richt zich op behoud van dit cultureel erfgoed en duurzaam gebruik van de kerkgebouwen.

Doelstelling

5.03 We breiden biodiversiteit uit daar waar dat kan

Wij zien het belang van biodiversiteit en breiden die uit wanneer hiervoor kansen liggen. We onderhouden het groen zoveel mogelijk op een natuurvriendelijke manier.

Activiteiten

5.03.01 We voeren acties uit om biodiversiteit uit te breiden of in stand te houden

Door het uitvoeren van acties dragen we bij aan het in stand houden en uitbreiden van de biodiversiteit.

Doelstelling

5.04 Onderhoudskwaliteitsniveau openbaar groen op peil houden
Wij borgen de kwaliteit en veiligheid van de groene omgeving.

Activiteiten

5.04.01 We controleren de bestaande kwaliteitsafspraken

We controleren de bestaande kwaliteitsafspraken. Dit doen we door de maandelijkse kwaliteitssteekproeven te analyseren.

Meetindicatoren

Nr.	Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
						NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
5.01		Uitvoeringsplan Cultuur Verbindt Veldhoven	Uitvoeringsplan	Cultuur verbindt Veldhoven	2018					1				
5.01		Niet-sporters (BBV)	o.a. Beweegnorm	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM, GGD)	2020			43,7%			41,5%		40,0%	
5.01		Convenant Veilig Sporten	Aantal verenigingen	Gemeente Veldhoven	2022				4	5	5	5	5	
5.01		Rookvrije sportparken	Aantal sportparken	Gemeente Veldhoven	2022					3	5	3		
5.01		Beweegtuin	Aantal beweegtuinten	Gemeente Veldhoven	2022					1	1			
5.01		Kennismakingslessen	Aantal kennismakingen	Cordaad Welzijn	2022				Min 6	Min 6	Min 6	Min 6	Min 6	
5.01		Fittesten	Aantal fittesten	Cordaad Welzijn en diverse andere organisaties	2022				1	2	2	2	2	
5.01		Verduurzamen sportaccommodaties	Onderzoek	Onderzoeksbureau										
5.01		Visie op volwaardige bibliotheekvoorziening			2021					1				
5.02		Actualiseren gemeentelijk erfgoedbeleid	beleidsdocument	ODZOB	2022					1				
5.02		Invoering adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit	benoemen van leden door de raad	ODZOB	2023					1				
5.02		Opstellen gemeentelijke monumentenlijst	aantal panden	Gemeente Veldhoven/ODZOB	2022						10	10	10	
5.02		Vaststellen kerkervisie	visiedocument	Monumentenhuis Brabant	2022					1				
5.03		Uitvoeren acties voor biodiversiteit	Aantal acties	Gemeente Veldhoven						3	3	3	3	
5.04		Controle kwaliteit beheer openbaar groen	Maandelijkse steekproeven	CROW										

Subsidies in dit programma

Conform de aanbeveling van de rekenkamercommissie wordt per programma zichtbaar gemaakt welke subsidies zijn opgenomen in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	WBP bedrag
Aangepast sporten	4
Jeugdsport	88
Zwemsport	648
Muziekschool	666
Theater	1.207
Evenementen	30
Amateurkunst	102
Emancipatie	17
Cultuurhistorie	226
Bibliotheek	967
Lokale Omroep	32
Natuur en milieueducatie	1

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	11.095	12.297	12.099	12.639	12.967	13.282
Baten	1.166	1.784	1.726	1.770	1.739	1.743
Saldo (- = nadeel)	-9.929	-10.513	-10.373	-10.869	-11.228	-11.539

Bijstellingen bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Uitbreiding personele capaciteit programma 5 (groen / openbare ruimte)	-38	-77	-78	-79
Uitvoeren kleinschalige vergroeningsactiviteiten	-20	-50	-70	-70
Verduurzaming voertuigen wijkonderhoud (investering 2023,2024,2025 van € 385)	0	-24	-35	-59
Gemeentelijk monumentenbeleid	0	-20	-20	-20
Vervangingsinvestering binnensport (investering € 297 in 2026)	0	0	0	0
Saldo (- = nadeel)	-58	-171	-203	-228

Uitbreiding personele capaciteit programma 5 (groen / openbare ruimte)

Aan de hand van de capaciteitsplanning 2023 is de behoefte van een Groen adviseur/ontwerper naar voren gekomen. De afgelopen jaren zien we een toename in de gevraagde capaciteit op projecten. De binnen de organisatie beschikbaar gestelde capaciteit bleek niet toereikend en maakte prioritering van werkzaamheden noodzakelijk. Dit heeft de afgelopen jaren geresulteerd in het doorschuiven van reguliere (onderhouds)projecten in de planning. Dit is echter vanaf 2023 en verder niet langer wenselijk en daarom worden de onderhoudsprojecten volgens planning uitgevoerd. De grote vraag naar inzet van personeel op projecten (onder andere woningbouw, infra, onderwijs blijft de komende jaren onverminderd groot en daarom is structurele uitbreiding van capaciteit benodigd.

Daarnaast is er een extra beheerder Meldingen Openbare ruimte nodig. De afgelopen jaren zijn de hoeveelheid meldingen flink toegenomen. Om de meldingen tijdig en zorgvuldig af te blijven handelen en een goede dienstverlening tegenover de inwoners te realiseren is een formatieve uitbreiding nodig om dit te coördineren. Het niet tijdig afhandeling van meldingen kan leiden tot meer schade, meer kosten en in het uiterste geval zelfs schadeclaims.

Uitvoering kleinschalige vergroeningsactiviteiten

We gaan de buitenruimte verder vergroenen voor een betere biodiversiteit, minder wateroverlast en minder hittestress. Hierbij stimuleren we de inwoners om mee te doen in hun eigen tuin. We gaan hiervoor een aantal kleinschalige acties uitvoeren zoals bijvoorbeeld het afkoppelen regenwater/regentonnen. De structurele kosten bedragen € 70.

Verduurzaming voertuigen Wijkonderhoud

Een gedeelte van de voertuigen voor het dagelijkse werk in het wijkonderhoud is de aankomende jaren aan vervanging toe. Vanuit de regeling 'bevordering schone werkvoertuigen' is het verplicht het wagenpark verder te verduurzamen. De huidige budgetten in de vervangingsinvesteringen voor het wagenpark zijn niet toereikend om deze verduurzamingslag uit te voeren. Extra budget voor deze verduurzaming is daarom noodzakelijk. Het gaat om extra investeringen van € 160 in 2023, € 70 in 2024 en € 155 in 2025.

Gemeentelijk monumentenbeleid

In 2023 wordt een erfgoedbeleid opgesteld. De gemeentelijke monumenten maken hier onderdeel van uit en het is de verwachting dat er een monumentenlijst gaat komen. Er wordt rekening gehouden dat er per jaar 10 panden aangewezen gaan worden vanaf 2024. De kosten voor het maken van de beschrijving en het voeren van de procedure bedragen per jaar in totaal € 20.

Vervangingsinvesteringen binnensport

Het vervangen van de sportmaterialen voor de binnensportaccommodaties kost voor 2026 € 360 en heeft als voor € 63 aan subsidie inkomsten (spuk).

Programma 6 | Sociaal Domein

Inleiding

Vanuit het sociaal domein dragen we bij aan een duurzame toekomst voor al onze inwoners. Dat doen we vanuit een gezamenlijke visie, waarbij we willen dat onze inwoners:

- zich zo gezond, positief en veilig mogelijk ontwikkelen;
- zo optimaal mogelijk mee kunnen doen in de (lokale) samenleving;
- zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen;
- zo goed en lang mogelijk sociaal en financieel zelfredzaam zijn en eigen regie over hun leven kunnen voeren.

De verantwoordelijkheid om dit te bereiken ligt primair bij de inwoner zelf vanuit oogpunt van solidariteit. Daarbij vinden we 'een beroep doen op de naaste omgeving' vanzelfsprekend. Inwoners die (nog) niet zelfredzaam zijn of dat tijdelijk niet kunnen zijn, ondersteunen we (tijdelijk) met als doel om hen zoveel mogelijk weer zelfredzaam te maken dan wel de kwaliteit van leven te verbeteren.

Wij vinden voorkomen beter dan genezen. Daarom zetten we in op preventie en voorliggende voorzieningen die toegankelijk en laagdrempelig zijn. Onze maatwerkvoorzieningen vanuit de sociaal domein-wetten zien we als vangnet en sluitstuk van onze ondersteuning.

We werken hiervoor integraal samen en zorgen voor de verbinding in de opgaven van het sociale en het fysieke domein. We betrekken hierbij nadrukkelijk zowel externe partners als inwoners zowel bij de ontwikkeling als de uitvoering van beleid. Als gemeente hebben we zowel een regisserende, faciliterende als uitvoerende rol.

Doelstelling

6.01 Opstellen visie sociaal domein als onderdeel van de visie op Veldhoven.

De ontwikkelingen in het sociaal domein met een toenemende zorgvraag, dubbele vergrijzing, vluchtelingen, extramuralisering en schaa sprong vragen om een overkoepelende visie waar we als Veldhoven met het sociaal domein en onze partners naartoe willen. Deze visie dient onderdeel uit te maken van de totale visie op Veldhoven.

Activiteiten

6.01.01 Start visietraject sociaal domein

In 2023 wordt een aanvang gemaakt met het traject om te komen tot een visie op het sociaal domein als onderdeel van een totaalvisie op Veldhoven voor zowel het fysiek, economisch als sociale domein.

Doelstelling

6.02 Behoud en versterken van een goede sociale basis

We zetten in op een goede sociale basisstructuur voor iedereen o.a. door en op het stimuleren van preventie, vroegsignalering, positieve gezondheid en normaliseren.

Activiteiten

6.02.01 Alle basisvoorzieningen zijn vindbaar op Steunwijzer

Door meer bekendheid te geven aan Steunwijzer zijn basisvoorzieningen eenvoudig vindbaar voor onze inwoners. We investeren voortdurend in het actueel houden en verbeteren van deze sociale kaart.

6.02.02 Ouders en verzorgers kennen het Centrum voor Jeugd en Gezin

Door meer bekendheid te geven aan het CJG weten meer ouders het CJG te vinden met hun opvoed- en opgroevragen. Hierdoor ontvangen zij eerder ondersteuning bij eventuele opvoedvragen.

6.02.03 We zorgen voor de beschikbaarheid van toegankelijke, laagdrempelige collectieve voorzieningen in de sociale basis

We subsidiëren maatschappelijke organisaties. In gesprekken sturen op belangrijke aspecten zoals samenwerking, normalisering en preventie.

6.02.04 We zetten in op Wmo-transformatie

In 2023 stellen we een plan op voor transformatie naar meer voorliggende voorzieningen en het stimuleren van het gebruik daarvan.

6.02.05 Het wijkgericht werken ontwikkelen we door

In 2023 worden activiteiten georganiseerd om in Veldhoven het wijkgericht werken door te ontwikkelen, op basis van de reeds bestaande initiatieven en wijkactiviteiten.

Doelstelling

6.03 We bieden een vangnet voor hen die extra ondersteuning nodig hebben

Wanneer mensen niet geholpen zijn met de voorzieningen vanuit de sociale basis bieden we hen een vangnet.

Activiteiten

6.03.01 Uitwerken van de vastgestelde Regiovisie Beschermd Wonen

Samen met de regiogemeenten worden op basis van de vastgestelde regiovisie uitvoeringsprogramma's gemaakt met betrekking tot Toegang, Zorglandschap en Geschikte Woonruimte. Tevens implementeren we de nieuwe werkwijze ten aanzien van de contracten Beschermd Wonen.

6.03.02 Voorbereiden doordecentralisatie Beschermd Wonen

Samen met de regiogemeenten treffen we voorbereidingen zodat de doordecentralisatie Beschermd Wonen op inhoud, proces en financieel per 1-1-2024 in onze gemeente ingevoerd kan worden.

6.03.03 Deelname aan de regionale aanpak Preventie dak- en thuisloosheid.

We stellen een lokaal plan op voor de aanpak en verdere implementatie van de activiteiten vanuit de regionale aanpak Preventie dak- en thuisloosheid. Het gaat daarbij o.a. over briefadres/woonadres, voorkomen huisuitzettingen, uitstroom.

Doelstelling

6.04 We hebben bij complexe problematieken een integrale benadering

We benaderen complexe problematieken zoveel als mogelijk integraal . We kijken daarbij binnen alle domeinen en denken vanuit de bedoeling en de leefwereld van onze kwetsbare inwoners.

Activiteiten

6.04.01 Versterken Aanpak Verward Gedrag (WvGGZ)

In 2023 ontwikkelen we samen met onze partners de aanpak Verward Gedrag door met als aandachtspunten het werken vanuit de bedoeling en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Onderdeel hiervan is de verdere uitrol, implementatie en borging van het AVE escalatiemodel voor de verbinding van zorg en veiligheid bij (complexe) problematiek (zie ook programma 1 veiligheid). Daarnaast werken we verder aan de doorontwikkeling van het Meldpunt Zorg en Veiligheid, met specifieke aandacht voor de verbinding met de Wet Verplichte GGZ, de Wet Zorg en Dwang en de samenwerking met de (veiligheids)partners.

6.04.02 In 2023 voeren we een project uit gericht op het treffen van alle benodigde voorbereidingen voor de invoering van de wet Aanpak Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein (Wams)

In 2023 voeren we een project uit gericht op het treffen van alle benodigde voorbereidingen voor de invoering van de wet Aanpak Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein (Wams), die naar verwachting per 1-1-2024 van kracht zal zijn. Deze wet heeft effect op de Jeugdwet, Wmo, participatiewet en schuldhulpverlening; en wijze waarop casus- en procesregie wordt uitgevoerd; en op de uitwisseling van (cliënt)gegevens.

Doelstelling

6.05 We werken volgens de bedoeling en leveren waar mogelijk maatwerk

We kiezen voor maatwerk en het werken volgens de bedoeling, zodat de aansluiting op de leefwereld van onze inwoner goed plaatsvindt.

Activiteiten

6.05.01 We zetten in op een nieuwe structuur van toezicht en handhaving

Samen met de regio zetten we een nieuwe structuur op voor toezicht en handhaving van de aanbieders van Wmo-voorzieningen. In 2023 onderzoeken we nader of de PGB-aanbieders ook al in deze aanpak meegenomen kunnen worden.

6.05.02 We monitoren het aantal maatwerkvoorzieningen

We monitoren de inzet van voorzieningen in het sociaal domein om beter grip te krijgen op de inzet van o.a. maatwerkvoorzieningen.

Doelstelling

6.06 We zijn een inclusieve samenleving

We willen toegroeien naar een inclusieve samenleving waar iedereen ertoe doet en van waarde is en mee kan doen ongeacht herkomst, seksuele voorkeur of beperking. We hebben daarbij aandacht voor kwetsbare inwoners en hun behoeften.

Activiteiten

6.06.01 We geven uitvoering aan de inclusieagenda

We gaan aan de slag met de activiteiten benoemd in de in 2022 vastgestelde inclusieagenda.

6.06.02 We geven uitvoering aan de woonzorgvisie

In het voorjaar van 2023 wordt de Woonvisie ter vaststelling aangeboden aan de raad. Onderdeel hiervan is een woonzorgvisie. We voeren de activiteiten uit die gericht zijn op inclusiviteit, sociale samenhang, en draagkracht binnen buurten wijken.

Doelstelling

6.07 Voorkomen van uitsluiting

We zetten in op het voorkomen van uitsluiting van kwetsbare doelgroepen binnen onze Veldhovense gemeenschap.

Activiteiten

6.07.01 Continueren inzet Wijk-GGD'ers

We continueren de samenwerking met de Wijk-GGD'ers en kwartiermaker GGzE met specifieke aandacht voor de impact van (overlastgevende) kwetsbare personen op de directe omgeving.

6.07.02 Maken van regionale afspraken rondom woonbegeleiding

We maken in de regio afspraken met woningcorporaties en zorgaanbieders over het plaatsen en begeleiden van kwetsbare mensen in huurwoningen.

Doelstelling

6.08 We zorgen voor optimale opgroeikansen

We zorgen ervoor dat kinderen en jongeren optimale opgroeikansen hebben en opgroeien in een omgeving die hun ontwikkeling stimuleert.

Activiteiten

6.08.01 Uitvoering geven aan de Kadernota 'Focus op alle jeugd'

Met de jeugdpartners betrokken bij de totstandkoming van de kadernota 'Focus op alle jeugd' wordt in 2023 een uitvoeringsplan opgesteld. Het uitvoeringsplan omvat activiteiten waarmee de oorspronkelijke en nieuwe samenwerkingspartners de komende 2 jaar concreet aan de slag gaan. Belangrijke pijlers in het uitvoeringsplan hebben betrekking op opvoeden en opgroeien.

6.08.02 We vergroten de meldbereidheid van vermoedens van kindermishandeling

Middels presentaties aan het onderwijs over het belang van de meldcode vergroten we de meldbereidheid van huiselijk geweld en kindermishandeling.

6.08.03 We zetten in op criminaliteitspreventie onder jeugdigen

Door de preventiemedewerker van Halt worden op scholen diverse voorlichtingen gegeven op het gebied van:

- Invloed van de groep
- Online veiligheid
- Jeugdcriminaliteit
- Overlast tijdens de jaarwisseling

Met de inzet van Halt willen we de jeugdcriminaliteit voorkomen en overlast door jeugdigen terugdringen.

Doelstelling

6.09 Vergroten van financiële zelfredzaamheid

We zetten in op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners door ondersteuning te bieden aan inwoners in een financieel kwetsbare positie.

Activiteiten

6.09.01 We evalueren het effect van het minimabeleid

We doen breed onderzoek naar de effecten van ons minimabeleid, waaronder of een verhoging van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand van 110% naar 120% significant kan bijdragen aan het verminderen van schuldenproblematiek.

6.09.02 Inwoners met beginnende betaalproblemen vinden en ondersteunen

Aanbieders van energie, woningbouwcorporaties en ziektekostenverzekeraars melden betalingsachterstanden van onze inwoners. Hiervoor zijn convenanten afgesloten waarmee de privacy is gewaarborgd. Het team schulddienstverlening zoekt contact met deze inwoners om te bespreken of ondersteuning gewenst is.

6.09.03 Vergroten van het bereik van de minimaregelingen

De gemeente Veldhoven heeft diverse minimaregelingen zoals de meedoenvoorziening, een collectieve ziektekostenverzekering en bijzondere bijstand. Niet alle minima van Veldhoven maken gebruik van deze regelingen. We gaan het gebruik hiervan extra stimuleren.

Doelstelling

6.10 Uitstroom naar betaald werk

We vergroten het aantal bijstandsgerechtigden dat uitstroomt naar betaald werk.

Activiteiten

6.10.01 We bemiddelen bijstandsgerechtigden naar een betaalde baan

De klantmanagers 'Werk' van het cluster Werk&Inkomen ondersteunen de bijstandsgerechtigden bij hun re-integratie naar betaald werk waardoor ze

bijstandsonafhankelijk worden. We maken hierbij gebruik van een nog aan te schaffen en te implementeren systeem voor het in beeld brengen van competenties.

6.10.02 We begeleiden bijstandsgerechtigden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar vrijwilligerswerk

De klantmanagers 'Werk' van het cluster Werk&Inkomen ondersteunen de bijstandsgerechtigden bij hun reïntegratie.

6.10.03 In 2023 voeren we een project uit gericht op het treffen van alle benodigde voorbereidingen en uitvoeringsaspecten in verband met de wijzigingen van de participatiewet

In 2023 voeren we een project uit gericht op het treffen van alle benodigde voorbereidingen en uitvoeringsaspecten in verband met de wijzigingen van de participatiewet.

Doelstelling

6.11 Integratie van nieuwkomers

We versnellen de integratie van nieuwkomers.

Activiteiten

6.11.01 We begeleiden nieuwkomers bij hun inburgeringstraject.

Op basis van de Wet inburgering 2021 begeleiden we nieuwkomers bij hun inburgeringstraject zodat ze binnen de daarvoor gestelde termijn succesvol inburgeren.

6.11.02 We bemiddelen nieuwkomers naar werk

Doel van de nieuwe Wet inburgering is dat nieuwkomers versneld integreren door het vinden van een betaalde baan. We ondersteunen hen bij het vinden van betaald werk. Bij dit ondersteunen hoort het aanbieden van opleidingen.

Meetindicatoren

Nr.	Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
						NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
6.01	Visie sociaal domein		Opleveren visie							1				
6.02	Subsidies sociaal domein		Aantal gesubsidieerde organisaties	WelzijnsBudgetPlan										
6.05	Jongeren met jeugdreclassering (BBV)		% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2022	0,3	0,2	0,4	<0,4	<0,4	<0,4	<0,4	<0,4	<0,4
6.05	Jongeren met jeugdbescherming (BBV)		% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2022	1,2	1,0	0,8	< 0,8	< 0,8	< 0,8	< 0,8	< 0,8	< 0,8
6.05	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (BBV)		Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2021	700	494	760	<800	<800	<800	<800	<800	<800
6.05	Jongeren met jeugdhulp (BBV)		% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2021	12,9	10,9	13,3	< 13,3	<13,3	<13,3	<13,3	<13,3	<13,3
6.08	Presentaties aan scholen over de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling		Aantal presentaties op scholen	-	2023			-	-	5	5	Gereed	Gereed	Gereed
6.08	Jongeren met een delict voor de rechter (BBV)		% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2022	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6.09	Inkomensnorm		Een onderzoek naar de effecten van ophogen inkomensnorm bijzondere bijstand		2023				nvt	gereed	nvt	nvt	nvt	nvt
6.09	Vroegsignalering		Aantal inwoners dat zich meldt voor schulddienstverlening naar aanleiding van vroegsignalering	klantvolgsysteem schulddienstverlening	2023				nvt	nvt	> aantal in jaar 2023	> aantal in jaar 2024	> aantal in jaar 2025	> aantal in jaar 2025
6.09	Minimaregelingen		Aantal unieke inwoners dat gebruik maakt van een minimaregeling	suite	2022				nvt	> aantal in jaar 2022	> aantal in jaar 2023	> aantal in jaar 2024	> aantal in jaar 2025	> aantal in jaar 2025
6.09	Kinderen in uitkeringsgezin (BBV)		% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2022	6	3	3	<4	<4	<4	<4	<4	<4

Nr.	Doel Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
6.10	Banen (BBV)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2022	805,5	781,0	1.215,0	>1000	>1.000	>1.000	>1.000	>1.000	
6.10	Netto arbeidsparticipatie (BBV)	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2022	68,4	72,1	71,5	>70	>70	>70	>70	>70	
6.10	Werkloze jongeren (BBV)	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2020	2	2	2	<3	<3	<3	<3	<3	
6.10	Personen met een bijstandsuitkering (BBV)	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2022	431,7	241,4	211,7	<250	<250	<250	<250	<250	
6.10	Lopende re-integratievoorzieningen (BBV)	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2022	202,2	216,4	205,4	>200	>200	>200	>200	>200	
6.10	Opstellen van een uitvoeringsplan Focus op alle jeugd	Document	Nxt	2023				-	-	Gereed	Gereed	Gereed	Gereed
6.10	Bemiddeling naar werk	Aantal klanten naar werk	suite	2022				>50	>55	>60	>65	>70	>75
6.10	Begeleiding naar vrijwilligerswerk	Aantal klanten naar vrijwilligerswerk	suite	2022				>30	>30	>30	>30	>30	>30
6.11	Asielinburgeraars	Percentage geslaagde inburgeringstrajecten binnen termijn	suite/CBS	2022				nbn	nbn	nbn	>75%	>75%	>75%
6.11	Nieuwkomers naar werk	Percentage nieuwkomers met betaalde baan binnen inburgeringstermijn	suite/CBS	2022				nbn	nbn	nbn	>50%	>50%	>50%

Verbonden partijen

Binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GRWRE / Ergon.

Subsidies in dit programma

Conform de aanbeveling van de rekenkamercommissie wordt per programma zichtbaar gemaakt welke subsidies zijn opgenomen in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	WBP bedrag
Jeugdactiviteiten en scouting	102
Jeugdgezondheidszorg	112
Vluchtelingen	64
Maatschappelijke participatie	1.343
Mantelzorg	35
Clientondersteuning	215
Armoedebeleid	232
Indicatievrije inloop	134

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening	Begroting	Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	51.106	53.881	53.947	54.714	55.887	56.847
Baten	11.453	10.915	10.062	10.203	10.430	10.577
Saldo (- = nadeel)	-39.653	-42.966	-43.885	-44.511	-45.457	-46.270

Bijstellingen bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Wet inburgering lasten	-470	-470	-470	-470
Wet inburgering baten	286	286	286	286
Uitbreiding personele capaciteit programma 6 (SROI)	-26	-53	-53	-54
Lasten uitvoering SROI	-10	-7	-7	0
Saldo (- = nadeel)	-220	-244	-244	-238

Wet inburgering

Voor het aanbieden van inburgeringstrajecten aan inburgeraars ontvangt de gemeente een SPUK-uitkering van het Rijk. Voor het jaar 2022 bedraagt deze uitkering € 286. Deze specifieke uitkering zal ieder jaar worden vastgesteld aan de hand van de realisatie. Bij BURAP-I was deze uitkering en de lasten die worden verwacht nog niet structureel opgenomen in de begroting.

Daarnaast wordt er € 170 opgevoerd voor de uitvoeringskosten, waarvoor we middelen ontvangen in de algemene uitkering. Deze loopt af naar € 152 in 2026.

Uitbreiding personele capaciteit programma 6 (SROI)

Binnen ons inkoopbeleid hebben we vastgelegd dat leveranciers een deel van de contractwaarde besteden aan Social Return. Dit heet Social Return On Investment (SROI). Ook hebben we hierover een regionaal convenant afgesloten. Leveranciers zijn verplicht om een bepaald percentage van de contractwaarde te besteden aan het stimuleren van de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld met werkervaringsplaatsen voor mensen met een uitkering. Om de afspraken te registreren en de nakoming ervan te monitoren is personele capaciteit nodig.

Lasten uitvoering SROI

Om de afspraken en nakoming van SROI vast te leggen en te monitoren is een applicatie nodig. Om deze aan te schaffen en te implementeren is tijdelijk budget nodig.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Onze huidige manier van leven lijkt op de lange termijn onhoudbaar. We zien op allerlei terreinen de grenzen in zicht komen. Klimaatverandering en overbelasting van de aarde zorgen voor veel problemen, we leven steeds langer en willen actief en zelfstandig blijven én een ongezonde leefstijl zorgt voor veel gezondheidsproblemen. Corona heeft laten zien dat het thema gezondheid belangrijker is dan ooit. Gezondheid vraagt net als duurzaamheid om een brede en integrale benadering.

Versnelling en intensivering van ingezette acties op duurzaamheid is hard nodig, onder anderen om de klimaatdoelen te behalen. Er is een omslag in denken nodig, waarbij duurzaamheid wordt gezien als een kans en een noodzaak voor het verbeteren van onze leefomgeving.

De opgaven rondom duurzaamheid en gezondheid vragen een grote verandering van mensen. De veranderingsbereidheid en het vermogen om mee te kunnen staan daarmee centraal in de veranderingsopgave. Wij willen dat iedereen mee kan doen in de veranderingsopgave en zetten onze inwoners en ondernemers in de aanpak centraal. We bieden waar nodig gepaste ondersteuning. Met gebiedsgerichte activiteiten gaan we op zoek naar energie en kwaliteiten in de samenleving en zetten we inwoners en ondernemers in hun kracht. Voor die doelgroepen die wat extra hulp kunnen gebruiken of waarvoor de algemene aanpak niet werkt, ontwikkelen we een aanpak op maat. Tenslotte nemen we als gemeente een voorbeeldrol in richting onze inwoners en ondernemers en maken we werk van het verduurzamen en het stimuleren van gezond gedrag binnen de gemeentelijke organisatie.

Volksgezondheid

We streven ernaar dat elke inwoner van de gemeente Veldhoven een goed en gezond leven kan leiden en het vermogen heeft om regie te voeren op het eigen leven. Positieve gezondheid vormt het uitgangspunt, aangezien gezondheid veel meer betekent dan 'niet ziek zijn'. Met die brede benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. De komende jaren treedt in Veldhoven een aanzienlijke vergrijzing van de bevolking op. Het aantal 65 plussers neemt naar verwachting in Veldhoven met 36 procent toe. Veel van deze ouderen inwoners hebben op enig moment een zorg en ondersteuningsvraag. Zorg en ondersteuning die vooral in de wijk en buurt zijn beslag moet krijgen, ook voor de groeiende groep dementerenden.

Circulaire economie

Voor een duurzame toekomst is de huidige manier waarop we met grondstoffen omgaan onhoudbaar: de grenzen aan het delven van grondstoffen komen in zicht. In Nederland is daarom afgesproken om vóór 2050 een volledig circulaire economie te realiseren. Het tussendoel is om in 2030 vijftig procent minder gebruik te maken van minerale, fossiele en metalen primaire grondstoffen.

Energietransitie

We staan voor een grote opgave daar waar het gaat om de energietransitie. Om uitvoering te geven aan het landelijk klimaatakkoord zal Veldhoven stevig moeten inzetten op verduurzaming. Alleen al de opgave voor terugdringen van uitstoot van broeikasgassen is enorm: in 2050 moet deze een reductie van 95% laten zien tov 1990. De daarvoor noodzakelijke energietransitie gaat gepaard met het op grote schaal besparen van energie en opwek, opslaan en transport van duurzame energie. De vastgestelde transitievisie warmte, het beleidskader hernieuwbare energie en de integrale visie op laadinfrastructuur vormen de kaders voor de uitvoering, die onder meer vormt krijgt in het Uitvoeringsprogramma gebouwde omgeving.

Klimaatadaptatie

We kunnen onze rug niet meer keren richting klimaatveranderingen. Veel regen in korte tijd gevolgd door lange warme en droge periodes. Deze extremere weersituaties komen vaker voor. We spelen in op deze verandering. Dit doen we vroegtijdig bij de inrichting van- en het toekennen van gebruiksfuncties aan de openbare ruimte. We kunnen dit niet alleen. Ook van ontwikkelaars en inwoners vragen we een bijdrage. We richten ons lokaal op de integrale verbinding met de thema's Positieve gezondheid en Toekomstbestendigheid. Het integraal beheerkader met het bijbehorende beheerplan riool vormt hiervoor de basis.

Gezonde leefomgeving vanuit luchthaven

Voor een goed leefmilieu en een goede gezondheid zijn luchtkwaliteit, gevaarstelling en geluidbelasting belangrijke factoren. In Veldhoven heeft Luchthaven Eindhoven een grote invloed hierop. Veldhoven zet zich actief in om de aanbevelingen uit het rapport 'Opnieuw verbonden', samen met partners uit de regio, het Rijk en de luchthaven, te realiseren.

Doelstelling

7.01 We stimuleren een gezonde leefstijl

We streven na dat binnen Veldhoven elke inwoner een goed en gezond leven kan leiden en het vermogen heeft om regie te voeren op het eigen leven.

Activiteiten

7.01.01 Opstellen nota Lokaal Gezondheidsbeleid

In de eerste helft van 2023 wordt de nota lokaal gezondheidsbeleid ter vaststelling aangeboden. Aan de hand hiervan zal een uitvoeringsplan met concrete activiteiten worden opgesteld.

7.01.02 Uitvoering geven aan het Lokaal Preventieakkoord

In 2021 is het Lokaal Preventieakkoord vastgesteld. Hierin zijn de thema's overgewicht, rookvrije omgeving en eenzaamheid opgenomen. In 2023 wordt de uitvoering hiervan voortgezet door middel van concrete activiteiten.

7.01.03 We onderzoeken de mogelijkheid voor een breder aanbod en doorontwikkeling van het aanbod voor dementerenden

Ook in Veldhoven neemt het aantal mensen met dementie toe de komende jaren. Het is van belang hierop te anticiperen. We onderzoeken de mogelijkheid voor een breder aanbod en doorontwikkeling van het aanbod voor dementerenden.

7.01.04 Versterking samenwerking met eerstelijnszorg

De gemeente heeft met de Wmo en Jeugdwet zorgtaken gekregen die het nodig maken om in de keten samen te werken. Het is van belang om nadrukkelijk te investeren in versterking van deze samenwerking.

Doelstelling

7.02 We zetten binnen Veldhoven in op het verminderen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen

We zetten binnen Veldhoven in op het verminderen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen op die onderdelen waar de meeste winst te behalen valt.

Activiteiten

7.02.01 Ontwikkelen van activiteiten gericht op het creëren van gelijke kansen en goede gezondheid van alle inwoners

Mensen met een lage opleiding sterven in Nederland gemiddeld zes jaar eerder dan mensen met een hoge opleiding. Om die verschillen te verkleinen zetten we in op het opzetten, verbeteren en versterken van een integrale aanpak om gezondheidsverschillen te verkleinen.

Doelstelling

7.03 We werken aan een integrale duurzaamheidsaanpak

In de verduurzamingsaanpak verbinden we de verschillende duurzaamheidsopgaves (energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit en leefomgeving) met elkaar.

Activiteiten

7.03.01 Opstellen integrale duurzaamheidsvisie/-agenda

Het opstellen van een integrale duurzaamheids-visie/agenda komt voort uit één van de aanbevelingen die de rekenkamercommissie in 2021 aan de gemeenteraad heeft gedaan. Deze aanbeveling is door het college overgenomen. In het advies gaf de rekenkamer aan dat een duurzaamheidsvisie/agenda zicht geeft op de acties in de verschillende duurzaamheidsthema's. Ook kan daarin duidelijk worden gemaakt welke acties prioritair zijn en waarom dit is. De afwegingen in de prioriteiten worden daardoor ook beter zichtbaar. Verder is een dergelijke agenda ook een goed hulpmiddel om te communiceren met de vele interne en externe spelers. En er kan ook een inspirerende werking van uit gaan; waar de gemeente inzet op een grote rol van vele partners bij de uitvoering is deze inspiratiefunctie van grote betekenis. Tenslotte brengt een dergelijke agenda ook de raad beter in positie: beter geïnformeerd, een scherper zicht op de breedte van het duurzaamheidsbeleid, betere mogelijkheden voor kaderstelling en controle. De duurzaamheidsagenda en de daarin vastgelegde acties en ambities moeten een structurele verankering krijgen in de begroting.

Doelstelling

7.04 Circulaire economie - Verminderen restafval

We stimuleren inwoners om hun afval beter te scheiden, waardoor een verschuiving plaats vindt van restafval naar gescheiden afvalstromen. Ook de kwaliteit van de gescheiden stromen moet hoog blijven voor een kwalitatieve verwerking en inzet als grondstof.

Activiteiten

7.04.01 Communicatie-activiteiten naar bewoners over scheiden van huishoudelijk afval

In 2023 is het communicatieplan afval gereed en gaat het in uitvoering.

Het communicatieplan besteedt ook aandacht aan de milieustraat. In 2023 wordt besloten of de milieustraat wordt ontwikkeld tot een circulair ambachtscentrum op Habraken. Hiermee vermindert de hoeveelheid restafval en worden afvalstromen beter gescheiden, waarmee dit bijdraagt aan onze duurzaamheidsdoelen (zie ook programma 3, uitgifte bedrijfskavels).

7.04.02 Opstellen plan van aanpak verplichte scheiding GFT+E

In 2024 is het wettelijk verplicht in de hele gemeente GFT+E gescheiden in te zamelen. In de hoogbouw vindt dit momenteel niet plaats, daar moet een plan van aanpak voor opgesteld worden.

Doelstelling

7.05 Energietransitie - We stimuleren de opwek van hernieuwbare energie

Vergroten hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit naar 50 GWh en 90 GWh in 2025 respectievelijk 2030.

Activiteiten

7.05.01 Collectieve inkoop-/ontzorgingsprojecten zonnepanelen voor inwoners

De praktijk leert dat het verduurzamen van woningen voor veel woningeigenaren erg complex is en dat de vele barrières woningeigenaren vaak weerhouden van het treffen van maatregelen. Door collectieve inkoop-/ontzorgingstrajecten te organiseren als gemeente of vanuit de regio worden woningeigenaren geholpen bij het verduurzamen van hun woning. In navolging van de collectieve inkoopactie voor zonnepanelen die in 2022 georganiseerd is, zal er in 2023 opnieuw een collectieve inkoopactie georganiseerd worden.

7.05.02 Verduurzamingsproject ondernemers De Run i.s.m. VNO-NCW en VOC

In 2021 is door VNO-NCW een verkenning uitgevoerd naar collectieve verduurzamingsmogelijkheden op bedrijventerrein De Run gestart. In deze verkenning is nauw samengewerkt met het Veldhovens Ondernemers Contact(VOC) en zijn circa 15 ondernemers en diverse lokale overheden geïnterviewd. Dit heeft een overzicht van inhoudelijke en gebiedsgerichte verduurzamingskansen opgeleverd. In 2022-2023 zal er samen met VNO-NCW en het VOC een traject gestart worden om op basis van de resultaten van de verkenning een aantal inhoudelijke en gebiedsgerichte kansen en opgaves samen met ondernemers verder uit te werken.

Doelstelling

7.06 Energietransitie - Afname aardgasverbruik

Verminderen aardgasverbruik met 25% (359 TJ) in 2030 ten opzichte van 2019 (1.437 TJ) .

Verminderen aardgasverbruik (%) focuswijken Transitievisie Warmte ten opzichte van start wijkaanpak.

Activiteiten

7.06.01 Gemeentebreed: diverse activiteiten zoals collectieve inkoop-/ontzorgingsactie

De praktijk leert dat het verduurzamen van woningen voor veel woningeigenaren erg complex is en dat de vele barrières woningeigenaren vaak weerhouden van het treffen van maatregelen. Door collectieve inkoop-/ontzorgingstrajecten te organiseren als gemeente of vanuit de regio worden woningeigenaren geholpen bij het verduurzamen van hun woning. Binnen de Metropoolregio Eindhoven zal er in 2022 een ontzorgingsproject van start gaan waar we als gemeente aan deel kunnen nemen en dat erop gericht is om woningeigenaren op verschillende fronten (financieel, technisch, organisatorisch) te ontzorgen bij het laten isoleren van hun woning.

7.06.02 Buurtgericht: Start Wijkuitvoeringsprogramma voor 'T Look

In 2021 heeft de raad de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. In de TVW zijn drie focuswijken aangewezen. Voor deze focuswijken zullen de komende jaren wijkuitvoeringsprogramma's uitgewerkt worden om invulling te geven aan de doelstellingen uit de TVW ten aanzien van CO₂- en aardgasreductie en aan de wijkgerichte aanpak die in de TVW is benoemd. De uitvoeringsprogramma's zullen in nauw overleg met inwoners van de desbetreffende wijken opgesteld worden. In 2022-2023 zal een begin gemaakt worden met het wijkuitvoeringsprogramma voor 'T Look. Hierbij wordt aangesloten bij de wijkactiviteiten die in 2022 zijn georganiseerd en het netwerk en inwonersinitiatief dat daarbij is gevormd.

7.06.03 Diverse activiteiten gericht op de verduurzaming van bedrijven

Afhankelijk van beschikbare capaciteit zullen er in 2023 diverse activiteiten/projecten uitgevoerd worden gericht op het verduurzamen van bedrijven.

7.06.04 Buurtgericht: Ontwikkelen verduurzamingsaanpak voor veel woningen en specifieke maatregelen

In de aanpak van de verduurzaming van woningen hanteren we twee routes die onderling verbonden zijn. De eerste route is gericht op het helpen en stimuleren van inwoners om alleen of samen met burens en buurtgenoten aan de slag te gaan met het verduurzamen van hun woning, straat en buurt. De activiteiten die verbonden zijn met deze route zijn opgenomen onder doelstelling 7.10. De tweede route is gericht op de woningen. Hierbij richten wij ons in het bijzonder op woningen die veel gebouwd zijn in Veldhoven. Door voor één of meerdere woningen van hetzelfde type een gedegen verduurzamingsplan op te stellen, wordt de basis gelegd voor de verduurzaming van alle woningen van dit type.

7.06.05 Opzetten energie- en klimaatmonitor

Om klimaatbeleid te kunnen sturen richting de klimaatdoelen en effectief uitvoering te geven aan klimaatbeleid, is het essentieel om inzicht te hebben in de huidige staat en recente trends in broeikasgasuitstoot. Daarnaast willen we in beeld krijgen wat de huidige activiteiten bijdragen aan het bereiken van onze doelen en waar de grootste kansen liggen. Hiervoor wordt een monitor ingericht in de vorm van een dashboard.

Doelstelling

7.07 Energietransitie - Groei van het aantal laadpalen afstemmen op de groei van het elektrische wagenpark

Om het toenemend aantal elektrische voertuigen van stroom te kunnen voorzien ontstaat een toename in de laadbehoefte. E-rijders zonder eigen parkeerplek hebben een openbare oplaadpaal nodig. Het aantal oplaadpalen moet voldoen in de laadbehoefte.

Activiteiten

7.07.01 Plaatsen van openbare oplaadpalen voor auto's.

Om voldoende oplaadplekken te hebben moet het aantal oplaadpalen uitbreiden.

Doelstelling

7.08 Actief bijdragen aan klimaatadaptatie

We hebben aandacht voor de opvang van de gevolgen van de klimaatverandering in de bebouwde omgeving.

Activiteiten

7.08.01 We voeren bewustwordingsacties uit.

We voeren bewustwordingsacties uit met betrekking tot klimaatverandering op bestaande omgeving.

Doelstelling

7.09 Hinderbeperking door Luchthaven Eindhoven

We zetten ons in om de geluidhinder van de luchthaven Eindhoven in 2030 met 30% te verminderen ten opzichte 2019.

Activiteiten

7.09.01 Actieve deelname aan diverse overleggen inzake Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO).

Actieve deelname aan het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) en de onderliggende werkgroepen (waaronder bestuurlijk voorzitterschap van de werkgroep klimaat) om de aanbevelingen van het rapport 'Opnieuw verbonden' van Pieter van Geel gerealiseerd te krijgen.

Doelstelling

7.10 We zetten ons in voor een gedragen en rechtvaardige energietransitie voor al onze inwoners

We vergroten de slagkracht in wijken door inwonerscollectieven/-initiatieven te helpen die samen aan de slag gaan met het verduurzamen van hun huizen, straat en/of buurt. We dragen bij aan een energietransitie waarbij iedereen toegang heeft tot een gezonde, comfortabele en energiezuinige woning.

Activiteiten

7.10.01 Gemeentebreed: Werken aan een uitvoerings-/ samenwerkingsplatform energietransitie gebouwde omgeving

Opzetten van een uitvoeringsplatform waarbinnen betrokken partijen / uitvoeringpartners van de energietransitie in wisselende gremia samenwerken, afstemmen en afspraken maken over de uitvoering van projecten Energietransitie en toewerken naar gezamenlijke doelen. Door een goede samenwerking met en tussen onze uitvoeringpartners kunnen we inwoners en ondernemers van Veldhoven zo goed mogelijk helpen met de Energietransitie. Een goed afgestemd uitvoeringsplatform zorgt er bovendien voor dat de plannen die we maken ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

7.10.02 Doelgroepgericht: Diverse verduurzamingsactiviteiten voor o.a. Verenigingen van eigenaren en inwoners met (energie)armoede

In de Transitievisie Warmte (TVW) en het beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing is bepaald dat er naast gemeentebrede en wijkgerichte projecten en activiteiten ook doelgroepgerichte projecten en activiteiten uitgevoerd worden. Hierbij zijn minima, ouderen, Verenigingen van eigenaren, ondernemers en koplopers als doelgroepen benoemd. In 2022 en 2023 zal een groot deel van onze aanpak gericht zijn op inwoners die met energiearmoede te maken hebben. Dit zijn inwoners die niet of nauwelijks in staat zijn om hun gestegen energierekening te kunnen betalen. Hiervoor hebben we van het Rijk middelen ontvangen die besteed kunnen worden aan adviezen en/of maatregelen gericht op het energiezuiniger maken van woningen en/of bijdrage aan gedrag gericht op het beperken van energieverbruik.

7.10.03 Buurtgericht: Activiteiten in buurten gericht op gezamenlijke inwonersinitiatieven

In de aanpak van de verduurzaming van woningen hanteren we twee routes die onderling verbonden zijn. Deze activiteit is onderdeel van de eerste route die gericht is op het helpen en stimuleren van inwoners om alleen of samen met burens en buurtgenoten aan de slag te gaan met het verduurzamen van hun woning, straat en buurt. De tweede route, die onderdeel uitmaakt van doelstelling 7.06, is gericht op de woningen. Hierbij richten wij ons in het bijzonder op woningen die veel gebouwd zijn in Veldhoven. Door voor één of meerdere woningen van hetzelfde type een gedegen verduurzamingsplan op te stellen, wordt de basis gelegd voor de verduurzaming van alle woningen van dit type.

Doelstelling

7.11 Invullen voorbeeldrol in de transitie naar een duurzame toekomst

We geven invulling aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en zetten stappen in de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

Activiteiten

7.11.01 Uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

In het Actieplan zijn acties opgenomen om te komen tot circulair, klimaat-neutrale en innovatieve inkopen.

7.11.02 Opstellen Routekaart Maatschappelijk Vastgoed.

Routekaart opstellen om te komen tot een (bijna) energie-neutrale maatschappelijk vastgoed portefeuille in 2050.

Doelstelling

7.12 Beheersen van rattenproblematiek

We gaan in gesprek over preventie- en bestrijdingsmaatregelen die ze samen met buurtgenoten op kunnen pakken als inwoners aangeven overlast te ervaren. Als gemeente ondernemen we acties in het openbaar gebied: zo plaatsen we onder andere vangkasten en snoeien we struiken in gebieden waar overlast wordt ervaren. Daarnaast zullen we bewustwordingsacties en communicatie opstarten.

Activiteiten

7.12.01 We voeren bewustwordingsacties uit

We voeren bewustwordingsacties (voorlichting, communicatie) uit met betrekking tot de rattenoverlast.

Meetindicatoren

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
7.04	Omvang huishoudelijk restafval (BBV)*	Kg/inwoner	CBS (nader voorlopig cijfer)	2018	?	205,0	132,1						100
7.04	Vangvergelijker (Benchmark huishoudelijk afval)*	kg/inw	Restafval (incl grof)	2020	?	189,7	126,0						100
7.05	Hernieuwbare elektriciteit (BBV) 50% in 2040	%	RWS	2020	27	75	6	9	11	13	14	16	
7.05	Hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit	GWh	Nationale Klimaatmonitor	2020	X	X	21	33	39	45	50	58	
7.05	Toename hoeveelheid zonne-energie van daken	GWh	Lokale GIS-analyse luchtfoto's	2021	28	X	X	32	38	44	49	54	
7.06	Afname temperatuur gecorrigeerd aardgasverbruik (in 2030 359 TJ (=25%) minder ten opzichte van 2019) * correctie t.o.v. 1437 TJ Transitievisie Warmte	TJ	Nationale Klimaatmonitor	2019	1412*	X	X	1.316	1.284	1.252	1.220	1.188	
7.06	Afname gemiddeld aardgasverbruik per woning in de focuswijken 'T Look, 'D Ekker en Polders	%	VNG-wijkpaspoort	2022	X	X	X						
7.06	Aantal huishoudens die deelnemen aan gemeente brede activiteiten rondom verduurzaming van woningen	Aantal	Regionaal energieloket	X	X	X	X						
7.06	Aantal wijkuitvoeringsprogramma's verduurzaming	Aantal			X	X	X		1	2	3		
7.07	Aantal (semi) publieke laadpalen voor elektrische auto's	Aantal	Klimaatmonitor	2021	85.453	306	206					622	
7.08	Aantal bewustwordingsacties klimaatverandering	Aantal	Gemeente Veldhoven	X	X	X	X		2	2	2	2	
7.09	Geluidhinder luchthaven Eindhoven	Contouren	Luchthavenbesluit	2019									
7.10	Aantal inwoners-/buurtinitiatieven gericht op verduurzaming	Aantal			X	X	X	2	3	4	5	6	
7.11	Aantal Maatschappelijk Verantwoord Inkopen trajecten	Aantal	Gemeente Veldhoven	X	X	X	X		3				
7.12	Aantal bewustwordingsacties rattenoverlast	Aantal	Gemeente Veldhoven	X	X	X	X		2	2	2	2	

* De omvang huishoudelijk restafval op basis van de CBS-gegevens is een verplichte indicator (BBV). De CBS-gegevens lopen echter achter. In de Vangvergelijker (Vang = van afval naar grondstof) zijn meer recente afvalgegevens opgenomen .

Verbonden partijen

Binnen dit programma zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GGD;
- ODZOB.

Subsidies in programma

Conform de aanbeveling van de rekenkamercommissie wordt per programma zichtbaar gemaakt welke subsidies zijn opgenomen in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	WBP bedrag
Verslavingszorg en slachtofferhulp	85
Jeugdgezondheidszorg	402

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	12.206	12.502	12.731	13.166	13.667	14.189
Baten	9.993	10.425	10.733	11.179	11.658	12.227
Saldo (- = nadeel)	-2.213	-2.077	-1.998	-1.987	-2.009	-1.962

Bijstellingen bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Uitbreiding personele capaciteit programma 7 (energietransitie, afvalcoach en omgevingswet)	-335	-397	-403	-409
Duurzaamheid	-100	0	0	0
Energietransitie	-100	-100	-100	-100
Onderhoud begraafplaats	-20	-20	-20	-20
Vervanging ondergrondse containers (investering € 200 in 2026)	0	0	0	0
Verminderen zwerfafval (€ 50 baten en lasten)	0	0	0	0
Saldo (- = nadeel)	-555	-517	-523	-529

Uitbreiding personele capaciteit programma 7 (energietransitie, afvalcoach en omgevingswet)

Energietransitie - Uitvoeringsprogramma gebouwde omgeving

Op 26 juli 2022 heeft het college het Uitvoeringsprogramma gebouwde omgeving 2022-2025 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is het vervolg op de, in het kader van de energietransitie in 2021 en 2022, door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte en het beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing. In het uitvoeringsprogramma is beschreven welke projecten en activiteiten de komende jaren uitgevoerd worden en hoeveel capaciteit en middelen daarvoor nodig zijn. In totaal bedragen de kosten voor capaciteit en uitvoering jaarlijks circa € 2,2 miljoen. Een groot deel van deze kosten wordt gedekt uit Rijksmiddelen. Een deel van deze Rijksbijdrage is bedoeld voor

specifieke taken zoals bijvoorbeeld het bieden van hulp aan inwoners die vanwege de stijgende energieprijzen in de problemen komen. De omvang van deze specifieke bijdrage voor 2023 was bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma al bekend en is meegenomen in deze begroting. Wat nog niet bekend was zijn de jaarlijkse Rijksgelden die gemeenten in de periode 2022 tot en met 2030 krijgen voor de uitvoering van de wettelijke taken die gemeenten moeten oppakken in het kader van het Klimaatakkoord. In het uitvoeringsprogramma is er op basis van afspraken in het landelijke coalitieakkoord wel een inschatting van de Rijksbijdrage gemaakt. In de begroting is vanwege de onduidelijkheid over de Rijksmiddelen slechts een beperkt deel van de kosten (voor capaciteit en uitvoering) uit het uitvoeringsprogramma opgenomen. De verwachting is dat het Rijk eind dit jaar de omvang van de Rijksbijdrage bekend zal maken. Na deze bekendmaking wordt duidelijk hoeveel aanvullende gemeentelijke middelen nog nodig zijn. Dit zal naar verwachting een substantiële bijdrage zijn. Het spreekt voor zich dat de uiteindelijke prioritering en fasering van het uitvoeringsprogramma mede afhankelijk zullen zijn van de definitieve hoogte van het uiteindelijke bedrag. De financiële consequenties van het uitvoeringsprogramma zullen in de eerstvolgende bestuursrapportage na het bekend worden van de Rijkbijdrage verwerkt worden.

Afvalcoach

In 2021 is het college akkoord gegaan met het uitvoeringsprogramma Afval om de doelstelling van de hoeveelheid restafval te verminderen. Onderdeel van de uitvoering van dit programma ligt bij een Afvalcoach die inwoners/ondernemers helpt/informeert/voorlicht over afval en de regie voert over de overige projecten uit het uitvoeringsprogramma. De kosten voor de afvalcoach worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Budgettair neutraal.

Omgevingswet Vergunningen

Met de komst van de Omgevingswet (voorzien per 1 januari 2023) treden er veranderingen op bij gemeenten in takenpakket, in te zetten capaciteit, verhaalbare kosten en omvang van de legesopbrengsten. Voor een deel zijn de effecten van de veranderingen 'autonoom' en voor een deel afhankelijk van keuzes (heffen leges activiteiten milieu). De effecten die dit heeft op de ambtelijke capaciteit zijn in kaart gebracht door middel van een impactanalyse. De Omgevingswet vormt een majeure uitdaging en verandering. Naast de forse inspanningen in de voorbereiding op inwerkingtreding gaan er in de jaren na de inwerkingtreding veel zaken veranderen in relatie tot de gemeentelijke taken.

Duurzaamheid

Naar aanleiding van een onderzoek van de rekenkamer naar het duurzaamheidsbeleid is afgesproken dat er een integrale duurzaamheidsagenda/- programma wordt opgesteld. Hiervoor zal een opdracht aanbesteed worden. De kosten voor 2023 bedragen € 100.

Onderhoud begraafplaats

Door uitbreiding van o.a. het strooiveld, het columbarium en het aantal te onderhouden graven zijn de werkzaamheden toegenomen. Door deze uitbreidingen van werkzaamheden is structureel € 20 nodig om het onderhoud op het huidige kwaliteitsniveau te houden.

Vervangingsinvesteringen ondergrondse containers

In 2026 worden 20 ondergrondse restafval en/of glascontainers vervangen. De 20 containers kosten in totaal €200. De kosten worden aan de vervangingsinvestering ondergrondse containers toegerekend.

Verminderen zwerfafval

We willen het zwerfafval nog verder verminderen. Om hier maatregelen voor te nemen is een structureel budget van €50 benodigd. Dekking voor deze kosten komt uit de verrekening met de afvalstoffenheffing.

Programma 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Vanuit volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing dragen we bij aan het behoud en versterking van onze fysieke leefomgeving en het Veldhovense DNA. We willen dat Veldhoven niet alleen nu, maar ook in de toekomst een fijne gemeente is om in te wonen, te werken en te verblijven. Het programma sluit nauw aan bij doel 11 - 'duurzame steden en gemeenschappen' van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen die door de Verenigde Naties zijn afgesproken. Om dat te bereiken hebben we in de Veldhovense Omgevingsvisie samen met de inwoners van Veldhoven beschreven hoe de gewenste toekomst van de fysieke leefomgeving van Veldhoven eruit ziet. Veldhoven groeit al flink sinds de tweede helft van de vorige eeuw en is nog steeds niet uitgegroeid. De aanhoudende economische groei (er wordt nu zelfs gesproken van een schaa sprong) van onze Brainportregio zorgt dat er ook de komende jaren nog een grote vraag naar ruimte om te wonen en werken in Veldhoven blijft. Anders dan de afgelopen decennia, zal die groei steeds plaatsvinden binnen het bestaande stedelijke gebied, we spreken dan over 'inbreiding en transformatie'. Het mogelijk maken van die groei, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat in Veldhoven (we noemen dat 'gezonde groei'), vraagt wat van onze manier van werken. Zo zullen we anders naar ontwikkelingen moeten kijken (meer integraal, in samenhang met andere thema's, visiegericht, gebieds- en opgavegericht, lerend) én de samenleving actiever moeten betrekken (vanuit een structurele dialoog over de toekomst van de gemeente, met een open houding en vanuit wederkerigheid). Deze 'gezonde groei' is alleen mogelijk als ook op onder meer het vlak van mobiliteit, voorzieningen, sociaal domein, duurzaamheid en milieu en beheer van de buitenruimte voldoende ambities worden waargemaakt.

Wonen betreft een belangrijk thema binnen de fysieke leefomgeving. Het betreft een primaire levensbehoefte. Wij willen dan ook dat er voor iedereen die in Veldhoven woont, of wil wonen, een passende woning is te vinden. Om dat te bereiken werken we ook op dit specifieke thema ook visiegericht. Naast de Omgevingsvisie hebben we meer specifiek beleid op het vlak van wonen vastgelegd in een Woonvisie. Zowel op het vlak van 'ruimte' als dat van 'wonen' maken we afspraken in de regio.

Doelstelling

8.01 Inzetten op aantrekkelijke en groene groei van de stad

Veldhoven maakt een verdere groei van de stad mogelijk door in te zetten op een aantrekkelijke en groene manier, zodat de groei niet ten koste gaat van de leefbaarheid in de gemeente.

Activiteiten

8.01.01 Uitwerken regionale afspraak m.b.t. groen bij woningbouwplannen

In het Verstedelijkingsakkoord SGE hebben de 9 gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven met elkaar, rijk, provincie en waterschappen afgesproken om bij de realisatie van woningbouwplannen zorg te dragen voor de aanleg van ten minste 8m² groen per woning, om zo de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van het stedelijke gebied te borgen. Deze afspraak moet in 2023 geconcretiseerd worden.

Doelstelling

8.02 Naar een toekomstbestendige en kwalitatieve woningvoorraad

Als gemeente willen we prettig en passend wonen faciliteren voor huidige en toekomstige inwoners. De Veldhovense woningvoorraad is over het algemeen van redelijke kwaliteit: dit willen we behouden en versterken, zodat zij voldoende beschikbaar, betaalbaar, duurzaam, gedifferentieerd en levensloopbestendig is. De woningvoorraad sluit beter aan bij de behoefte van de inwoners en demografische, economische en andere ontwikkelingen. We willen dat ook kwetsbare personen en bijzondere doelgroepen (zo lang mogelijk) zelfstandig (thuis) kunnen wonen en leven. We faciliteren de ontwikkeling van hierbij passende (al dan niet geclusterde) woonvormen, al dan niet in combinatie met zorg. Ook bevorderen wij passend woningaanbod voor bijzondere doelgroepen, zoals vergunninghouders. Als dat nodig is passen wij ons instrumentarium hierop aan. Om de Brainport Principes vanuit het Afsprakenkader Wonen SGE te borgen zijn deze voor de woningbouwversnellingsprojecten uitgewerkt in de Veldhovense Q-wijzer.

Activiteiten

8.02.01 Opstellen van een nieuwe woonvisie, inclusief woonzorgvisie, met bijbehorend uitvoeringsprogramma

In de nieuwe woonvisie zal onder meer aandacht worden besteed aan de betaalbaarheid van het nieuwbouwprogramma (o.a. behoefte sociale huur en koop), het realiseren van alternatieve woonvormen en wonen met zorg, transformatie van bestaande woningen of andere panden en de toepassing van mogelijke instrumenten (zoals startersleningen, zelfbewoningplicht, anti-speculatie instrumentarium, doelgroepenverordening, opkoopbescherming). Een van de doelen hierbij is om de woningen langjarig beschikbaar te houden voor de beoogde doelgroepen (van beleid). Met de nieuwe woonvisie geven we bovendien invulling aan de opgaven uit de nationale bouw- en woonagenda. De woonvisie wordt in het voorjaar van 2023 ter vaststelling aangeboden aan de raad. Als gevolg van de vaststelling van de woonvisie kunnen mogelijk nog nadere indicatoren volgen in de loop van 2023.

8.02.02 Opstellen of actualiseren van de meerjaren-prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersvertegenwoordiging

Er zijn meerjarenafspraken met de corporaties over de periode 2021-2025. Deze worden in principe jaarlijks geactualiseerd en zijn gebaseerd op de gemeentelijke woonvisie. De prestatieafspraken gaan in op thema's als beschikbaarheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en inclusieve samenleving. Zo wordt ook vastgelegd welke bijdrage de corporaties kunnen geven aan de opgaven vanuit de woonvisie (en gerelateerd beleid, zoals bv. de energietransitie). Naar aanleiding van de nieuwe woonvisie moeten de prestatieafspraken worden geactualiseerd. Als gevolg van de actualisatie kunnen mogelijk nog nadere indicatoren volgen in de loop van 2023.

8.02.03 Uitvoering en monitoring van de verordening voor de SVN-Startersleningen

Per 1-1-2020 is de Verordening Starterslening gemeente Veldhoven 2020 van kracht. Hiervoor is door de raad €2 miljoen ter beschikking gesteld voor een revolverend fonds (op basis van een schatting in 4 jaarschijven van €500.000). Om de werking van de regeling te duiden, wordt het aantal nieuwe leningen per jaar gemonitord.

8.02.04 Uitvoering en monitoring van de verordening voor de SVN-Stimuleringsleningen

Per 1-1-2020 is de Verordening Stimuleringslening 'Langer thuis wonen', 'Duurzaam maken' en 'Asbestsanering' gemeente Veldhoven 2020 van kracht. Hiervoor is door de raad €2 miljoen ter beschikking gesteld voor een revolverend fonds (op basis van een

schatting in 4 jaarschijven van €500.000). Om de werking van de regeling te duiden, wordt het aantal nieuwe leningen per jaar gemonitord.

8.02.05 In SGE-verband werken we aan een actualisatie van de Huisvestingsverordening per 1-1-2024, zodat de regionale urgentieregeling opnieuw kan worden verankerd

Sinds 2016 voeren de gemeenten van het SGE samen met de betrokken corporaties een gezamenlijke urgentieregeling. Om dit te kunnen uitvoeren moet een (4-jaar geldende) huisvestingsverordening worden vastgesteld. De huidige verordening moet per 1-1-2024 weer worden vernieuwd. Daarom stellen wij eind 2023 een regionaal voorbereide aangepaste verordening vast.

Doelstelling

8.03 Toevoegen van voldoende woningen in de juiste categorieën en typologieën en benodigde kwaliteit

In Veldhoven worden voldoende woningen toegevoegd om de groei van de bevolking onder invloed van maatschappelijke en economische ontwikkelingen te faciliteren. Deze woningen worden gerealiseerd in de juiste categorieën en typologieën en dragen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Dit betreft enerzijds het in behandeling en procedure nemen van kleinere ontwikkelingen (principeverzoeken). Deze verzoeken zullen voortvarend en efficiënt worden opgepakt. Dit laatste betekent dat we kritisch gaan kijken naar het proces rondom principeverzoeken. Anderzijds sturen we vanuit de aanpak woningbouwversnelling op grotere ontwikkelingen (oa Zilverackers) om sneller meer woningen toe te kunnen voegen, in de daarvoor juiste categorieën en typologieën. Dit doen we, gebaseerd op de woonvisie, in projecten met een toegevoegde waarde voor woningzoekenden en de omwonenden en die bijdragen aan de gewenste woonmilieus. Dit doen we vanuit de Aanpak Woningbouwversnelling, inclusief de toepassing van de Q-wijzer in woningbouwversnellingsprojecten. Uitgangspunt voor de woningbouwversnelling zijn de regionale afspraken. Het bouwtempo stemmen we af op deze afspraken.

Activiteiten

8.03.01 Uitvoering geven aan de Aanpak Woningbouwversnelling 2020-2024

Invulling geven aan de aanpak door sturing en beheersing op tempo en kwaliteit. Met een focus op efficiënte capaciteitsinzet wordt vanuit de aanpak woningbouwversnelling (WBV) de procesvoortgang optimaal geborgd, worden nieuwe projecten aangejaagd en beoogde kwaliteiten bewaakt.

Door de aanpak WBV I wordt het tempo tot 2020 van 200 opgeleverde woningen per jaar verhoogd naar gemiddeld 400 woningen per jaar. De doorlooptijd van projecten is door de aanpak WBV verkort naar 2,5 tot 3 jaar, waar dat voorheen 6 tot 8 jaar was. Daaruit volgt dat de eerste effecten van de aanpak WBV die is geïmplementeerd in 2020, worden verwacht in 2023.

In de periode 2020 tot en met 2025 worden naar verwachting in totaal ca. 2.200 woningen opgeleverd. Daarmee geven we invulling aan de afspraken van de woondeal 2020-2024.

8.03.02 Opstellen Aanpak verlenging woningbouwversnelling t/m 2030

Veldhoven heeft zich in het Afsprakenkader Wonen SGE gecommitteerd aan de realisatie van 5.000 woningen tot 2040. De regionale ontwikkelingen (huishoudensgroei, groei werkgelegenheid) en de nationale bouw- en woonagenda geven aanleiding om nu reeds de ingezette woningbouwversnelling (WBV I) met behoud van tempo te verlengen. Inzet hierbij is voortzetting van het tempo van de WBV tot 2030. Daarbij blijft sturen op aspecten zoals betaalbaarheid, differentiatie en kwaliteit onverminderd van belang.

Hiervoor wordt momenteel een voorstel voorbereid waarin wordt onderbouwd of en in hoeverre het in het coalitievoorstel genoemde programma van 5.000 woningen tot en met 2030 realiseerbaar is. Het voorstel wordt in het eerste halfjaar van 2023 ter vaststelling aangeboden aan college en raad.

8.03.03 In regionaal verband sluiten we een (nieuwe) woondeal met provincie en het Rijk, in het kader van de nationale bouw- en woonagenda

In 2019 is een woondeal gesloten tussen SGE, provincie en Rijk. In de nationale bouw- en woonagenda pakt het Rijk nog meer de regie door eerst afspraken te maken met de provincies (planning rijk najaar 2022) en daaropvolgend landelijk dekkende woondeals (eind 2022, begin 2023). Deze woondeal heeft mogelijk invloed op de regionale woningbouwafspraken en het lokale woonbeleid.

8.03.04 Het huidig principeverzoekenproces wordt geëvalueerd en daar waar nodig aangepast

Bij de start van de Woningbouwversnelling in 2019 is besloten om de principeverzoeken 2 keer per jaar gebundeld te behandelen. De gedachte was dat hiermee efficiënter kon worden gewerkt. Er wordt in 2023 gekeken hoe dit proces is gelopen. Daarbij zal tevens onderzocht worden of (ruimtelijke) plannen, in het licht van de nieuwe Omgevingswet, ook middels andere processen behandeld kunnen worden.

Doelstelling

8.04 Werken met de Omgevingswet

We zorgen ervoor dat we kunnen werken met de nieuwe instrumenten uit de Omgevingswet, zodat we onze ambities waar kunnen maken.

Activiteiten

8.04.01 Stellen we een handboek werkprocessen Omgevingswet op en implementeren dat

Het handboek werkprocessen Omgevingswet omvat alle werkprocessen die veranderen door de komst van de Omgevingswet. Samen met verschillende clusters stellen we deze werkprocessen (integraal) op zodat de relevante medewerkers weten hoe ze met de nieuwe Omgevingswet moeten werken. De processen zien erop toe dat de klantreis in de organisatie is geborgd.

8.04.02 Stellen we een participatiebeleid bij ruimtelijke initiatieven op en dragen deze ook uit

Om meer gehoor te geven aan het belang van de inwoner stellen we een participatiebeleid op waarin we de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid beschrijven. We zoomen hier in op de toepassing van participatie bij de verschillende instrumenten van de Omgevingswet en verwerken dit in de werkprocessen.

8.04.03 Stellen we vóór 2030 één omgevingsplan voor heel Veldhoven op. Daarvoor zijn we in 2022 aan een pilot gestart voor de wijk Zonderwijk en bouwen we in 2023 voort op de inzichten uit deze pilot

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt hebben we een tijdelijk omgevingsplan (van rechtswege). Het omgevingsplan is de opvolger van het

bestemmingsplan, en één van de kerninstrumenten onder de Omgevingswet. Het tijdelijke omgevingsplan vormen we stapsgewijs om naar een definitief omgevingsplan voor de gehele gemeente. Dit doen we gebiedsgericht. Zo starten we met een omgevingsplan voor de wijk Zonderwijk, de pilot omgevingsplan Zonderwijk. De resultaten, lessen en inzichten van deze pilot benutten we om te komen tot een omgevingsplan voor het gehele grondgebied van Veldhoven.

Meetindicatoren

Nr. Doel	Naam	Eenheid	Bron	Peiljaar	Realisatie peiljaar			Streefwaarden					
					NL	Verg.	Vhvn	2022	2023	2024	2025	2026	
8.01	Leefbaarometer.nl *	9 categorieën van 'Zeer onvoldoende' tot 'Uitstekend'	Ministerie van Binnenlandse Zaken	2020	n.v.t.	Goed / Ruim voldoende / Goed	Uitstekend						
8.02	Gemiddelde WOZ waarde (BBV)	Duizend euro	CBS	2021	290	329	346	-	-	-	-	-	-
8.02	Demografische druk (BBV)	%	CBS	2022	70.3	73.1	74.8	-	-	-	-	-	-
8.02	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (BBV)	In Euro's	COELO										
8.02	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (BBV)	In Euro's	COELO										
8.02	Startersleningen	Aantal uitgegeven leningen	SVN	2021	-	-	22	14	14	14	nnb	nnb	
8.02	Stimuleringsleningen	Aantal uitgegeven leningen	SVN	2021	-	-	33	30	30	30	nnb	nnb	
8.02	Taakstelling vergunninghouders	% gerealiseerd	Gemeente	2021				1	1	1	1	1	
8.03	Nieuw gebouwde woningen (BBV)	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2021	8.9	9.7	9.8	10	25	25	-	-	
8.03	Opgeleverde woningen	Aantal	Gemeente	2021	-	-	165	200	500	500	ntb	ntb	
8.03	In aanbouw genomen woningen	Aantal	Gemeente	2021	-	-	64	500	500	ntb	ntb	ntb	
8.03	Prioritaire segmenten of doelgroepen	% sociale huur	Gemeente	2021	-	-	0	0	0	ntb	ntb	ntb	

* Met behulp van de Leefbaarometer kan de leefbaarheid in alle bewoonde wijken, buurten en straten in Nederland gemonitord worden. De Leefbaarometer laat zien hoe de situatie van de leefbaarheid er is en hoe die zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Hiermee biedt de Leefbaarometer informatie voor beleidsvoorbereiding, -bijsturing en -evaluatie voor verschillende partijen die betrokken zijn bij de leefbaarheid van wijken en buurten. De leefbaarometer wordt elke 2 jaar geactualiseerd.

Wat gaat dat kosten?

Budget	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Lasten	10.949	23.555	34.570	38.707	15.102	22.123
Baten	8.272	22.451	36.036	38.757	14.784	21.621
Saldo (- = nadeel)	-2.677	-1.104	1.466	50	-318	-502

Bijstellingen bestand en nieuw beleid

Bijstelling bestand en nieuw beleid	Begroting (x € 1.000,-)			
	2023	2024	2025	2026
Uitbreiding personele capaciteit programma 8 (omgevingswet en principeverzoeken)	-178	-361	-270	-273
Saldo (- = nadeel)	-178	-361	-270	-273

Uitbreiding personele capaciteit programma 8 (omgevingswet en principeverzoeken)

Omgevingswet vergunningen

Met de komst van de Omgevingswet (voorzien per 1 januari 2023) treden er veranderingen op bij gemeenten in takenpakket, in te zetten capaciteit, verhaalbare kosten en omvang van de legesopbrengsten. Voor een deel zijn de effecten van de veranderingen 'autonoom' en voor een deel afhankelijk van keuzes (heffen leges activiteiten milieu). De effecten die dit heeft op de ambtelijke capaciteit zijn in kaart gebracht door middel van een impactanalyse. De Omgevingswet vormt een majeure uitdaging en verandering. Naast de forse inspanningen in de voorbereiding op inwerkingtreding gaan er in de jaren na de inwerkingtreding veel zaken veranderen in relatie tot de gemeentelijke taken.

Toestroom principeverzoeken

De (versnelde) groei van Veldhoven zorgt voor een toestroom aan ruimtelijke dossiers. Doorgaan met de huidige capaciteit zal leiden tot meer achterstand in de werkzaamheden. Daarom is er extra capaciteit nodig.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de onderdelen die betrekking hebben op de lokale heffingen van de gemeente Veldhoven. Dat zijn de volgende:

1. onroerende zaakbelasting;
2. afvalstoffenheffing;
3. rioolheffing;
4. hondenbelasting;
5. begraafrechten;
6. marktgeden;
7. toeristenbelasting;
8. tarieven dienstverlening aan derden;
9. reclamebelasting Kromstraat;
10. bedrijven investeringszone City Centrum
11. leges;
12. parkeerbelasting;
13. kwijtscheldingsbeleid;
14. woonlasten (voor een gemiddeld gezin).

1. Onroerende zaakbelasting

WOZ-waarde is de basis voor de bepaling van de hoogte van de OZB. De waardepeildatum ligt wettelijk een jaar vóór het begin van de periode waarvoor deze wordt gebruikt. Voor 2023 is de wettelijke waardepeildatum dus 1 januari 2022. Alle WOZ-objecten worden getaxeerd naar de waarde op de waardepeildatum.

In Veldhoven zijn de WOZ-waarden van woningen 19% gestegen. De gemiddelde woningwaarde komt daarmee op € 448.000 (2022 was € 377.000) De waarden van de niet-woningen zijn ongeveer 1% gestegen. Bij beide categorieën wijkt Veldhoven niet af van de landelijke trend.

Opbrengst voor 2023

Bij de begroting van 2021 is besloten om de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen in de jaren 2021, 2022, 2023 en 2024 naast het inflatiepercentage extra te verhogen met 5%. Echter is nu met de begroting van 2023 besloten om voor het jaar 2023 niet met extra 5% te verhogen, maar met 4%. Voor het jaar 2024 is de 5% extra verhoging aangepast naar 2%.

Rekening houdend met de uitbreiding van het aantal onroerende zaken (areaaluitbreiding) bedraagt de verwachte opbrengst voor 2023, met toepassing van het inflatiepercentage van 2,4% over 2023 plus de inflatiecorrectie over 2022, € 14.753.446.

OZB-tarieven 2023

De tarieven worden voor 2023:

- eigenarendeel woningen: 0,0888% (tarief 2022: 0,0946%)
- eigenarendeel niet-woningen: 0,2451% (tarief 2022: 0,2396%)
- gebruikersdeel niet-woningen: 0,1399% (tarief 2022: 0,1431%)

2. Afvalstoffenheffing

De kosten die de gemeente maakt voor het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen worden omgezet in tarieven die de kosten moeten dekken.

Het tarief voor éénpersoonshuishoudens bedraagt 70% van het tarief voor

meerpersoonshuishoudens.

Voor het jaar 2023 verwachten we dat de totale kosten van het beheer van de afvalstromen € 5.407.461 bedragen. Deze kosten worden over de daarvoor in aanmerking komende huishoudens omgeslagen.

Tabel 1: Ontwikkeling afvalstoffenheffing

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eenpersoonshuishoudens			166,17	169,39	192,87	207,69
Basistarief	122,7	129,98				
tarief minicontainer	136,33	144,42				
tarief ondergronds	122,7	129,98				
meerpersoonshuishoudens			237,39	241,98	275,53	296,70
Basistarief	181,13	191,87				
tarief minicontainer	194,76	206,31				
tarief ondergronds	181,13	191,87				

Voor het jaar 2023 geldt voor de afvalstoffenheffing een teruggave van € 0,93 in de vorm van een lastenvermindering op het totaalbedrag van de aanslag "Gemeentebelastingen 2023". Dat gaat om een totaalbedrag van € 18.750.

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)

kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	5.196
inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	1.012
netto kosten taakveld	4.184
toe te rekenen kosten:	
- overhead inclusief (omslag)rente	206
- btw	1.017
totale kosten	5.407
opbrengst heffingen	5.407
Dekkingspercentage	100%

3. Rioolheffing

Gemeenten hebben vanuit de Wet gemeentelijke watertaken de zorg voor het transport voor afval- en hemelwater en ook de zorg om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. De rioolheffing is het instrument om deze taken te bekostigen.

Om de kosten volledig te kunnen betalen wordt het tarief voor 2023 verhoogd naar € 186,69.

Tabel 2 toont het tarievenverloop. Vanwege extra inkomsten over voorafgaande jaren wordt, conform besluit gemeenteraad, een bedrag van € 16,75 aan de inwoners teruggegeven middels een korting op het aanslagbiljet "Gemeentebelastingen 2023".

Tabel 2: Tarievenverloop rioolheffing

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rioolheffing	139,83	146,38	151,55	158,16	186,32	183,43	186,69

Berekening kostendeckendheid rioolheffing (bedragen x € 1.000)

kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	3.207
inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	393
netto kosten taakveld	2.814
toe te rekenen kosten:	
- overhead inclusief (omslag)rente	204
- btw	619
totale kosten	3.637
opbrengst heffingen	3.637
Dekkingspercentage	100%

4. Hondenbelasting

Bij de invoering van de hondenbelasting gaf de raad aan dat het bedrag van de belasting in principe de kosten moet dekken.

Het bedrag voor het houden van een hond voor het jaar 2023 bedraagt € 90,25.

De onderstaande tabel toont het tarievenverloop.

Tabel 3: Tarievenverloop hondenbelasting

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tarief per hond	83,23	84,18	89,12	79,81	83,24	90,25
kenneltarief	249,69	252,54	267,36	239,43	249,72	270,75

5. Begraafrechten

Voor het jaar 2023 worden de bestaande tarieven verhoogd met het inflatiepercentage van 2,4%.

6. Marktgeden

De marktgeden worden geheven van standhouders op de weekmarkt op het Meiveld. De gemeente heeft het Meiveld aangewezen als marktplaats voor de verkoop van goederen waarvoor de markt bestemd is. Zij betalen deze vergoeding voor het innemen van een standplaats op de marktplaats.

Voor het jaar 2023 worden de marktgeden verhoogd met het inflatiepercentage van 2,4%.

De onderstaande tabel toont het tarievenverloop.

Tabel 4: Tarievenverloop marktgeden

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
losse standplaats, per dag per meter	1,77	1,81	1,84	1,87	1,90	1,95
vaste standplaats, per kwartaal per meter	19,66	20,07	20,35	20,68	20,97	21,47
standwerkersplaats, per dag	1,77	1,81	1,84	1,87	1,90	1,95

7. Toeristenbelasting

Mensen die binnen de gemeente verblijven door overnachting tegen vergoeding moeten deze belasting betalen. Toeristen maken namelijk wel gebruik van gemeentelijke voorzieningen, maar betalen geen belastingen binnen Veldhoven.

In de begroting 2021 is een verhoging van de toeristenbelasting voorzien van 50% vanaf 2022. De ondernemers hebben aangegeven dat ze de voorkeur geven aan verschillende tarieven voor overnachtingen in hotels, groepsaccommodaties en op kampeerterrainen. Dit doet meer recht aan de procentuele verhouding tussen de prijs die een persoon per overnachting betaalt en de prijs die moet worden betaald voor bijvoorbeeld een seizoenplaats of een hotelovernachting. Na overleg met de ondernemers is gekozen voor een gedifferentieerd tarief, waarbij de tariefsverhoging (25% in 2022 en 25% in 2023) gefaseerd wordt ingevoerd. Voor 2023 betekent dit de volgende tarieven:

Met ingang van 2023 bedraagt het tarief per persoon per overnachting:

in hotels	€ 2,15 wordt € 2,70
in groepsaccommodaties	€ 1,60 wordt € 1,60
op kampeerterrainen	€ 1,60 wordt € 1,60

8. Tarieven dienstverlening aan derden

Voor 2023 worden de tarieven ten opzichte van 2022 met het inflatiepercentage van 2,4% verhoogd.

9. Reclamebelasting Veldhoven-Dorp

In Veldhoven-Dorp (Kromstraat) is een Centrummanagement in het leven geroepen. Om ervoor te zorgen dat alle ondernemers meebetalen om de kwaliteit van deze winkelstraat te verbeteren is vanaf 2011 reclamebelasting ingevoerd. De belasting bestaat enerzijds uit een minimum te betalen bedrag van € 200 per belastingplichtige. Anderzijds wordt voor het jaar 2023 een bedrag van € 3,20 per € 1.000 aan WOZ-waarde in rekening gebracht zodra de WOZ-waarde € 62.000 overstijgt. Het maximum te betalen bedrag is € 700. De opbrengsten worden rechtstreeks, met uitzondering van de kosten die de gemeente maakt, in een ondernemersfonds gestort. Uit dit fonds worden activiteiten betaald die de kwaliteit van het winkelgebied moet stimuleren en het winkelklimaat aantrekkelijk maken.

Tabel 5: Tarievenverloop reclamebelasting Veldhoven-Dorp

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tarief per € 1.000,- WOZ-waarde	2,48	4,51	3,00	2,77	3,49	3,56	3,20

10. Bedrijveninvesteringszone Citycentrum

De ondernemers in het Citycentrum hebben in samenwerking met de gemeente voor het parkeren blauwe zones in het leven geroepen. Binnen deze blauwe zones kan dan 2 uur gratis worden geparkeerd. Op sommige terreinen geldt na verloop van die tijd het normale parkeertarief.

Om dit te realiseren is op 15 december 2020 door de raad de verordening vastgesteld en geldt voor de jaren 2021 tot en met 2025. Het tarief bedraagt 0,55% van de WOZ-waarde zoals deze voor belastingjaar 2019 is vastgesteld met een minimum van € 800,- en een maximum bijdrage van € 8.000,-.

11. Leges

De gemeente probeert een goede balans te vinden tussen de kosten en de opbrengsten van de leges. De wettelijk voorgeschreven tarieven vormen hierop een uitzondering. Bij de vaststelling van de tarieven wordt rekening gehouden met de uitgangspunten die voor de leges zijn vastgesteld. Op het moment van vaststellen van deze programmabegroting is nog niet helder of de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging in werking treden op 1 januari 2023. Dat besluit valt pas in de tweede helft van november 2022, dus na vaststelling van de begroting. In de huidige programmabegroting is nog uitgegaan van

uitstel van de Omgevingswet. Zodra duidelijk is welk besluit het Rijk heeft genomen over de inwerkingtreding wordt daarop zowel begrotingstechnisch als in de legesverordening geanticipeerd.

Aan het einde van deze paragraaf zijn de dekkingspercentages van de verschillende hoofdstukken en titels van de legesverordening, oude stijl, duidelijker weergegeven.

Tabel 6: kostendekendheid leges

Titel I	Taakveld (A)	Overhead (B)	BTW BCF (C)	Kosten (A+B+C)	Leges	Kstdek %
hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	44	7	5	56	106	189%
hoofdstuk 2 Reisdocumenten	136	51	5	192	58	30%
hoofdstuk 3 Rijbewijzen	142	45	5	192	207	108%
hoofdstuk 4 Verstrekkingen GBA persoonsgegevens	14	7	2	23	23	98%
hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	13	7	0	20	150	747%
hoofdstuk 10 Gemeentearchief	0	0	0	0	1	0%
hoofdstuk 12 Leegstandswet	0	0	0	0	0	0%
hoofdstuk 15 Kansspelen	2	2	0	4	0	12%
hoofdstuk 16 Kinderopvang	0	0	0	0	7	0%
hoofdstuk 17 Telecommunicatie	35	22	2	59	43	72%
hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	10	0%
hoofdstuk 19 Diversen (niet in titel I genoemd)	37	18	3	58	1	2%
Totaal titel I	423	158	22	606	606	100%

Titel II	Taakveld (A)	Overhead (B)	BTW BCF (C)	Kosten (A+B+C)	Leges	Kstdek %
Omgevingsvergunningen algemeen	16	2	0	18	44	251%
hoofdstuk 3.1 Bouwactiviteiten	796	56	75	927	1.373	148%
hoofdstuk 3.2 Aanlegactiviteiten	11	1	0	12	1	11%
hoofdstuk 3.3 Planologisch strijdig gebruik	404	33	2	439	137	31%
hoofdstuk 3.5 Gebruik bouwwerken irt brandveiligheid	16	1	0	17	7	44%
hoofdstuk 3.6 Monumenten of beschermde stads- of dorpsgezichten	10	1	0	11	0	2%
hoofdstuk 3.10 Kappen	16	1	0	17	1	3%
hoofdstuk 3.13 Flora- en Faunawet	0	0	0	0	1	0%
hoofdstuk 4 Vermindering	0	0	0	0	-116	0%
hoofdstuk 8 Bestemmingswijziging zonder activiteit	8	1	0	9	0	0%
Totaal titel II	1.277	95	78	1.450	1.448	100%

Titel III	Taakveld (A)	Overhead (B)	BTW BCF (C)	Kosten (A+B+C)	Leges	Kstdek %
hoofdstuk 1 Horeca	6	4	1	11	11	100%
hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten	52	35	3	90	5	5%
Totaal titel III	58	39	4	101	16	15%
Totaal legesverordening	1.317	549	121	1.987	1.875	94%

Kostendekkendheid %: Leges/Kosten

Hoofdstukken waar geen kosten en leges te verwachten zijn, zijn niet gepresenteerd.

12. Parkeerbelasting

De gemeente heeft ingevoerd dat je moet betalen als je parkeert. Je moet dan parkeerbelasting betalen. Als bij een controle niet zichtbaar is dat parkeerders het tarief hebben betaald, volgt een naheffing. Dit geldt op de parkeerterreinen Repel en Bree. Hier kan men lang parkeren. De eerste 2 uur zijn gratis. Daarna betaal je het uurtarief van € 1,30 met een maximum van € 4,00 per dag. In de parkeergarage Geer (onder het Minneveld/Meiveld), geldt na 2 uur gratis parkeren een uurtarief van € 1,30 zonder maximum. Je moet daar betalen bij het verlaten van de garage.

Om het Citycentrum aantrekkelijker te maken zijn blauwe zones van 2 uur ingevoerd op parkeerterreinen Braak Noord en Zuid, Geer, Lei, Meent Noord en Zuid en Meiveld en is het betaald parkeren hier afgeschaft. Je kan hier maximaal 2 uur gratis parkeren. De tarieven wijzigen in 2023 niet.

Tabel 7: Tarievenverloop parkeerbelasting

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
parkeertarief per uur	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30

13. Kwijtscheldingsbeleid

Als je de belastingen niet kunt betalen, kun je in aanmerking komen voor (volledige) kwijtschelding. Dit geldt voor de onroerende zaakbelasting (onder voorwaarden), de hondenbelasting (alleen voor één hond) en de riool- en afvalstoffenheffing. Voor leges, marktgelden en begraafrechten krijg je geen kwijtschelding omdat het hier gaat om diensten die de gemeente op aanvraag van de mensen verleent.

Onder bepaalde voorwaarden kan men in aanmerking komen voor geautomatiseerde toetsing van hun kwijtscheldingsverzoek.

Ondernemers kunnen voor hun privé-belastingsschulden ook in aanmerking komen voor kwijtschelding.

14. Woonlasten gemiddeld gezin

Voor een gemiddeld gezin stijgen de lasten in 2023 gemiddeld met € 58,83 ten opzichte van 2022. Uitgaande van een gemiddelde waardeverhoging van de woningen van 19% bedraagt de te verwachte WOZ-waarde voor een gemiddelde woning voor het jaar 2023 ongeveer € 448.000. Voor de berekening van de gemiddelde onroerende zaakbelasting is van deze waarde uitgegaan.

Tabel 8: Verloop woonlasten

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
OZB eigenaren	256,23	274,16	312,01	333,20	357,59	397,82
afvalstoffenheffing	194,76	206,31	237,39	241,98	275,53	296,70
rioolrechten	146,38	151,55	158,16	186,32	183,43	186,69
	597,37	632,02	707,56	761,50	816,55	881,21
lastenvermindering:						
- afvalstoffenheffing	-4,86	0,00	-0,24	-0,21	0,00	-0,93
- rioolrechten	-21,08	-16,44	-6,93	-10,73	11,85	-16,75
totale woonlasten	571,43	615,58	700,39	750,56	804,70	863,53

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden, kortweg COELO genaamd, doet jaarlijks onderzoek naar de economische en financiële kanten van decentrale overheden zoals gemeenten, waterschappen en provincies. In 2022 staat de gemeente Veldhoven op plaats 104 van de goedkoopste gemeenten van Nederland.

Tabel 9: Begrote opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1.000,-)

	begr. 2020	rek. 2020	begr. 2021	rek. 2021	begr. 2022	begr. 2023
OZB	11.286	11.546	12.135	12.577	13.115	14.753
parkeerbelasting	819	891	819	606	819	819
toeristenbelasting	263	92	266	128	335	429
hondenbelasting *	387	381	351	335	362	394
marktgeden *	20	21	20	19	20	20
(bouw)leges	1.178	1.317	1.282	764	1.270	1.407
begraafrechten *	127	113	132	168	132	132
afvalstoffenheffing *	4.203	4.259	4.324	4.377	4.953	5.389
rioolheffing *	3.194	3.237	3.766	3.789	3.632	3.637
reclamebelasting Dorp	46	43	47	49	48	51
Bedrijveninvesteringszone	105	119	107	304	300	314
totaal	21.628	22.019	23.249	23.116	24.986	27.345

* Deze belastingen en heffingen worden geheven met kostendekkendheid als uitgangspunt

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe de gemeente Veldhoven haar financiële risico's opvangt. Hiervoor geven we inzicht in de omvang van de aanwezige risico's, de mogelijkheden om de risico's financieel af te dekken (weerstandscapaciteit), en de relatie daartussen: het weerstandsvermogen.

Verder maken kengetallen inzichtelijk hoeveel (financiële) ruimte de gemeente heeft om incidentele en structurele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- aanwezige risico's;
- beschikbare weerstandscapaciteit;
- weerstandsvermogen;
- ontwikkelingen;
- kengetallen.

Het beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Veldhoven 2017'.

Risico's

Inventariseren en kwantificeren

Voor deze begroting zijn de risico's geïnventariseerd, samen met de kans dat ze optreden en de verwachte negatieve financiële gevolgen. Op basis van de inventarisatie hebben we een risicokaart samengesteld voor onze gemeente. Aan elk risico is een zogeheten risicoscore verbonden. Dit hebben we gedaan door de kansklasse te koppelen aan de gevolgklasse. Hierdoor kunnen we de risico's onderling rangschikken op grootte. De risico's met het grootste risicogetal moeten de hoogste prioriteit krijgen en dus als zodanig 'gemanaged' worden. De risicokaart is weergegeven in figuur 1. Het cijfer in de cel geeft het aantal risico's weer met dezelfde risicoscore. De kaart telt op dit moment 48 risico's.

Figuur 1: Risicokaart

Financieel gevolg (x)

$x > € 1.000$

$€ 500 < x < € 1.000$

$€ 200 < x < € 500$

$€ 50 < x < € 200$

$x < € 50$

1					
1	2			1	
3	4	2	2		
12	3	4	1	2	
6	1	3			
	10%	30%	50%	70%	90%

Kans

In de tabel hieronder worden 10 risico's aangegeven die de grootste invloed hebben op het risicoprofiel van de gemeente.

Tabel 1: 10 risico's met de meeste invloed

Belangrijkste risico's	Kans (%)	Gevolg (max. in € 1.000)	Invloed (%)
1 Inzameling PMD afval door tekort aan PMD zakken	90	600	20,9
2 Naheffing Attero door te weinig aangeleverd afval	70	371	10,1
3 Gevolgen Corona-crisis	50	500	9,7
4 Gesubsidieerde instellingen kunnen niet voldoen aan hun verplichtingen (financieel en/of beleidsmatig)	70	300	8,1
5 Uitkering verstrekken aan teruggekomen SIB (Social Impact Bond) deelnemers	20	728	5,6
6 Planschadevergoeding aansluiting A67	50	250	4,8
7 Ongeautoriseerde toegang ICT infrastructuur	20	500	3,9
8 Negatief aanbestedingsresultaat	30	300	3,5
9 Derving huuropbrengsten door brandschade aan verhuurd vastgoed	30	300	3,5
10 Onvoldoende inventarisatie planschade	30	200	2,3
Totaal maximale geldgevolg top 10 risico's		€ 4.049	
Maximaal geldgevolg overige risico's (38)		€ 6.696	
Totaal maximaal geldgevolg alle risico's		€ 10.745	

Beheersen

We vinden het belangrijk om beheersmaatregelen te treffen bij risico's. Met deze beheersmaatregelen wordt de kans en/ of gevolg van het risico kleiner. Als we het weerstandsvermogen bepalen, houden we rekening met de beheersmaatregelen. Voor vijf van de 10 belangrijkste risico's is een beheersmaatregel actief. In totaal zijn voor 25 van de 48 risico's maatregelen getroffen. Dit betekent niet dat wij voor 23 risico's geen maatregelen treffen. Een risico kan worden geïdentificeerd vóór en ná het toepassen van maatregelen. Er worden ook risico's meteen geïdentificeerd op het niveau ná maatregelen. Dan is het niet zinvol om alsnog maatregelen te formuleren.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen en mogelijkheden van de gemeente Veldhoven om financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, zonder het bestaande beleid te hoeven aanpassen.

Op basis van de beleidsnota wordt de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt opgebouwd:

Reserve benoemde risico's	€ 4.309
Begrotingspost Onvoorzien	€ 151
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 4.460

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een getal dat aangeeft of de gemeente risico's financieel kan opvangen zonder beleid te hoeven aanpassen. Als dit getal 100% is of hoger, kunnen de risico's worden opgevangen. Wij streven altijd naar 100%. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit). Om te garanderen dat ons weerstandsvermogen toereikend is, streven we naar een norm van 100%. Dit percentage is gekwalificeerd als 'ruim voldoende'. Om ongewenste schommelingen te voorkomen, hanteren we een minimum van 82% en een maximum van 141%. Buiten deze marges vullen we de risicoreserve benoemde risico's aan of romen we die af.

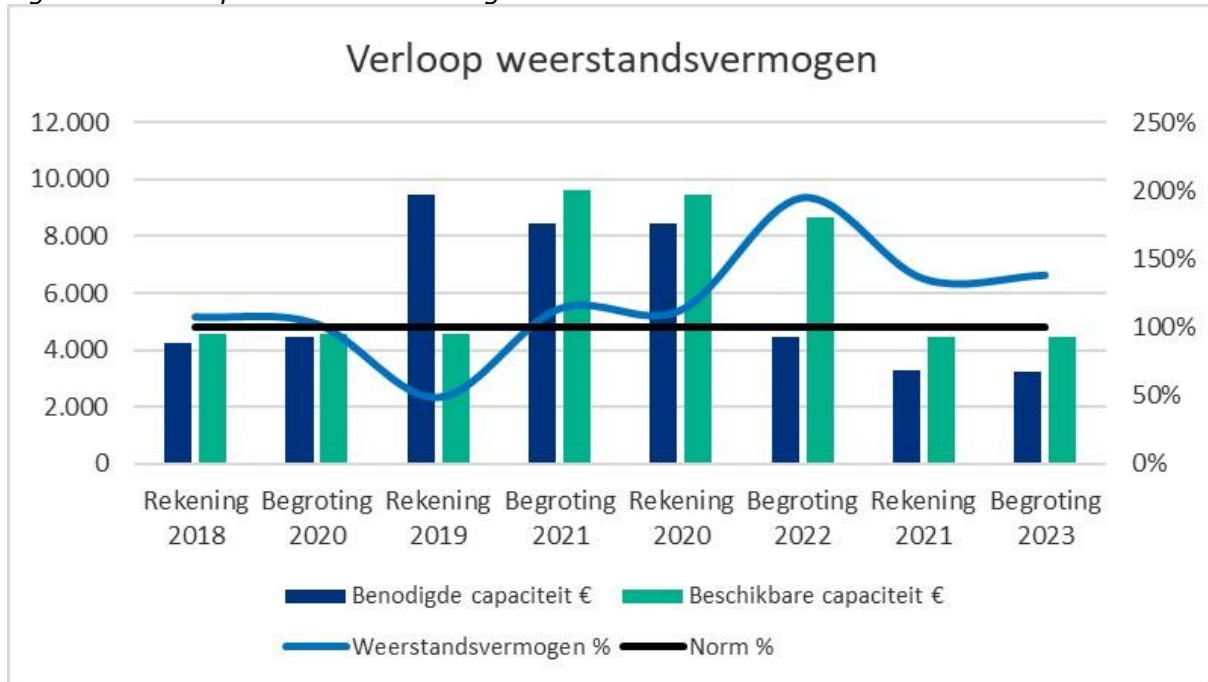
De benodigde weerstandscapaciteit bepalen we door van alle risico's de kans te vermenigvuldigen met het maximale schadegevolg. Daarna vermenigvuldigen we dit met 1,25. Deze berekening levert een benodigde weerstandscapaciteit op van € 3.229. Bij dit bedrag is het weerstandsvermogen 100%

Zoals aangegeven is de beschikbare weerstandscapaciteit nu € 4.460. Het weerstandsvermogen is dan $\frac{€ 4.460}{€ 3.229} = 138\%$.

Dit percentage valt binnen de bovengrens van 141%.

Hieronder een grafiek met het verloop van het weerstandsvermogen de afgelopen jaren

Figuur 2: verloop weerstandsvermogen

Ontwikkelingen

Vergeleken met het vorige actualisatiemoment – de Jaarstukken 2021 – zijn er geen ontwikkelingen. Er zijn geen nieuwe risico's onderkend of bestaande risico's vervallen.

Kengetallen

Hieronder de kengetallen.

De kengetallen die het BBV voorschrijft, gaan in op totale financiële componenten zoals het totale eigen vermogen, totale baten etc. De bepaling van het weerstandsvermogen bevat één component van het eigen vermogen, namelijk de reserve benoemde risico's. Er is geen verband tussen het weerstandsvermogen en de kengetallen. De kengetallen geven een aanvullend inzicht in de financiële weerbaarheid (kunnen we financieel tegen een stootje) en wendbaarheid (kunnen we ons financieel aanpassen aan veranderende omstandigheden) bovenop het weerstandsvermogen.

Verloop van de kengetallen						
Kengetallen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	113%	115%	91%	73%	87%	84%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	111%	113%	88%	70%	84%	82%
Solvabiliteitsratio	27%	27%	29%	34%	36%	36%
Structurele exploitatieruimte	3%	0%	0%	1%	3%	-1%
Grondexploitatie	67%	50%	30%	12%	10%	1%
Belastingcapaciteit	92%	99%	96%	96%	96%	96%

Toelichting kengetallen

- **Netto schuldquote:**
Dit kengetal geeft de schulden van de gemeente aan, in een percentage van de totale baten. Op de schulden zijn de financiële vorderingen in mindering gebracht, behalve de langlopend verstrekte leningen, zoals startersleningen.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen:**
Hier wordt hetzelfde aangegeven als bij bovenstaande netto schuldquote waarbij de langlopend verstrekte leningen in mindering worden gebracht op de schuldpositie.
- **Solvabiliteitsratio:**
Deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen is uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.
- **Structurele exploitatieruimte:**
Dit getal geeft aan in hoeverre de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.
- **Grondexploitatie:**
Dit kengetal geeft de boekwaarde van de bouwgrondexploitatie weer in verhouding tot de totale baten.
- **Belastingcapaciteit:**
Bij dit getal worden de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een gemiddeld gezin opgeteld en afgezet tegen een landelijk gemiddelde. Dit percentage kan geïnterpreteerd worden als de benutte belastingcapaciteit.

Beoordeling kengetallen

Ten eerste wordt opgemerkt dat de Begroting 2022 eerder is opgesteld dan de Rekening 2021. Verder zijn de kengetallen van de Begroting 2022 overgenomen uit de primitieve begroting.

De schuldquoten ontwikkelen zich positief in deze begroting. Dit is voornamelijk het gevolg van de verkoop van bouwgrond. In 2025 stijgen de schuldquoten licht. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste komt dit omdat we in 2025 € 20.576 investeren en in 2024 is dit met € 11.813 aanzienlijk minder. En om deze investeringen te financieren lenen we geld. Ten tweede is de schuldquote een percentage van de totale baten. Vanaf 2025 zijn de baten lager omdat er dan minder bouwgrond wordt verkocht.

En ook het kengetal grondexploitatie loopt sterk terug vanwege de ontvangsten uit de bouwgrondexploitatie. Ook de stijging van de solvabiliteit komt grotendeels door de verkoop van bouwgrond.

De belastingcapaciteit komt 3% lager uit omdat de stijging van onze woonlasten in 2023 lager is dan de stijging van het landelijk gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het beheer van de openbare ruimte is een belangrijke taak van de gemeente.

Om dit beheer te ondersteunen, heeft de gemeente een allesomvattend beheerkader openbare ruimte.

Dit beheerkader beschrijft het doel van het beheer van wegen, openbaar groen, openbare verlichting, riolering, verkeersregelininstallaties en gebouwen. Deze doelen zijn vertaald naar beheerplannen (assetsheets). De reden hiervan is om duidelijk de kaders voor het beheer van de openbare ruimte vast te leggen. Hierbij wordt uitgegaan van het bestaande beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld. De beheerplannen hebben een looptijd van 4 jaar. Voor de uitvoering stelt de gemeente plannen op in de vorm van projecten en (onderhouds-)bestekken.

In 2020 zijn de beheerplannen OV, VRI, Riool (voorheen vGRP), Groen en Wegen vernieuwd. In 2021 is het beheerplan voor gebouwen vernieuwd. Dit betekent dat de gemeente op dit moment nog altijd beschikt over actuele beheerplannen voor deze vakgebieden.

De beheeractiviteiten vinden plaats op verschillende momenten door het jaar heen. Onder beheer op korte termijn vallen het jaarlijks terugkerende onderhoud, de (kleine) noodzakelijke reparaties en het groot onderhoud dat in het eerste planjaar in het beheerplan is opgenomen. Deze werkzaamheden zijn bekend op de ongeplande reparaties na. Tot de beheeractiviteiten op middellange termijn rekenen we het onderhoud dat in het tweede tot het vierde planjaar van het beheerplan uitgevoerd moet worden. Deze werkzaamheden zijn op hoofdlijnen bekend. Onder de beheeractiviteiten op lange termijn valt het onderhoud dat na het vierde planjaar van het beheerplan uitgevoerd moet worden. Deze werkzaamheden zijn slechts in grote lijnen bekend.

Wegen

Kader

Het groot onderhoud van wegen vindt plaats volgens de "Systematiek van het rationele wegbeheer" van het CROW. Hierdoor wordt op een logische manier kennis verkregen over waar, wanneer, welke maatregelen moeten worden getroffen om volgens de vooraf gestelde CROW-norm het afgesproken onderhoudsniveau te bereiken. Deze systematiek geeft aan welke middelen hiervoor vereist zijn.

Prestaties en kwaliteit

De gemeente gaat uit van het "basiskwaliteit onderhoudsniveau", waarbij wegen veilig worden gehouden, om ongevallen en aansprakelijkheidstellingen tot een minimum te beperken.

Om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het totale wegennet laat de gemeente Veldhoven geregeld inspecties uitvoeren. Deze inspecties worden uitgevoerd volgens de door het CROW opgestelde en landelijk geaccepteerde "Methodiek voor de globale visuele inspectie". Deze methode is toepasbaar voor alle verharde wegen. Onverharde zandwegen worden daarom in het kwaliteitsonderzoek niet meegenomen.

Financiën

Voor groot onderhoud van wegen zijn de onderstaande stortingen in de voorziening nodig.

Wegen	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud	€ 1.360	€ 1.360	€ 1.360	€ 1.360

De verschillende producten, projecten en voorzieningen maken deel uit van programma 2 (Verkeer, vervoer en waterstaat). Voor vervangingswerkzaamheden aan wegen worden per werk aparte kredieten aangevraagd.

Openbaar groen

Kader

Het gewenste onderhoudspeer is omschreven in het groenbeleidsplan. Om het groenonderhoud in de openbare ruimte zo doeltreffend mogelijk uit te voeren, vinden onderhoud en beheer van het groen plaats op basis van het groenbeheerplan, de waardevolle bomenlijst, het beheersysteem en vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.

Prestaties en kwaliteit

Bij het onderhoud onderscheiden we de kwaliteitsniveaus A, B en C. Deze sluiten aan op de landelijke kwaliteitsniveaus van CROW en geven achtereenvolgens een hoogst verzorgd niveau, een normaal niveau (basiskwaliteit) en een natuurgericht niveau weer. De verdeling van het openbaar groen in Veldhoven over deze drie niveaus is in onderstaande tabel weergegeven.

Groen	Niveau A (optimaal)	Niveau B (basis)	Niveau C (natuurlijk)
% van totale oppervlakte	3 %	40 %	57 %

In 2021 is het dagelijks groenonderhoud voor 4 jaar, met een mogelijke verlenging van 1 keer 2 jaar, aanbesteed via een onderhandse aanbesteding.

Financiën

Voor vervanging van groen zijn de onderstaande stortingen in de vervangingsreserve nodig.

Groen	2023	2024	2025	2026
Vervanging	€ 640	€ 649	€ 660	€ 670

Het bijbehorende product, de projecten en de (toekomstige) voorziening maken deel uit van programma 5 (Sport, cultuur en recreatie).

Openbare verlichting

Kader

Op dit moment heeft de gemeente Veldhoven geen beleidsplan openbare verlichting. Het actuele beheerplan beschrijft de uitgangspunten voor vervanging en de onderhoudsaanpak aan de openbare verlichting.

Prestaties en kwaliteit

Er zijn voor openbare verlichting geen inspectie- of meetgegevens beschikbaar. Voor het

berekenen van de verschillende kostenposten worden daarom landelijke ervaringscijfers gehanteerd. Een onderhoudsaannemer is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud, het verhelpen van storingen en herstellen van schades aan de openbare verlichting.

Financiën

Voor vervanging van openbare verlichting zijn de onderstaande stortingen in de vervangingsreserve nodig.

Openbare verlichting	2023	2024	2025	2026
Vervanging	€ 224	€ 227	€ 231	€ 234

Het bijbehorende product, de projecten en de (toekomstige) voorziening maken deel uit van programma 2 (Verkeer, vervoer en waterstaat).

Riolering

Kader

Het beheer van de riolering is beschreven in het "Integraal beheerkader openbare ruimte" en het beheerplan. In het beheerplan staan alle noodzakelijke rioleringswerkzaamheden, wat betreft beleid, beheer en renovaties.

Prestaties en kwaliteit

Met regelmaat wordt de kwaliteit van het rioolstelsel in beeld gebracht. Schades zijn volgens de norm EN 13508-2 ingedeeld in 5 klassen naar mate van ernst. Als schades in de categorie 'ingrijpmaatstaaf' vallen, heeft dit invloed op de restlevensduur (die korter wordt).

Financiën

Voor groot onderhoud en vervanging van riolering zijn de onderstaande stortingen in de voorziening nodig.

Riolering	2023	2024	2025	2026
Voorziening	€ 903	€ 917	€ 932	€ 947

De kosten worden gedekt uit de rioolheffing waarbij wordt uitgegaan van 100% kostendekking binnen de planperiode.

De onderhoudslasten van het beheerplan zijn gelijk aan de opgenomen bedragen in de begroting. De investeringen in deze begroting zijn gelijk aan de vervangingsinvesteringen uit het beheerplan, op wat verschuivingen in tijd na. Verschuivingen in tijd kunnen ontstaan door aangepaste planningen bijvoorbeeld door wijziging in prioriteit.

Het bijbehorende product, de projecten en de voorzieningen maken deel uit van programma 7 (Volksgezondheid en milieu).

Verkeersregelininstallaties (VRI's)

Kader

Op dit moment heeft de gemeente Veldhoven geen beleidsplan voor VRI's. Het actuele beheerplan beschrijft de uitgangspunten voor vervanging en het onderhoudsplan.

Prestaties en kwaliteit

Er zijn voor de VRI's geen inspectie- of meetgegevens beschikbaar. Voor het berekenen van de verschillende kostenposten worden daarom landelijke ervaringscijfers gehanteerd. Een onderhoudsaannemer is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud, het verhelpen van storingen en herstellen van schades aan de VRI's.

Financiën

Voor vervanging van VRI's zijn de onderstaande stortingen in de vervangingsreserve nodig.

Riolering	2023	2024	2025	2026
Vervanging	€ 62	€ 63	€ 64	€ 65

Het bijbehorende product, de projecten en de (toekomstige) voorziening maken deel uit van programma 2 (Verkeer, vervoer en waterstaat).

Gebouwen

Kader

De basis voor het gebouwenbeheer vormt de door het college vastgestelde "Leidraad vastgoed Veldhoven". Deze leidraad is een bundeling van de beschikbare informatie over het gemeentelijk vastgoedbeleid. Door het benoemen van spelregels is het gemeentelijk vastgoedbeleid weergegeven.

Prestaties en kwaliteit

Het beheer en onderhoud van de gebouwen wordt voorbereid en ingepland volgens meerjaren-onderhoudsplannen. De basis voor deze plannen is het gewenste/vereiste conditieniveau (niveau 3: redelijk, het verouderingsproces is overal duidelijk aanwezig). Voor het bereiken en handhaven van het gewenste conditieniveau is het noodzakelijk plannen en begrotingen actueel te houden. Dit gebeurt door gebruik te maken van het beheerpakket Axxerion. Voor alle gebouwen wordt via dit beheersysteem een meerjaren-onderhoudsplanning opgesteld.

Financiën

Voor onderhoud van gebouwen zijn de onderstaande stortingen in de vervangingsreserve nodig.

Gebouwen	2023	2024	2025	2026
Voorziening	€ 1.851	€ 1.851	€ 1.851	€ 1.851

Het bijbehorende product, de projecten en de voorziening maken deel uit van programma's 0 (Bestuur en ondersteuning), 4 (Onderwijs), 5 (Sport cultuur recreatie) en 7 (Volkshuisvesting RO en stedelijke vernieuwing).

Financiering

Uitgangspunten treasurybeleid

Treasury gaat om de financiering van het gemeentelijke beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden. Dit omvat het zorgen voor voldoende liquide middelen, het beleggen van een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement en het daarbij afdekken van de risico's, met name op het gebied van rente en krediet. En dat alles op de meest doelmatige wijze en volgens de wettelijke voorschriften.

Het begrip treasury is als volgt te definiëren: het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille is op dit gebied het nodige wettelijk verankerd, met name in de Wet Fido en de Ruddy (regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. In het treasury statuut zijn uitgangspunten met betrekking tot risicobeheer (rente, koers, krediet en liquiditeit) opgenomen. Met inachtneming van wet- en regelgeving is het beleid van de gemeente Veldhoven gericht op minimalisatie van de kosten en optimalisatie van de opbrengsten.

Vermogenspositie

Wie de vermogenspositie van een organisatie beoordeelt, kijkt naar de creditzijde van de balans. Het eigen vermogen wordt daar uitgedrukt in termen van reserves. Reserves zijn echter feitelijk niets anders dan een boekhoudkundige sluitpost om aan het eind van een boekjaar het verschil tussen baten en lasten uit te drukken. De onderstaande tabel laat zien hoe de vermogenspositie van de gemeente Veldhoven zich in de begrotingsperiode ontwikkelt.

Tabel 1: Ontwikkeling vermogenspositie gemeente Veldhoven (bedragen x € 1.000,-)

	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Eigen vermogen	68.980	70.727	74.480	77.733	84.266	83.365
Algemene reserve	47.345	48.914	52.807	56.164	62.859	62.129
Bestemmingsreserves	21.635	21.813	21.673	21.569	21.407	21.235
Vreemd vermogen	185.851	188.839	178.549	151.217	152.089	145.535
Vorzieningen *	20.764	17.460	17.388	17.554	11.425	7.246
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	143.312	129.560	136.058	120.056	119.454	119.552
Vlottende schulden	21.775	41.819	25.103	13.608	21.210	18.736
Totaal vermogen	254.831	259.566	253.029	228.950	236.355	228.899
Solvabiliteitsratio (eigen vermogen/ totaal vermogen)	27,1%	27,2%	29,4%	34,0%	35,7%	36,4%
Vreemd vermogen/ totaal vermogen	72,9%	72,8%	70,6%	66,0%	64,3%	63,6%

* exclusief verliesvoorziening bouwgrondexploitatie

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van onze gemeente, het geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. De solvabiliteit wordt vaak uitgedrukt als in een ratio.

De solvabiliteitsratio laat vanaf 2021 een stijgende trend zien. Dit komt met name door een daling van het vreemd vermogen en een stijging van het eigen vermogen. Met name de verwachte resultaten uit de bouwgrondexploitatie zorgen hiervoor. De gemiddelde solvabiliteitsratio van alle Nederlandse gemeenten ultimo 2020 (bron waar staat je gemeente) is 36,5%. We zijn op de goede weg om onze solvabiliteit te versterken. Het blijft belangrijk om onze schulden te reduceren en het eigen vermogen op peil te houden c.q. te versterken. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een sluitende begroting en het daadwerkelijke realiseren van resultaten uit de bouwgrondexploitatie.

Treasury acties 2023

De uitvoering op het gebied van treasury maakt deel uit van het reguliere instrumentarium van de planning & control cyclus.

Liquiditeitenplanning en financiering

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven worden betrokken. Door deze "totaal financiering" worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De situatie in Oekraïne zorgt in 2022 voor een verdere voortzetting van de stijgende trend in de rentemarkt. Daarnaast zorgt het voor tekorten in aanbod en heeft het weerslag op het consumentenvertrouwen. De ECB verwacht dat, mede door meer economische activiteit na de coronapandemie, de inflatie voorlopig hoog zal blijven. Dit heeft ook duidelijk zijn weerslag op de rentecurve. Vanaf het begin van 2022 is de 10-jaars swaprente gestegen van ca. 0,34% naar 2,1% (begin augustus 2022). Als de inflatie rond de huidige niveaus blijft, zijn verdere rentestijgingen waarschijnlijk. Voor een rentedaling zal een verlichting van de inflatie nodig zijn, door bijvoorbeeld een daling van de olieprijs.

De verwachting is dat we de komende jaren (tot en met 2026) ca. € 50 miljoen financiering aan moeten trekken.

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het verplicht schatkistbankieren van lagere overheden bij het rijk ingevoerd. Tegoeden (boven het drempelbedrag) worden dagelijks 'afgeroomd' naar een rekening-courant bij het rijk. Debetsaldi (rood staan) wordt nog steeds op de gebruikelijke wijze afgedekt door kasgeldleningen. Het drempelbedrag wordt bepaald op 2% van het begrotingstotaal boven de € 500 miljoen. Voor 2023 komt het drempelbedrag op € 3,2 miljoen uit. In 2023 monitoren we of het drempelbedrag niet wordt overschreden.

Leningenportefeuille

De onderstaande tabel toont de leningenportefeuille (o/g) van de gemeente.

Tabel 2: Leningenportefeuille per 31 december 2022

Leningnummer	Afsluitdatum/ herzieningsdatum	Soort lening/ aflossing	Oorspr. bedrag	Oorspr. looptijd	Rente %	Rente herziening	Restschuld herziening
Nwb I-27963	29-05-2013	Ineens (einde looptijd)	15.000.000	25	3,404	-	-
Nwb I-27965	29-05-2013	Ineens (einde looptijd)	20.000.000	30	3,473	-	-
Nwb I-27964	29-05-2013	Ineens (einde looptijd)	15.000.000	30	3,594	-	-
Nwb 10028477	01-10-2014	Lineair	24.000.000	10	0,923	-	-
BNG 40.111202	01-06-2017	Lineair	10.000.000	10	0,538	-	-
BNG 40.111296*	17-07-2017	Lineair	48.519.898	10	2,065	-	-
BNG 40.111882	02-05-2018	Lineair	10.000.000	10	0,667	-	-
BNG 40.114397	02-12-2020	Lineair	10.000.000	10	- 0,155	-	-
NWB 1-31001	08-06-2021	Lineair	25.000.000	10	- 0,150	-	-
BNG 40.115229	25-11-2021	Lineair	10.000.000	10	0,00	-	-

Op basis van de huidige leningenportefeuille zal het saldo van de opgenomen geldleningen op 31 december 2022 ca. € 129,6 miljoen bedragen.

Voor 2023 tot en met 2026 gaan we uit van nog aan te trekken geldleningen van € 22,5 miljoen in 2023, € 13 miljoen in 2025 en € 25 miljoen in 2026..

Taakveld treasury

Tabel 3: Taakveld treasury begroting 2023-2026 (bedragen x € 1.000,-)

	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Externe rentelasten	2.685	2.745	2.666	2.952
Externe rentebaten	74	85	97	101
Saldo rentelasten en rentebaten	2.611	2.660	2.569	2.851
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	991	652	274	198
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.620	2.008	2.295	2.653
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.673	1.891	1.940	2.077
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-53	117	355	576

Algemeen

De rentelasten en –baten en de toerekening aan de taakvelden zijn in de begroting opgenomen conform de richtlijnen van de commissie BBV. Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De rentelasten en –baten hiervan moeten verantwoord worden op het taakveld treasury.

Externe rentelasten over korte en lange financiering

De rente van de langlopende geldleningen is voor 2023 begroot op € 2.517 . Hierbij is uitgegaan van een leningenportefeuille van € 129,6 miljoen per 1 januari 2023. Voor wat betreft korte financiering is voor de verwachte rente in 2023 een bedrag begroot van € 168 opgenomen.

Externe rentebaten

De geraamde rentebaten bestaan uit rente van opgenomen langlopende geldleningen € 44 en rente van verstrekte startersleningen € 30 .

Rente die moet worden doorberekend aan bouwgrondexploitatie (BGE)

Conform de BBV voorschriften moet de toe te rekenen rente aan de bouwgrondexploitatie worden gebaseerd op de werkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage wordt bepaald als het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/ totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering. Aangezien het principe van 'totaalfinanciering' wordt toegepast, is bij de gemeente Veldhoven geen sprake van projectfinanciering voor de BGE. Dit percentage is berekend op 1,3%. De doorberekende rente voor 2023 naar de BGE bedraagt dan ook 1,3% van de boekwaarde per 1 januari 2023, zijnde € 991.

Aan taakvelden toe te rekenen rente

De aan taakvelden toe te rekenen rente wordt bepaald als het saldo van de externe rentelasten en –baten minus de rente die wordt toegerekend aan de bouwgrondexploitatie. Voor 2023 is dit € 1.620.

Aan taakvelden toegerekende rente via renteomslag

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente is berekend op 1,0 %. De doorberekende rente voor 2023 naar de taakvelden is 1,0 % van de boekwaarde per 1 januari 2023 en bedraagt € 1.673.

Saldo rente taakveld treasury

Het rentesaldo van het taakveld treasury ontstaat door het verschil tussen de rente die aan taakvelden moet worden doorberekend en de werkelijke doorberekende rente via de renteomslag. Er resulteert een positief saldo op het taakveld treasury van € 53. Dit heeft overigens geen effect op het saldo van de begroting (doorberekenen van rente aan taakvelden is budgettair neutraal). Bij de jaarrekening zal een nacalculatie plaatsvinden als de afwijking groter is dan 25% van de gerealiseerde aan taakvelden toe te rekenen rente.

Kasgeldlimiet

Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal; dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2023 komt dit neer op € 13,9 miljoen. Volgens de Wet Fido is het toegestaan om de kasgeldlimiet twee kwartalen achter elkaar te overschrijden. We monitoren de kasgeldlimiet per kwartaal en stellen de liquiditeitenplanning periodiek bij.

De verwachting is dat we € 22,5 miljoen aantrekken in 2023, nog € 13 miljoen in 2025 en € 15 miljoen in 2026.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor 2023 komt dit neer op ca € 32,6miljoen. Dit wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen dit bedrag niet mogen overschrijden. De gemeente loopt een renterisico over de zo nodig te herfinancieren aflossingen. De te betalen aflossingen en renteherzieningen overschrijden deze norm niet.

Overige financieringsrisico's

Er zijn verschillende financieringsrisico's te definiëren:

- Renterisico. Als het gaat om uitstaande geldleningen neemt de gemeente door het vertrekken van startersleningen een bescheiden positie in. Daardoor lopen we een gering renterisico. Dit wordt overigens meegenomen in de berekening van de renterisiconorm.
- Liquiditeitsrisico. Dit hangt nauw samen met de wijze waarop de gemeente in het liquiditeitsbeheer stuurt op de handhaving van de kasgeldlimiet. De gemeente Veldhoven loopt dankzij haar aanpak geen liquiditeitsrisico.
- Koersrisico. De gemeente houdt geen vorderingen, liquiditeiten en beleggingen aan in vreemde valuta en loopt daardoor geen koersrisico.
- Kredietrisico. Voor het risico van oninbare debiteuren heeft de gemeente Veldhoven een voorziening gevormd. Het kredietrisico is daardoor afgedekt.

Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering van een gemeente gaat over de ondersteunende processen binnen de organisatie. De bedrijfsvoeringfuncties zorgen ervoor dat het primaire proces de taken zo optimaal mogelijk kan uitvoeren. Het gaat om het juist inzetten van mensen en middelen en het sturen op en beheersen van de processen om de doelstellingen van de organisatie efficiënt en effectief te kunnen behalen. Tijdens het opstellen van de begroting 2022 is een bedrijfsvoeringsknelpunt aan het licht gekomen. De organisatie moet de balans tussen enerzijds de gemeentelijke taken en ambities en anderzijds de mensen, middelen en processen verder verbeteren. Daarnaast zal de organisatie zich verder blijven ontwikkelen om het tempo van veranderingen in de samenleving bij te kunnen houden.

In 2021 is hiervoor een routekaart opgesteld met doelen en activiteiten op de korte en middellange termijn. De bedrijfsvoering zal vanuit een systematische aanpak op strategisch en tactisch niveau worden aangevlogen. Er wordt meer gekeken naar 'doen we de goede dingen' en 'doen we de goede dingen goed'. In deze paragraaf bedrijfsvoering wordt verder ingegaan op de doelstellingen. De paragraaf bestaat uit vier Bedrijfsvoeringsdoelstellingen, een onderdeel planning & control en een overzicht van de bedrijfsvoeringkosten.

Bedrijfsvoeringsdoelstellingen

B.01 Investeren in de ontwikkeling (groei) van de organisatie.

De organisatie moet zich blijven ontwikkelen om het tempo van de ontwikkelingen in de samenleving bij te kunnen houden. Het werk wordt steeds complexer, daarnaast verwachten inwoners en ondernemers steeds meer samenspraak en participatie. De gemeente Veldhoven staat voor een schaa sprong van een dorp van verschillende kernen naar een gemeente met steeds meer stedelijke kenmerken. We willen de organisatie voorbereiden en klaarmaken voor de toekomst. Zo kunnen we onze taken blijven uitvoeren en de kwaliteit van onze dienstverlening garanderen. Een onderdeel hiervan is een toekomstvisie op de gemeente Veldhoven. Dit geeft richting en houvast aan de ambtelijke organisatie en bevordert de prioritering van werkzaamheden. Een ander onderdeel is de duurzame inzetbaarheid van personeel. Betrokkenheid bij het werk en werkplezier zijn onderdelen die passen bij een wendbare organisatie. Om ons voor te bereiden op de toekomst zijn in de routekaart de volgende activiteiten voor 2023 opgenomen:

- Het uitvoeren van de ontwikkel- en veranderadviezen volgend op de organisatie analyse van BMC.
- Ontwikkelen en opleveren van een strategische personeelsplanning, inclusief de verwerking van bestuurlijke prioriteiten en de input vanuit de visie op Veldhoven.
- Ontwikkelen en rapporteren van de voortgang van een 'Visie op Veldhoven'.
- Ontwikkelen van een dashboard ter ondersteuning van de bedrijfsvoering en/ of een van de primaire processen.

B.02 Meer aandacht voor duurzaamheid, klimaat neutraal en innovatief inkopen.

Als gemeente geven we publiek geld uit. Het is belangrijk om dit weloverwogen te doen op zowel een doelmatige als rechtmatige manier. Veldhoven heeft zich in 2021 aangesloten bij het Manifest Verantwoord Inkopen. Naast het ondertekenen van het Manifest is de organisatie aan de slag gegaan met het schrijven van een actieplan met het doel om maatschappelijk verantwoord inkopen structureel vast te leggen binnen het inkoopproces vanaf 2025. Binnen dit actieplan is gekozen voor drie centrale thema's waar extra aandacht aan wordt besteed. Deze thema's zijn Circulair inkopen, Klimaat neutraal inkopen en Innovatiegericht inkopen. Voor 2023 zijn hier de volgende activiteiten benoemd:

- Organiseren van kennissessies voor collega's over thema's binnen het maatschappelijk verantwoord inkopen;

- Circulariteit onder de aandacht brengen met een aantal specifieke projecten die zich mogelijk lenen tot circulair bouwen, vervangen en/of slopen;
- Klimaat neutraal inkopen bij ten minste 2 projecten door bij de aanbesteding aandacht te hebben voor de minimale eisen voor de aanbesteding;
- Minimaal 2 aanbestedingen selecteren waar innovatieve aanbestedingsmethodieken worden toegepast.

B.03 Verbeteren van het Hybride Werken.

De Coronapandemie heeft voor een versnelde verandering in de manier van (samen)werken gezorgd. Meer medewerkers werken vaker thuis. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop we met elkaar samenwerken, welke systemen we gebruiken en de vaardigheden om goed samen te kunnen werken. Daarnaast heeft het gevolgen voor de fysieke ruimtes en uitrusting in het gemeentehuis en de medewerker thuis. Het is van belang dat we nadenken over de koers van werken c.q. samenwerken, elkaar ontmoeten en inwoners/ ondernemers ontvangen. Voor 2023 zijn we van plan de volgende activiteiten te ondernemen:

- Alle medewerkers voorzien van hybride devices (laptop, oortjes, schermen, muis en toetsenbord);
- Alle medewerkers voorzien van een smartphone;
- Afspraken vastleggen over het beheer en gebruik van nieuwe apparatuur;
- Ontwikkelen en vaststellen van een visie op dienstverlening (Incl. visie op digitalisering).

B.04 Informatiehuishouding verder op orde krijgen

Een belangrijk bedrijfsvoeringsaspect van de organisatie is de informatiehuishouding. In Veldhoven bestaat de informatiehuishouding uit het informatiebeheer, de informatiebeveiliging en het informatiemanagement. De verbinding tussen deze onderdelen bepalen de kwaliteit van het geheel. In 2021 bleek dat het informatiebeheer voor verbetering vatbaar is. We voldoen niet aan de wettelijke eisen en geldende normen. Daarnaast rapporteren we niet goed genoeg over onze informatiebeheer. Na deze conclusies is een plan van aanpak opgesteld wat in 2023 en verder moet zorgen voor een betere beschikbaarheid en kwaliteit van informatie voor alle doeleinde. In 2023 ondernemen we de volgende activiteiten:

- De informatiehuishouding wordt opgeschoond en stukken worden met terugwerkende kracht (tot 2000) archiefwaardig opgeborgen;
- Het verbeterplan informatiebeheer wordt aan de hand van de handreiking Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Decentrale Overheden uitgewerkt en uitgevoerd;
- Het bestaande informatiebeheerpakket wordt ontmanteld (Corsa Next);
- Het zaakgericht werken wordt uitgerold door het verder uitwerken van beleid en het inrichten van het besluitvormings- en bezwaarschriftenproces in applicatie Djuma;
- Nadat de capaciteit van informatiebeheer op orde is zal de tijdige vernietiging van stukken direct opgepakt worden;
- Alle archiefbescheiden worden overgebracht naar het RHCe.

Planning en Control

Voor de begroting 2023 zijn we gestart met een project om tot betere doelstellingen, indicatoren en activiteiten in het beleidsdeel van de begroting te komen. We willen hiermee de raad beter in staat stellen om beleidskeuzes te maken en te evalueren. Een aantal snel te realiseren verbeteringen is in deze begroting al doorgevoerd. Structurele kwaliteitsverbetering vraagt meer tijd. De stappen die hiervoor nodig zijn koppelen we aan logische momenten om beleid te actualiseren.

Rechtmatigheidsverantwoording

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is opnieuw een jaar uitgesteld. Vanaf 2023 legt het college van B&W zelf verantwoording over af over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Onze inspanningen zetten we onveranderd voort. We gebruiken

2022 nu als een extra proefjaar. In 2023 ontwikkelen we de risicoanalyse verder door. De resultaten verwerken we in de interne beheersing en toetsing van de (financieel) belangrijkste processen.

Doorontwikkeld Horizontaal Toezicht (DHT)

Het huidige convenant Horizontaal Toezicht met de belastingdienst loopt eind 2022 af. Om voor een nieuw convenant in aanmerking te komen moet het horizontaal toezicht 'doorontwikkeld' worden. We zijn momenteel de voorbereidingen hiervoor aan het treffen. Een onderdeel van de verscherpte eisen van het DHT is zorgdragen voor een systeem van interne beheersing. De invoering hiervan zal in 2023 zijn beslag krijgen.

Bedrijfsvoeringskosten

Bedragen (x € 1.000)	Begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026
1 Personele bedrijfsvoeringskosten	31.867	35.592	36.020	36.068	35.854
2 Huisvestings- en facilitaire kosten	1.139	1.065	1.059	1.052	1.030
3 Kosten informatisering & automatisering	2.397	2.941	2.990	3.063	3.127
4 Overige bedrijfsvoeringskosten	273	352	371	379	387
Totale bedrijfsvoeringskosten	35.676	39.950	40.440	40.562	40.398

Bedragen (x € 1.000)	Begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026
1 Loonkosten/sociale uitkeringen	28.096	29.661	30.640	30.926	31.388
2 Inhuurkosten	1.576	2.713	2.414	2.449	1.710
3 Opleidingskosten	260	276	283	291	297
4 Algemene personele kosten	1.981	2.991	2.734	2.455	2.512
5 Vergoeding voor personeel	-46	-49	-50	-52	-53
Totale personele bedrijfsvoeringskosten	31.867	35.592	36.020	36.068	35.854

Toelichting

De totale bedrijfsvoeringskosten nemen toe met €4.274. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van de personele bedrijfsvoeringskosten a €3.725. De toename wordt veroorzaakt door de in de begroting 2023 opgevoerde formatieve uitbreiding t.b.v. de uitvoering van wettelijke taken en het coalitieakkoord met 17,37 fte a €1.095. Daarnaast nemen de inhuurkosten toe a €1.137, conform de uitwerking van Burap I en II in 2022. Tot slot is er een toename in de Algemene personele kosten a €1.010. Deze wordt veroorzaakt door de uitwerking van het plan van aanpak voor informatiebeheer, zoals dat in de Burap II 2022 is verwerkt. Naast de toename in de personele bedrijfsvoeringskosten nemen ook de kosten voor informatisering & automatisering toe a €544. Deze wordt veroorzaakt door de extra kosten voor Hybride werken, lease laptops en smartphones conform de uitwerking van Burap I 2022 en de eerder in de begroting 2020 opgenomen verwachte toename van de applicatiebeheerkosten. De overige toename is toe te schrijven aan de jaarlijkse indexatie.

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente Veldhoven zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren dat uit voor de gemeente. De gemeente blijft beleidsmatig verantwoordelijk.

Verbonden partijen zijn (bijna) altijd samenwerkingsverbanden. Het kan daarbij gaan om een samenwerking met andere gemeenten. Zoals Metropool Regio Eindhoven (MRE). Het kan ook gaan over een samenwerking met private partijen. Bijvoorbeeld een ontwikkelingsmaatschappij voor de realisatie van een groot project.

Gemeenten kunnen vier redenen hebben om met elkaar samen te werken in de vorm van een verbonden partij:

- vanwege het grensoverschrijdende karakter van de problematiek;
- om efficiënter te zijn;
- vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking;
- kennisvergroting en -borging.

De samenwerking kan publiekrechtelijk of privaatrechtelijk zijn. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een stichting, een NV of een BV. Voor deze vormen van samenwerking geldt het Burgerlijk Wetboek. Voor samenwerking op grond van het publiekrecht geldt de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

De belangrijkste verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen:

- MRE;
- GGD Brabant-Zuidoost;
- Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Ergon);
- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en
- OmgevingsDienst ZuidOost Brabant (ODZOB).

Ook heeft de gemeente Veldhoven aandelen in bijvoorbeeld de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), en is BIZOB een belangrijke partij. Een compleet overzicht staat in tabel 1 achteraan in deze paragraaf.

Wettelijk kader

Publiekrechtelijke samenwerking

Volgens de Wgr zijn de raad, het college van B en W en de burgemeester afzonderlijk of samen bevoegd om met twee of meer andere gemeenten een gemeenschappelijke regeling te treffen. Het college en de burgemeester kunnen alleen een gemeenschappelijke regeling treffen als de gemeenteraad daarvoor toestemming geeft. Dit geldt ook voor het wijzigen van een regeling, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Privaatrechtelijke samenwerking

Volgens de Gemeentewet is het college bevoegd om besluiten te nemen voor deelname in en de oprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen. Wel is sprake van een zogeheten voorhangprocedure (op basis van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet). Hiermee heeft de raad de mogelijkheid om – voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit tot deelname – zijn 'wensen en bedenkingen' kenbaar te maken aan het college. Deze privaatrechtelijke samenwerking kan via vennootschappen, coöperaties, stichtingen en verenigingen.

Volgens de Wet fido (financiering decentrale overheden) mogen we geen aandelen hebben als belegging.

Ontwikkelingen

Hieronder schetsen we de belangrijkste ontwikkelingen voor deze paragraaf. Ook verwijzen we naar de jaarstukken en begrotingen van verbonden partijen die regulier door de raad worden behandeld en ontvangen.

Metropool Regio Eindhoven

Binnen de MRE werken we volgens het Samenwerkingsakkoord. Dit akkoord loopt in 2022 af. De bedoeling is dat eind 2022 het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 beschikbaar is. Via de metropoolconferentie in oktober en een zienswijze komt dit onderwerp aan bod in de raad. Verder wordt binnen MRE gewerkt aan het ontvlechten van het RHCE. Definitieve besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

Financiële risico's gemeenschappelijke regelingen

Het risico van gemeenschappelijke regelingen bestaat uit het deel dat de gemeente naar rato inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van een samenwerkingsverband behoudt Veldhoven invloed en nemen financiële risico's af. De begrotingen van gemeenschappelijke regelingen worden behandeld in de raad. De gemeenschappelijke regelingen hebben passende reserves om risico's en tegenvallers op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas te berekenen als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Financiële risico's privaatrechtelijke verbondenheden

De financiële risico's voor Veldhoven bij privaatrechtelijke verbonden partijen blijven beperkt tot de waarde van de belangen. Een aanvullend risico is dat enkele dividenduitkeringen structureel als opbrengst in de begroting zijn geraamd. Die ramingen zijn in de regel gebaseerd op recente informatie van de betreffende ondernemingen. De waarde van de betreffende aandelenbelangen worden hieronder weergegeven om een beeld te geven van de omvang van de mogelijke risico's.

Waarde aandelenbelang op 31-12-2022	
Verbonden partij	
NV BNG	€ 80
NV Brabant Water	€ 4
Brainport Development NV	€ 92

Het risico op vermindering van de waarde van de aandelenbelangen van NV BNG en NV Brabant Water schatten wij verwaarloosbaar klein in.

De financiële risico's voor de overige privaatrechtelijke verbondenheden (voor een volledig overzicht zie tabel 2) schatten wij ook verwaarloosbaar klein in. Deze partijen hebben zelf reserves om risico's op te vangen.

Samenvattend zien wij binnen onze verbonden partijen voor één partij een financieel risico, namelijk voor Brainport Development NV.

Binnen ons risicomangement (zie ook paragraaf Weerstandsvermogen) hebben wij hiervoor een risico opgenomen van 10% kans met een schade van € 100. Hiermee achten wij de financiële risico's samenhangend met verbonden partijen voldoende te hebben ondervangen.

Tabel 1: Overzicht verbonden partijen per 31 december 2021

Verbonden partij (en vestigingsplaats)	Behartigd openbaar belang
Gemeenschappelijke regelingen	
MRE (Eindhoven)	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie landelijk gebied
Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst (Helmond)	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van Gezondheid(szorg)
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Eindhoven)	Sociale werkvoorziening en participatiebedrijf
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (Eindhoven)	De taken op het gebied van brandweerzorg, regionaal ambulance vervoer, crisisbeheersing en geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen (GHOR) regionaal vormgeven en uitvoeren. Met als doel incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (Eindhoven)	Met provincie en gemeenten samenwerken om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken te verbeteren.
Vennootschappen en coöperaties	
NV Bank Nederlandse Gemeenten (Den Haag)	Bankieren voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten Belang: 35.100 aandelen (0,06%)
NV Brabant Water (’s-Hertogenbosch)	Het in stand houden van de benodigde infrastructuur om water te distribueren Belang: 40.860 aandelen (1,47%)
Brainport Development NV (Eindhoven)	De positie van Veldhoven binnen de Brainportregio versterken en een actieve bijdrage leveren aan de versterking van de economische structuur in de regio Belang 202 aandelen (3,25%)
Stichtingen en verenigingen	
Stichting BIZOB (Oirschot)	Het uitvoeren van, het begeleiden van en adviseren in een gezamenlijk professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid, ook voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (Helmond)	Een coördinerende en faciliterende rol nemen bij aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld en overlast en verslaving, waarbij zorg en veiligheid een rol spelen. Gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners is hierbij een randvoorwaarde
Stichting Ontwikkelfonds Werklocaties SGE (Eindhoven)	Het bundelen van gemeentelijke expertise, netwerk en financiële slagkracht om (her)ontwikkelingsprojecten te realiseren die leiden tot werkgelegenheid, innovatie, versterking van regionale ketens van toeleveranciers, versterking van bestaande en nieuwe regionale clusters en campussen en realisatie van opgaven uit een eventuele toekomstige regionale economische strategie, en het investeren in en de realisatie van dergelijke (her)ontwikkelingsprojecten.

Tabel 2: Financiële positie verbonden partijen
(Bedragen in € 1.000)

Naam verbonden partij	Resultaat 2023	Vreemd vermogen 1-1-2023	Vreemd vermogen 31-12-2023	Eigen vermogen 1-1-2023	Eigen vermogen 31-12-2023
Gemeenschappelijke regelingen					
Metropool Regio eindhoven (MRE)	0	13.618	13.223	12.954	12.327
GGD	0	14.840	15.718	4.405	4.162
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven	0	*	*	10.616	10.136
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	0	37.578	33.994	2.145	2.145
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	0	8.470	8.320	1.319	1.486
Vennootschappen en coöperaties					
NV Bank Nederlandse Gemeenten	*	*	*	*	*
NV Brabant Water	*	*	*	*	*
Brainport Development NV	*	*	*	*	*
Stichtingen en verenigingen					
Stichting BIZOB	*	*	*	*	*
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	*	*	*	*	*
Stichting Ontwikkelfonds Werklocaties SGE	*	*	*	*	*

Toelichting*:

In de begroting 2023 van Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven is het vreemd vermogen niet opgenomen.

Voor vennootschappen, coöperaties, stichtingen en verenigingen geldt het BBV niet, zij kennen geen wettelijke verplichting om een begroting te publiceren. Daarom zijn deze cijfers niet (allemaal) voorhanden.

Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen

De bijdragen aan onze gemeenschappelijke regelingen zijn een belangrijk deel van de begroting. In tabel 3 hieronder geven we de bijdrage per regeling meerjarig weer.

Tabel 3: Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen
(Bedragen in € 1.000)

Gemeenschappelijke regeling	2023	2024	2025	2026
Metropool Regio Eindhoven (MRE)	632	632	632	632
GGD	1.610	1.646	1.682	1.720
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven	4.959	4.927	5.078	5.087
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	2.501	2.501	2.465	2.465
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	393	393	393	393
Totaal	10.095	10.099	10.250	10.297

Grondbeleid

1. Inleiding

Het gemeentelijk grondbeleid draagt bij aan de realisatie van beleidsdoelstellingen voor onder meer wonen, economische ontwikkeling, verkeer en vervoer en duurzaamheid. Ook heeft het grondbeleid invloed op de financiële positie van de gemeente vanwege de kosten en de opbrengsten van gebiedsontwikkelingen en de hiermee samenhangende risico's.

In maart 2017 is de Kadernota Grondbeleid 2017 vastgesteld. De rol van de gemeente wordt hierbij aangeduid als: regie voeren door te faciliteren waar het kan en te acteren waar het moet. Faciliterend grondbeleid heeft met name bij nieuwe gebiedsontwikkeling de voorkeur. Bij reeds in uitvoering zijnde grondexploitaties, waar sprake is van veel gemeentelijk grondeigendom, wordt vastgehouden aan actief grondbeleid. Ook voor de aanleg van gemeentelijke infrastructuur zoals wegen of riolering blijven gemeentelijke grondaankopen noodzakelijk. Een vorm van grondbeleid die tussen actief en faciliterend grondbeleid in ligt is Publiek Private Samenwerking (PPS). Deze vorm van grondbeleid wordt momenteel niet toegepast. Bij veel projecten wordt wel intensief samengewerkt met de grondeigenaar of met de ontwikkelaar.

De laatste jaren is er door de economische groei een sterke vraag naar woningen en woningbouwlocaties ontstaan. Dit veroorzaakt stijgende prijzen voor zowel woningen als bouwgrond. De gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven hebben als reactie daarop dan ook een versnellingsopgave afgesproken voor de realisatie van nieuwbouwwoningen. Op 7 maart 2019 heeft het Stedelijk Gebied Eindhoven met de provincie Noord-Brabant en het ministerie van BZK de Woondeal gesloten. Deze Woondeal is aansluitend op de Brainport Nationale Actieagenda en gaat in op de versnellingsopgave ten aanzien van de woningbouwproductie, maar gaat ook over de werking van de woningmarkt, de plancapaciteit (de periode tot 2040) en integrale gebiedsontwikkeling. De nu vastgelegde afspraken bieden Veldhoven de mogelijkheid om in de komende jaren meer nieuwbouw te realiseren dan op basis van de provinciale prognoses het geval was. Dit kan door projecten naar voren te halen in de tijd of door nieuwe projecten toe te voegen. Dit kan leiden tot een productie oplopend naar 400 woningen per jaar.

Ook blijft er nog vraag naar grond op werklocaties (bedrijventerreinen). Dit heeft onder meer voor de regio geleid tot nieuwe afspraken over de programmering van bedrijventerreinen. Voor bedrijventerrein Habraken kan op basis van deze afspraken meer reguliere bedrijfsgrond worden uitgeven ten opzichte van de vorige regionale programmeringsafspraken uit 2016/2017.

Momenteel wordt de Kadernota Grondbeleid 2017 geactualiseerd. De planning is dat de nieuwe Kadernota Grondbeleid in april/mei 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Deze Kadernota houdt rekening met de instrumenten die de nieuwe Omgevingswet biedt voor grondexploitatie. Ook is deze Kadernota afgestemd met de nieuwe Woonvisie die in de dezelfde periode door de gemeenteraad zal worden behandeld.

Parameters voor de grondexploitatie

Als onderdeel van een verantwoord financieel beleid worden twee maal per jaar de bouwgrondexploitaties geactualiseerd: bij de begroting en bij de jaarrekening. Nu zijn de parameters en de uitgangspunten bepaald die de basis zijn voor het maken van de berekeningen van de bouwgrondexploitaties voor de begroting 2023. De peildatum van deze parameters is 1 juni 2022. Voor de berekeningen wordt rekening gehouden met een relatief lange termijn. Onze plannen omvatten een looptijd van maximaal 10 jaar. Uitgangspunt van de berekeningen is een realistische kostenraming en een behoudende opbrengstraming, zodat risico's in de ontwikkeling niet onevenredig worden

doorgeschoven naar de toekomst.

Onze rekenrente volgt de marktrente. In de begroting 2023 wordt 1,3% op jaarbasis aangehouden.

Ten behoeve van de externe kosten- en opbrengststijging (zoals bijvoorbeeld inflatie) wordt in de berekeningen rekening gehouden met een kostenstijging van 8,0% in 2022, 6,0% in 2023, 5,0% in 2024, 4% in 2025, 3,0% in 2026 en daarna 2,0% op jaarbasis. Dit is een forse stijging ten opzichte van eerdere begrotingen. Met name de stijging van de bouwkosten zijn hier debet aan. Daarnaast is in de berekeningen uitgegaan van een opbrengstenstijging van 4,0% in 2022, 3,0% in 2023 en 2024. Vanaf 2025 is 2,0% op jaarbasis aangehouden. Indien er binnen grondexploitaties een afwijkende indexering of specifieke prijsafspraken zijn gemaakt worden deze aangehouden.

Richtlijnen Commissie BBV

In juli 2019 heeft de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken uitgebracht. Hierin geeft zij richtlijnen en aanbevelingen met betrekking tot de financiële verwerking en verslaglegging van de gemeentelijke grondexploitatie. Het grootste deel van deze richtlijnen en aanbevelingen zijn al eerder door de commissie aangegeven.

Enkele van deze richtlijnen en aanbevelingen zijn:

- Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen. Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken.
 - Het is vanaf 2016 niet meer toegestaan om toevoegingen te doen aan een voorziening voor bovenwijkse voorzieningen. Bestaande voorzieningen mogen worden gehandhaafd en kunnen volgens planning worden afgewikkeld.
 - In de bouwgrondexploitaties die langer lopen dan tien jaar mag alleen een eventuele opbrengstenstijging worden meegenomen voor eerste tien jaar.
 - De toe te rekenen rente aan BIE (Bouwgrond in exploitatie) moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE.
 - Vanuit het realisatiebeginsel moeten winsten genomen worden in de periode dat ze zijn gerealiseerd en dus niet pas aan het eind van het project. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
- In de begroting 2023 houden we rekening met deze gegeven richtlijnen en aanbevelingen.

Beperken risico's grondexploitatie

De risico's van de grondexploitatie bepalen mede de hoogte van de gemeentelijke risicoreserve. Door de economische groei en het aantrekken van de woning- en bedrijvenmarkt zijn de risico's in de grondexploitatie verminderd. De risico's van de grondexploitatie worden voor een deel opgevangen in de betreffende grondexploitatie. Zowel bij woningbouw als bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen zijn regionaal afspraken gemaakt om risico's te verkleinen. Door de verkopen van bouwrijpe grond in zowel Huysackers, het Kransackerdorp, als bij de bedrijventerreinen is er een daling van de totale boekwaarde van de grondexploitaties ingezet. De risico's nemen hiermee eveneens af.

Didam Arrest

De overheid is, na de uitspraak van de Hoge Raad in het Didam arrest eind 2021, verplicht om mededingingsruimte te bieden bij de verkoop van haar percelen grond of andere onroerende zaken. Er moet ruimte geboden worden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar percelen grond of andere onroerende zaken indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop. Dit is anders dan voorheen, waarbij het gangbaar was

dat overheden hun grond of andere onroerende zaken één-op-één verkochten of verhuurden. Door juristen wordt geadviseerd om het Didam arrest ook te betrekken bij verhuur en verpachting van grond of ander vastgoed. Het college heeft algemene systeemafspraken vastgesteld die aangegeven wat vanuit juridisch perspectief de gevolgen zijn van het Didam arrest. Ook is geïnventariseerd wat de gevolgen zijn van het Didam Arrest voor onderhandelingen die reeds vóór het arrest liepen. Per woningbouwproject is gekeken naar de status ervan en zijn alle relevante feiten en omstandigheden overwogen. Als we kunnen motiveren of de beoogde contractuele wederpartij redelijkerwijs als enige serieuze gegadigde is aan te merken hoeven we de onderhandelingen niet af te breken en wordt er in principe geen verdere vertraging opgelopen. In veel gevallen wordt de verkoop echter wel gepubliceerd waarbij belanghebbenden zich, binnen een bepaalde termijn, kunnen wenden tot de Voorzieningenrechter als zij van oordeel zijn dat zij in aanmerking komen voor de aankoop.

2. Gemeentelijke grondprijzen

Woningbouw

De gemeentelijke grondprijzen voor grondgebonden woningen worden jaarlijks per 1 april geactualiseerd op basis van de verkoopcijfers van de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) van het jaar ervoor. De gemeenteraad heeft bij vaststelling van de Kadernota Grondbeleid 2017 besloten om de regionale NVM cijfers te volgen.

De NVM cijfers geven over 2021 een stijging van de prijzen van bestaande woningen aan van 16,1% aan. Door deze extreem hoge stijging voor alle woningbouwcategorieën toe te passen kan ertoe leiden dat Veldhoven zich uit de markt prijst voor particuliere bouwkvavels en projectontwikkelaars. Daarom heeft het college, net als vorig jaar, een differentiatie in prijsstijging vastgesteld, gekoppeld aan de verschillende categorieën van kvavels.

De grondprijzen voor projectmatige bouw voor de periode 1 april 2022 tot 1 april 2023 zijn verhoogd met:

- 0% voor bouwgrond voor sociale huurwoningen
- 4% voor bouwgrond voor sociale woningbouw (Vrij op naam prijs (VON) tot € 215.000, met een opslag van € 20.000 voor Nul op de meter woningen (NOM)
- 4% voor de lage middencategorie bouwgrond voor woningen tot € 255.000 VON, met een opslag van € 20.000 voor NOM
- 8,1% voor de basis middencategorie bouwgrond voor woningen tot € 295.000 VON, met een opslag van € 20.000 voor NOM
- 12% voor de hoge middencategorie bouwgrond voor woningen tot € 370.000 VON, met een opslag van € 20.000 voor NOM
- 16,1% voor de topcategorie bouwgrond voor woningen vanaf € 370.000 VON, met een opslag van € 20.000 voor NOM
- de grondprijs voor de woningen in de buitencategorie wordt via maatwerk (w.o. taxatie) vastgesteld.

Bouwgrond wordt vooraf in categorieën ingedeeld op basis van type woning, locatie, kavelgrootte en kwaliteitskenmerken van het kavel voor zover bekend. Bij uitzondering kan voor een of meerdere kvavels de grondprijs van de vorige (lagere) categorie worden aangehouden. Dit is afhankelijk van de kenmerken van de kavel.

De grondprijzen voor particuliere bouw zijn met dezelfde percentages verhoogd. Verschil met de projectmatige bouw is dat hier maar één middencategorie bouwkvavels is, waarvan de grondprijs met 8,1% wordt verhoogd.

De vraag naar nieuwe koopwoningen blijft groot, onder meer door:

- de sterke positieve economische ontwikkeling, onder andere in het Stedelijk Gebied Eindhoven;

- de relatief lage hypotheekrente, ondanks de stijgende tendens van de rente;
- het 'boven water komen' van de huizen met een hypotheek;
- het beperkt aanbod van bestaande woningen in relatie tot de vraag.

Dit leidt tot verder stijgende huizenprijzen en hiermee ook tot stijgende grondprijzen.

In de komende maanden zal de grondprijsontwikkeling verder gevolgd worden om op basis hiervan de grondprijzen per 1 april 2023 vast te stellen. Met name de effecten op de woningmarkt zullen nauwgezet gevolgd worden.

Naast de reguliere prijsontwikkeling op basis van de NVM cijfers biedt de Kadernota Grondbeleid 2017 de mogelijkheid om de grondprijzen voor bepaalde categorieën woningen, bijzondere functies of locaties specifiek te bepalen of afzonderlijk te taxeren. Ook kan bij grote bouwkvavels een differentiatie in de grondprijs worden toegepast (zie hieronder).

Sociale huurwoningen

De projectmatige grondprijscategorie voor sociale huur en koop leverde, met de jaarlijkse indexering van de grondprijzen, een te hoge grondprijs op om de bouw van sociale huurwoningen mogelijk te maken. De gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) hebben afspraken gemaakt over de grondprijsystematiek voor sociale huur. Deze leidt tot een bandbreedte tussen € 275 en € 350 p/m². De afgelopen jaren hebben de meeste regiogemeenten de ondergrens aangehouden van € 275 p/m². Ook in Veldhoven is deze ondergrens aangehouden. Deze ondergrens wordt ook in 2023 aangehouden. Woningcorporaties worden geconfronteerd met stijgende bouwkosten terwijl de huren bij lange na niet dezelfde stijging laten zien. Het SGE is mede hierdoor bezig om de regionale grondprijsystematiek te actualiseren in overleg met de woningcorporaties. Eventuele aanpassingen zullen bij de grondprijzen 2024 worden meegenomen.

Staffeling grondprijs grote bouwkvavels

Om in Huysackers marktconforme prijzen voor de bouwgrond te kunnen vragen is in 2018 gestart met het staffelen van de grondprijs bij grote kvavels. Deze lijn wordt doorgezet in Kransackerdorp.

- Tot 600 m² wordt op basis van de kwaliteiten van de kavel de passende prijscategorie gehanteerd (midden-top).
- Van 600 - 1000m² wordt de reguliere grondprijs toegepast (basis).
- Mochten er kvavels groter dan 1000 m² bij zijn dan wordt voor de overblijvende vierkante meters de groenstrokenprijs zonder bouwmogelijkheid toegepast.

Bedrijfsgrond

Gezien de stijgende interesse voor bedrijfsgrond is door het Stedelijk Gebied Eindhoven aan de Stec-groep gevraagd om een taxatie uit te voeren om te kijken of de huidige grondprijzen in de regio nog marktconform zijn. Deze actualisatie heeft in 2019 en 2020 geleid tot een beperkte stijging van de gemeentelijke grondprijzen voor bedrijfsgrond (2%/3% per jaar).

De grondprijzen voor reguliere bedrijfsgrond (Habraken en Zandven) zijn per 1 april 2021 en 2022 niet verhoogd. Zo wordt de aansluiting met de markt en grondprijzen in de regio behouden.

3. Projecten gebiedsontwikkeling

Hieronder is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van de nu lopende bouwgrondexploitaties. Ook zijn er twee nieuwe grondexploitaties opgenomen.

Woningbouw

Woningbouwafspraken Stedelijk Gebied Eindhoven

De negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven hebben in 2017 nieuwe afspraken gemaakt over de woningbouwproductie in het stedelijk gebied. Hierbij maken de gemeenten niet alleen afspraken over het bouwen van voldoende woningen, maar ook over de kwaliteit daarvan. Daarbij wordt er voor gezorgd dat bouwlocaties elkaar versterken in plaats van beconcurreren, vanuit de overtuiging dat daarmee zowel de gezamenlijke als lokale belangen zijn gediend. Veldhoven heeft in dit kader gekozen voor een verdunning van het aantal woningen voor Zilverackers: Kransackerdorp van oorspronkelijk 1500 woningen naar 1250 woningen.

Woningbouwversnelling

De gemeente heeft in 2019 een actieplan woningbouwersnelling vastgesteld en maatregelen genomen om de versnelling te faciliteren. De gemeentelijke grondexploitatie (BGE) is, waar mogelijk, versneld en er is gekeken naar meer tussentijdse winstnemingen. Ook nieuwe woningbouwlocaties zijn/worden kwalitatief en qua haalbaarheid getoetst. Principeverzoeken tot woningbouw op particuliere grond vallen hier ook onder. Om dit proces te begeleiden heeft de gemeente een Aanjaagteam samengesteld. Gekeken is naar versoepeling en vereenvoudiging van interne werkprocessen en het verkorten van de doorlooptijd van wettelijke procedures. Hierbij wordt intensief samengewerkt met ontwikkelaars en woningcorporaties. De gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven hebben samen met de woningcorporaties die werkzaam zijn in de regio een standaard sociale huurwoning ontwikkeld. Door middel van een aanbesteding door de corporaties is voor de bouw van deze woning een vaste aannemer gevonden. Op verschillende locaties in het Stedelijk Gebied wordt deze woning nu gerealiseerd.

Om de kwaliteit van de versnelde woningproductie te bewaken heeft de gemeente een kwaliteitsteam samengesteld. Zij zien toe op het realiseren van de basis-kwaliteitsambities waar ieder project aan moet voldoen met daar bovenop extra ambities waarop bovengemiddeld wordt gepresteerd. De marktpartijen worden hierin uitgedaagd een bijzondere bijdrage te leveren.

De nieuwe projecten die vanaf 2020 zijn opgepakt conform de aanpak woningbouwversnelling leiden in 2023 tot opgeleverde woningen. In 2021 zijn zes nieuwe projecten opgestart waarvan de woningen in 2023 worden opgeleverd. Dit moet leiden tot een aantal opgeleverde woningen van gemiddeld 400 per jaar in de periode 2020-2024.

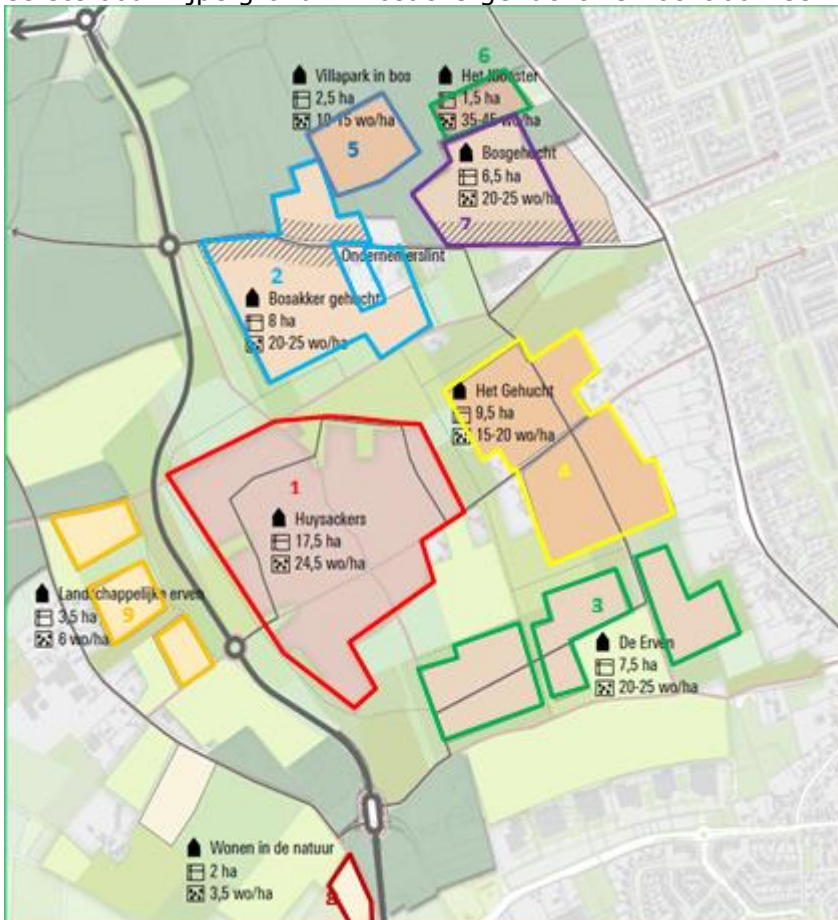
Kostenstijgingen

De stijging van de kosten in de woningbouw is ook merkbaar in de kostenstijging voor o.a. het bouwrijp maken en de aanleg van de infrastructuur van de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Dit drukt de uiteindelijke eindwaarde (winst) van de diverse grondexploitaties. Dit leidt momenteel niet tot het ontstaan van verliezen bij deze grondexploitaties.

Zilverackers: Kransackerdorp (w.o. Huysackers)

De grondexploitatie Zilverackers heeft betrekking op een uitleglocatie gelegen in het westen van de gemeente Veldhoven. Het plan voor die uitleglocatie bestaat uit het hoofddorp Huysackers met daaromheen een krans van kleinere erven, buurtjes en gehuchten (Kransackerdorp). In het plan Zilverackers zijn in totaal circa 1250 woningen

voorzien. Het bestemmingsplan voor het hoofddorp Huysackers is al enige jaren onherroepelijk. De gronden in het plan Huysackers zijn inmiddels goeddeels verkocht. 30 Oktober 2018 heeft de gemeenteraad de ontwikkelvisie vastgesteld voor de kranen van dorpen om Huysackers heen. Op 21 april 2021 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan Zilverackers, Kransackerdorp vastgesteld. Tegen het vastgestelde bestemmingsplan is in 2021 beroep ingediend bij de Raad van State. De gemeente wacht op de uitspraak van de Raad van State. Daarnaast is er, goeddeels op dezelfde bezwaren als bij het bestemmingsplan, een kort geding ingediend tegen het Kransackerdorp. De uitspraak van de rechter in het kort geding was in het voordeel van de gemeente. Het bouwrijpmaken van Bosackergehucht is inmiddels afgerond. Daarnaast is in 2022 de eerste bouwrijpe grond in Bosackergehucht verkocht aan een projectontwikkelaar.

Het totale gebied Zilverackers wordt ontsloten door de Zilverbaan. Deze noord-zuid verbinding is medio 2018 in gebruik genomen. Het centraal gelegen dorp Huysackers is als eerste ontwikkeld. Inmiddels volgen de omliggende gehuchten. Er is begonnen met Bosackergehucht. Daarna is gestart met De Erven.

Om de woningbouw in de regio te versnellen en beter op elkaar af te stemmen zijn in 2019 de regiogemeenten, rijk en provincie samen de Woondeal aangegaan. Binnen de gemeente is dat verder uitgewerkt in het programma Woningbouwversnelling (WBV) met de bedoeling om de woningbouwproductie in de periode 2020-2025 te verdubbelen. De woonlocaties in Zilverackers staan hoog op de woningbouwprojectenlijst van de WBV. De plannen voor het Bosackergehucht zijn vastgelegd in overeenkomsten. De Erven Midden en Oost zijn in uitvoering, De Erven West zit nog in de aanjaagfase. Vervolgens zal het zuidelijke deel van 'Het Gehucht' aan de beurt zijn.

Het ruimtegebruik, gehanteerde eenheidsprijzen en het programma met bijbehorende grondopbrengsten levert het volgende eindresultaat op, per 31 december 2029: € 326.856 plus een bedrag van € 4.650.000 aan (geraamde) tussentijdse winstnemingen.

Het resultaat van de BGE fluctueert vanwege de grootte van het gebied en het grote aantal woningen in het plan. Na vaststelling van de grondprijzen 2022 en de aanbesteding van zowel het bouwrijp maken van Bosackergehucht als het woonrijp maken van Huysackers is het resultaat bijgesteld. Daarnaast is de verwachting dat op korte termijn de onderhandelingen over de laatste grondverwervingen afgerond zullen worden. Een gevolg daarvan is dat op termijn de hindercirkel in het noorden van het plangebied zal vervallen, waardoor er meer uitgeefbare grond in de berekening kan worden opgenomen. En verder zal het moment van onherroepelijk worden van het bestemmingsplan Kransackerdorp grote invloed hebben op de planning. Alsdan zal dit tot bijstellingen leiden.

Noordrand: Meerstraat

De bouwgrondexploitatie Noordrand Meerstraat heeft betrekking op een woningbouwlocatie inclusief een school, gelegen in het noorden van de gemeente Veldhoven. Nog in 2022 verwachten we de laatste particuliere bouwkevel te verkopen.

De grondexploitatie zal bij de jaarrekening 2022 afgesloten worden, eventueel met nazorgbudget voor de allerlaatste werkzaamheden, ervan uitgaande dat de laatste kevel in 2022 verkocht wordt.

De eindwaarde per 31 december 2022 bedraagt € 74.143 voordelig. Dit is het eindresultaat na eerder genomen winstnemingen ad. € 10.500.000.

The Village (Entrada II)

De grondexploitatie The Village heeft betrekking op een woningbouwlocatie in het noorden van de gemeente Veldhoven. De ontwikkellocatie is gelegen aan De Hertgang/ Regenboogven.

In het plangebied zijn 94 appartementen voorzien in vijf verschillende gebouwen. Hiervoor is een projectovereenkomst met een ontwikkelaar gesloten. De planvorming hiervoor is afgerond en het bestemmingsplan is onherroepelijk. Inmiddels is alle grond afgenomen. Dit project draagt dan ook concreet bij aan de afgesproken versnelling van de woningbouwproductie.

De eindwaarde per 31 december 2023 bedraagt € 70.000 positief. Dit is het eindresultaat na eerder genomen winstnemingen van € 470.000.

Zandven-Oost

Een deel van Zandven (Zandven Oost) wordt als een specifiek woningbouwproject ontwikkeld. De bouw hiervan is gestart en zal in 2023 zijn afgerond. Ook hier wordt een deel in de middeldure huur gerealiseerd. Voor een verdere toelichting van Zandven zie hieronder bij het onderdeel bedrijventerreinen.

Slot-Oost

Het project Slot-Oost betreft een woningbouwlocatie. Het plangebied is gelegen in het noordoosten van de gemeente Veldhoven omsloten door de Heerbaan, de Heistraat en een bestaande woonwijk. De gemeenteraad heeft in het verleden het besluit genomen om in het plangebied max. 60 woningen mogelijk te maken.

Om de woningbouw in de regio te versnellen en op elkaar af te stemmen zijn regio, rijk en provincie samen de Woondeal aangegaan. Binnen de gemeente is dat verder uitgewerkt in een woningbouwprojectenlijst waarin de diverse lokale woningbouwprojecten geprioriteerd zijn.

In juli 2020 is er een overeenkomst voor de ontwikkeling door gemeente en een particuliere ontwikkelaar. Het bestemmingsplan is december 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Er zijn 5 beroepen ingediend. Er is inmiddels gestart met uitwerking van

de omgevingsvergunning, dit loopt parallel met de bodemprocedure. In de eerste helft van 2023 verwachten we een uitspraak.

De eindwaarde per 31 december 2024 bedraagt € 229.760, dit is het eindresultaat na geraamde winstneming in 2023 van € 1.900.000.

Springplank

Voor het projectgebied geldt een onherroepelijk bestemmingsplan voor maximaal 130 appartementen en een wijkvoorziening. In 2019 is aan de hand van de woonvisie een woonprogramma voor de complete wijk gemaakt en vastgesteld waarin het projectgebied zich bevindt. Vertegenwoordigers van de wijk hebben aangegeven, dat ze het gebied graag ontwikkeld zien.

Om de woningbouw in de regio te versnellen en op elkaar af te stemmen zijn regiogemeenten, rijk en provincie samen de Woondeal aangegaan. Binnen de gemeente is dat verder uitgewerkt in een woningbouwprojectenlijst waarin de diverse lokale woningbouwprojecten geprioriteerd zijn. Springplank is daarin opgenomen onder haar oude werknaam Springplank en heeft een hoge prioriteit gekregen. In 2020 is het project herstart. In 2021 heeft er een marktconsultatie plaatsgevonden met onder andere als doel te onderzoeken hoe financieel om te gaan met 't Tweespan.

Eind 2021 is door de stuurgroep woningbouwversnelling, mede naar aanleiding van de uitkomsten van de marktconsultatie besloten tot een prijsvraag, welke is uitgezet in 2022 in de vorm van een verkoopprocedure. Met behulp van deze prijsvraag gaat de gemeente op zoek naar een geschikte partij (met de juiste visie, een juist plan van aanpak en een goed bod) om middels het woningbouwversnellingsproces te komen tot ontwikkeling van de locatie. Beoogd is dat nog in 2022 een partij wordt gevonden en het volledige proces tot aan projectovereenkomst en grondverkoop wordt doorlopen en afgerond.

Het berekende resultaat bedraagt op eindwaarde in 2026 € 146.452 positief. Daarbij is er uitgegaan van een winstneming in het jaar 2023 van € 450.000. Daarnaast in zowel 2023 als 2024 een winstneming van € 50.000. In 2022 worden besluiten verwacht over de ontwikkeling van het plangebied. Het is mogelijk dat dit zal leiden tot aanpassingen van de BGE.

Citycentrum

Het Citycentrum ontwikkelt zich tot een toekomstbestendig hart van Veldhoven. Voor de oude locatie van het zwembad wordt een toekomstvisie opgesteld.

Djept

Gebied Djept, gelegen binnen de contouren van Heerbaan, Djept en Traverse/Smelen is een logische plek om te bebouwen en draagt zowel substantieel bij aan de uitvoeringsplanning en woningaantallen van de woningbouwversnelling als de gemaakte prestatieafspraken met woningcorporaties. Tevens heeft zowel gemeente Veldhoven als de ontwikkelende particuliere eigenaar in dit gebied een aanzienlijk grondbezit waardoor ontwikkeling op deze locatie voor de hand ligt.

Ontwikkelende eigenaar, gemeente en woningcorporatie Woonbedrijf hebben een gezamenlijke gebiedsvisie opgesteld en zijn een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Waarin de raamafspraken betreffende de ontwikkeling, realisatie, woningbouwaantallen, gronduitgifte, uitgangspunten voor de uitwerkingen op deelgebied, etc. worden vastgelegd.

Met de gebiedsvisie wordt beoogd om te komen tot een kwaliteitsverbetering en historisch herstel van de landschappelijke kwaliteiten in gebied Djept. Het gebiedsconcept is een landschappelijk park waarin gewoond wordt, met een kwalitatieve belevings- en recreatieve waarde voor bewoners en omwonende Veldhovenaren. De

verbinding met het omliggende gebied wordt versterkt door de aansluiting van wandel- en fietsroutes.

Door dit project worden ruim 300 woningen toegevoegd aan de Veldhovense woningvoorraad, in een voor Veldhoven onderscheidende woonkwaliteit. Tevens wordt voorzien in een grote woningbehoefte en wordt voldaan aan de wens van de raad tot toevoeging van een substantieel aandeel sociale huurwoningen (40%) en woningen in het middelduur huursegment. Zo wordt met Woonbedrijf op deze locatie invulling gegeven aan de prestatieafspraken ter grootte van 120 sociale huurwoningen. De ontwikkelende eigenaar realiseert middeldure- en dure huur- en koopwoningen in een gemengd programma.

Door opname in de voorliggende begroting wordt de bouwgrondexploitatie van dit project gestart. De eindwaarde per 31 december 2027 bedraagt € 197.000 positief. Dit is het eindresultaat na eerder genomen winstnemingen van € 1.750.000.

Gansepoel

Project Gansepoel ontleent zijn naam aan de voormalige basisschool De Gansepoel in de Veldhovense wijk d'Ekker. Deze basisschool is 14 jaar geleden gesloten en sindsdien heeft het terrein als groen grasveld met bomen in de wijk gelegen. De gemeente Veldhoven is eigenaar van de kadastrale percelen van de voormalige basisschool.

Recentelijk is de herontwikkeling van het terrein in een stroomversnelling terecht gekomen. De gemeente Veldhoven is in gesprek met de voorgenomen eigenaar/exploitant Woonbedrijf en een uitvoerend bouwer. Het voornemen is om op deze locatie 56 sociale wooneenheden in de huur sector te realiseren i.c.m. 62 parkeerplekken, een ontmoetingsplek, speelplek en een hondenuitlaat veldje. De 56 wooneenheden zullen gerealiseerd worden in een appartementencomplex van 7 lagen (6 verdiepingen). Van het totale terrein wordt hierdoor maar 10% uitgegeven en verder wordt er een ruime investering in het openbaar gebied gedaan om zo het open karakter van het terrein en de bestaande hoge bomen te behouden.

Het doel van project Gansepoel is het voorzien in additionele betaalbare woningen met aandacht voor een hoge kwaliteit van de leefomgeving voor nieuwe en bestaande bewoners. Bovendien komt er door de realisatie van het project doorstroming in de wijk op gang. Vitale senioren verlaten hun eengezinswoning en gaan naar een nieuwbouw appartement. De eengezinswoningen komen beschikbaar voor (jonge) gezinnen. De wijk zal daarmee een verjongingsslag krijgen.

Door opname in de voorliggende begroting wordt de bouwgrondexploitatie van dit project gestart. De eindwaarde per 31 december 2025 bedraagt € 144.000 positief. Dit is het eindresultaat na eerder genomen winstnemingen van € 400.000.

Bedrijventerreinen

Afspraken Stedelijk Gebied Eindhoven

De vraag naar bedrijfsruimte verandert, locatie en kwaliteit van een bedrijventerrein worden steeds belangrijker. Onderzoek in 2016 in opdracht van de provincie toonde aan dat er sprake is van een structureel overaanbod aan vierkante meters bedrijventerreinen in Noord-Brabant. In het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn dan ook afspraken gemaakt om de voorraad grond op in ontwikkeling zijnde bedrijventerreinen (plancapaciteit) en de behoefte van de markt in evenwicht te brengen. In juni 2017 hebben alle gemeenteraden van de negen gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven ingestemd met de nieuwe programmeringsafspraken. Hierbij is ook een vereveningsbijdrage voor de gemeenten die harde plancapaciteit schrapten afgesproken.

Regionaal is afgesproken dat op Habraken bedrijfsgrond voor circulaire bedrijven wordt

uitgegeven. Dit heeft echter nog niet geleid tot concrete verzoeken van circulaire bedrijven om zich op Habraken te vestigen. Momenteel is de vraag naar bedrijfsgrond weer toegenomen. Bij een aantal bedrijventerreinen is er inmiddels weer een tekort aan bedrijfsgrond. In het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn dan ook in 2021 nieuwe afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. Op basis van deze nieuwe afspraken kan op Habraken 5 ha. meer als reguliere bedrijfsgrond worden uitgeven ten opzichte van de vorige regionale programmeringsafspraken uit 2016/2017. Het aantal ha. uit te geven voor circulaire bedrijven is met 5 ha. verlaagd naar 10 ha. In de regionale afstemming is besproken dat niet één op één wordt uitgegaan van de provinciale behoefte, maar ook wordt gezocht naar alternatieve invullingen. Dat heeft geleid tot afspraken die door de 9 gemeenteraden van de betrokken gemeenten zijn vastgesteld.

Revitalisering

Er is aandacht om bestaande bedrijventerrein te revitaliseren en uit te breiden. Regionaal sluit het aanbod op bestaande terreinen lang niet altijd aan op de behoeften van bedrijven die een vestigingslocatie zoeken of willen doorontwikkelen. Het Stedelijk Gebied Eindhoven vindt het van belang om nieuwe innovatieve ontwikkelingen op bestaande bedrijventerreinen waar nodig te faciliteren. Om invulling te geven aan deze ambitie heeft de regio het Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties gevormd. Uit dit fonds kunnen investeringsbijdragen voor o.a. revitalisering worden gedaan.

Habraken

De bouwgrondexploitatie Habraken heeft betrekking op een bedrijventerrein, gelegen ten noordwesten van de kern van Veldhoven. De gemeente Veldhoven is bezig het bedrijventerrein gefaseerd te ontwikkelen en gefaseerd uit te geven.

Voor de bedrijfsterrein Habraken is de grondverkoop geraamd op gemiddeld 2 ha per jaar. Het Stedelijk Gebied Eindhoven heeft in het verleden afspraken gemaakt rondom (fasering van) de regionale bedrijventerreinen. In dit kader is voor Habraken 15 ha bedrijfsgrond geschrappt. Daarnaast wordt op Habraken nu 10 ha aan Circulaire bedrijvigheid ontwikkeld. Hiervoor wordt er een omgevingsplan opgesteld.

Na recente ontwikkelingen is er een tekort ontstaan op energie. Gevolg is een (tijdelijke) stop van nieuwe aansluitingen of zwaardere aansluitingen voor bedrijven. Dit kan gevolgen hebben voor vestiging van nieuwe bedrijven op Habraken. De ontwikkelingen rondom stikstof kan mogelijk ook gevolgen hebben voor de afgifte van nieuwe vergunningen.

Uitgifte van de bedrijfskavels zal plaatsvinden conform uitspraak Hoge Raad in de zaak Didam.

De eindwaarde per 31 december 2030 bedraagt € 349.301 positief. Dit is het eindresultaat na genomen winstneming in 2021 van € 2.600.000 en nog te nemen winstnemingen van € 3.950.000.

Noordrand; Zandven-West en Zandven-Oost.

De exploitatie Noordrand Zandven heeft betrekking op een bedrijventerrein in Veldhoven gelegen ten noorden van de kern van Veldhoven en ten oosten van het (grotere) bedrijventerrein Habraken. Op het bedrijventerrein Zandven waren woon-werkkavels voorzien en een woningbouwproject. Omdat de woon-werkkavels slecht verkochten is besloten om deze van elkaar los te koppelen. Het op dit punt gewijzigde bestemmingsplan is op 17 december 2019 door de raad vastgesteld. In 2020 is het gehele plan opnieuw doorgerekend. Daarvoor is het plangebied opnieuw geanalyseerd, zo ook de kosten, opbrengsten en de fasering. Sinds de aanpassing in het plan is de verkoop van de kavels snel gegaan.

De eindwaarde per 31 december 2024 bedraagt € 248.401 positief. Dit is het eindresultaat na genomen winstnemingen van € 2.620.000 (boekwaarde) en nog te nemen winstnemingen à € 725.000.

De Run

De Run is aantrekkelijk voor high tech (maak-)industrie en (innovatieve) health. Er wordt actief ingezet op omvorming van het bestaande terrein naar een innovatief werklandschap. De ontwikkeling van De Run wordt momenteel faciliterend opgepakt door de gemeente. De gemeente heeft daar slechts beperkt grond in eigendom, met name op de Run 1000 en 2000.

Bereikbaarheid

De gemeente investeert in de bereikbaarheid van haar woonwijken en bedrijventerreinen. Sprekende voorbeelden hierbij zijn de reconstructie van de Kempenbaan, de aanleg van de Zilverbaan en de nieuwe aansluiting op de A67. O.a. voor De Run en voor Habraken zijn deze investeringen van groot belang. Mede door de BOVO-bijdragen (bijdragen aan investeringen Bovenwijkse Voorzieningen) die particulieren aan de gemeente betalen worden deze investeringen bekostigd. In het verleden zijn voor dit doel ook BOVO-bijdragen uit de lopende grondexploitaties gedaan. De tarieven BOVO bij particulier kostenverhaal zijn voor 2023 geactualiseerd. Zie hieronder.

4. Beheer gemeentelijke gronden en panden (kapitaalgoederen)

Gemeentelijke gronden

Gronden, aangekocht ten behoeve van grondexploitatie, worden tijdelijk beheerd met als doel het realiseren van een maximaal financiële of maatschappelijke opbrengst. Gronden worden tegen marktconforme prijzen verpacht (kortlopende pacht). Ook zijn gemeentelijke percelen verhuurd aan woningcorporaties voor de tijdelijke huisvesting van urgenten en spoedzoekers.

In 2021 heeft er weer een verloting onder potentiële pachters plaatsgevonden en zijn er nieuwe afspraken gemaakt met de pachters over de verpachting van landbouwgronden voor drie jaar. Hierbij krijgt ook duurzaam grondgebruik de aandacht. Het aantal ha. te verpachten grond is wel afgenomen als gevolg van de ontwikkeling van het Kransackerdorp. In 2022 zijn op basis van de selectie in 2021 pachtovereenkomsten voor 2022 afgesloten. Dit zal ook voor 2023 plaatsvinden.

Gemeentelijke panden

Gemeentelijke panden die zijn aangekocht voor gebiedsontwikkeling, maar niet hiervoor hoeven te worden gesloopt, zijn merendeels verkocht. De gemeente heeft geen panden meer in eigendom die niet meer nodig zijn voor gebiedsontwikkeling. Enkele panden worden nog gesloopt of verkocht nadat het plangebied is gerealiseerd. De verkoop wordt verzorgd door derden (makelaars).

De huuropbrengsten zijn geoptimaliseerd door een vaste rekenmethodiek voor alle gemeentelijke huurwoningen. Uitgangspunt hierbij is minimaal kostendekkende verhuur. Van de gemeentelijke panden zijn panden aan een woningcorporatie verhuurd ten behoeve van de huisvesting van urgenten en spoedzoekers. Van enkele van deze panden is de verhuur inmiddels beëindigd vanwege de verkoop of sloop van de panden.

5. Gemeentelijk kostenverhaal en Bovenwijkse Voorzieningen (BOVO)

In het kader van faciliterend grondbeleid verhaald de gemeente haar kosten bij particuliere ontwikkelingen. Dit zijn onder andere kosten voor het opstellen/in procedure brengen van een bestemmingsplan, civiele werkzaamheden aan infrastructuur en openbaar groen.

Bovenwijkse Voorzieningen (BOVO) zijn investeringen in het openbaar gebied zoals infrastructuur (hoofdwegen), parken en openbare vervoervoorzieningen. Iedere eigenaar

van een nieuw te bouwen woning, bedrijfspand of andere functie waarvoor een bestemmingsplanwijziging nodig is, betaalt hier aan mee. Het bedrag wordt berekend per woning (woningequivalent).

Het systeem van kostenverhaal en wijze van berekenen van het tarief Bovenwijkse Voorzieningen blijft in het jaar 2023 gelijk. De kosten van de investeringsprojecten zijn geïndexeerd met de parameters die ook bij de herziening van de bouwgrondexploitaties zijn gehanteerd. Na overleg met de accountant is een percentage dat varieert van 2% tot 8% toegepast. Voor het bouwprogramma is rekening gehouden met de woondeal en de intensivering van het bedrijventerrein de Run. Het tarief voor de bijdrage aan de kosten voor de bovenwijkse infrastructurele voorzieningen is herrekend en komt daarmee nu op € 8.333,- per woningequivalent per 1-1-2023. Het tarief in 2022 bedroeg € 8.215,- per woningequivalent.

Begin 2023 worden de investeringsprojecten Bovo en het woningbouwprogramma opnieuw geïnventariseerd. Daarbij zal rekening worden gehouden met de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de mogelijkheden van de instrumenten die dit biedt voor toerekening van de kosten en eventuele vereveningen.

Voor woningen, bedrijfsbestemmingen, kantoren, detailhandel en commerciële voorzieningen wordt een vast bedrag per woningequivalent in rekening gebracht. Deze bijdrage wordt niet in rekening gebracht voor de bouw van sociale huurwoningen gebouwd door toegelaten instellingen of door particuliere ontwikkelaars die aan kunnen tonen dat deze woningen voor minimaal 15 jaar voor de doelgroep beschikbaar blijven (duurzame sociale huur woningen)

Bij sloop/nieuwbouwprojecten wordt alleen voor de extra toegevoegde m2 bestemming een bijdrage bovenwijks afgedragen.

Om de afdracht te kunnen verhalen op derden dient er een verband te zijn tussen de kostprijs van de aan te leggen voorzieningen en de hoogte van het af te dragen bedrag per woning (woningequivalent). Voor de berekening van het BOVO tarief voor de begroting 2023 is de lijst van BOVO investeringen weer geactualiseerd en op basis hiervan is het nieuwe tarief berekend. Hierbij is ook gekeken naar de geprogrammeerde nieuwbouw van woningen en overige nieuwbouwprojecten. Zij dragen immers bij aan de BOVO investeringen. De actuele projecten zijn geactualiseerd en opnieuw berekend met prijspeil 1-1-2022. Daarnaast is het woningbouwprogramma opnieuw tegen het licht gehouden. Ook is de grondslag voor de omrekening voor de verschillende andere functies, zoals voor bedrijfsvestigingen, met als uitgangspunt de nieuwe grondprijzen per 1-4-2022 herzien. Dit alles heeft een verhoging tot gevolg van € 8.215,- naar € 8.333,- per woningequivalent.

Omdat in een kleinere woning gemiddeld minder mensen wonen wordt sinds 2017 rekening gehouden met de grootte van de woning. Er is hiervoor een gedifferentieerde BOVO bijdrage ingevoerd. Deze gedifferentieerde BOVO bijdrage is gebaseerd op bruto vloeroppervlakte en ziet er als volgt uit, gebaseerd op het tarief voor 2023:

- woning tot 60m² bvo : € 3.667,- per woningequivalent;
- woning 60 – 90m² bvo: € 7.333,- per woningequivalent;
- woningen groter dan 90m² bvo: € 8.333,- per woningequivalent.

Na invoering van de nieuwe Omgevingswet, naar verwachting 1-1-2023, komen er meer mogelijkheden voor kostenverhaal bij de gemeente te liggen. Het gemeentelijk kostenverhaal kan dan worden uitgebreid met kostenverhaal van kosten waarvan kan worden aangetoond dat er een ruimtelijke en functionele samenhang is met (private) gebiedsontwikkelingen. Hierbij kan worden gedacht aan maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van landschappen (bv. stikstofdepositie), sociale woningbouw op andere

locaties, stedelijke herstructurering ter verbetering van het woon- en leefklimaat in probleemgebieden en maatregelen in het kader van de energietransitie. Het Aanvullingsbesluit Grondeigendom en de Aanvullingswet Grondeigendom geven deze mogelijkheden aan. Naar verwachting worden de voorbeeld regelingen met deze onderwerpen in september 2022 vrij gegeven. De Eerste Kamer heeft als voorwaarde van de vaststelling van de nieuwe wetgeving aangegeven dat het digitale systeem(DSO) functioneel moet zijn per 1-1-2023.

6. Richtlijnen en aanbevelingen van de Commissie besluit begroting en verantwoording (BBV)

In juli 2019 heeft de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) de notie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) uitgebracht. Hierin geeft zij richtlijnen en aanbevelingen met betrekking tot de financiële verwerking en verslaglegging van de gemeentelijke grondexploitatie. De notitie is een verzameling van grotendeels al eerder door de commissie uitgebrachte richtlijnen en aanbevelingen.

Looptijd grondexploitatie 10 jaar

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft aan dat een grondexploitatie een looptijd heeft van 10 jaar. Doel hiervan is om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken. Deze 10 jaar wordt gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien en waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Dit houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te beperken. In het verleden duurden de projecten Zilverackers en Habraken langer dan 10 jaar. Inmiddels duren ze maximaal 10 jaar.

Tussentijdse winstneming van de grondexploitatie

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen.

Hierbij dient de Percentage Of Completion (POC)methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

7. Invoering vennootschapsbelasting voor overheden

Vanaf 1 januari 2016 is de wet 'modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen' in werking getreden. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, vanaf 2016 vennootschapsbelasting betalen. Belangrijkste doelstelling van de wet is het realiseren van een fiscaal gelijk speelveld tussen overheids- en private ondernemingen.

Financiële begroting

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een nader inzicht gegeven in de financiële begroting 2023. Dit hoofdstuk wordt onderverdeeld in de volgende paragrafen:

- kerngegevens;
- een overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- een uiteenzetting van de financiële positie;
- Baten en lasten per taakveld.

In de paragrafen wordt inzicht gegeven in de cijfers van de nieuwe begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026 en, waar van toepassing, de realisatie van het jaar 2021 en de begroting na wijzigingen van het jaar 2022.

Kerngegevens

Sociaal

Kengetallen sociaal (per 1-1)	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal inwoners:	45.823	46.300	46.800	47.300	47.800
waarvan:					
- 0 t/m 4 jaar	2.089	2.100	2.200	2.300	2.400
- 5 t/m 14 jaar	4.815	4.900	5.000	5.100	5.200
- 15 t/m 64 jaar	28.749	29.000	29.200	29.400	29.600
- 65 jaar en ouder	10.170	10.300	10.400	10.500	10.600
Aantal uitkeringsgerechtigden:					
- Participatiewet	457	480	500	520	540
- BBZ	8	9	9	9	9
- IOAW	26	27	25	25	25
- IOAZ	1	1	1	1	1
Aantal WSW'ers:					
- aantal SE ¹	142	135	130	125	120

Kengetallen sociaal (per 1-1)	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal leerlingen per 1/10: ²					
- primair onderwijs:	3.382	3.555	3.643	3.726	3.747
. openbaar onderwijs	789	863	893	919	898
. bijzonder basisonderwijs	2.593	2.692	2.750	2.807	2.849
- speciale school voor basisonderwijs	113	96	96	96	95
- speciaal onderwijs (ZMLK)	237	224	223	222	222
- speciaal onderwijs (LZK)	70	74	74	74	74
- voortgezet onderwijs	1.312	1.172	1.112	1.120	1.152
Samenstelling gemeenteraad:					
- Hart voor Veldhoven		9	9	9	9
- GBV	6	6	6	6	6
- VVD	6	5	5	5	5
- Groen Links/PvdA		3	3	3	3
- Senioren Veldhoven	3	2	2	2	2
- D66	2	2	2	2	2
- CDA	2	2	2	2	2
- VSA	3				
- PvdA	2				
- BPV	2				
- Lokaal Liberaal	1				
Totaal	27	29	29	29	29

¹ SE = Standaard Eenheid: Dit is de eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats van 36 uur voor een werknemer die op grond van de indicatie of herindicatie is ingedeeld in de arbeidshandicapcategorie "matig".

² De leerlingenaantallen vanaf het jaar 2022 zijn gebaseerd op leerlingenprognoses die door een extern bureau worden opgesteld. Bij het Sondervick College worden deze prognoses relatief sterk beïnvloed door het teruglopende leerlingenaantal van voorgaande jaren. Activiteiten die inmiddels door het Sondervick College zijn

ondernomen met als doel deze trend te doorbreken, kunnen in de prognoses niet worden doorberekend. De feitelijke leerlingenaantallen zullen hierdoor waarschijnlijk hoger zijn dan de prognoses voor de komende jaren laten zien. Voor de nieuwe voorziening in Zilverackers is uitgegaan van een gelijke verdeling van het geprognostiseerde leerlingenaantal over beide scholen die zich in dit gebouw hebben gevestigd.

Fysiek

Kengetallen fysiek (per 1-1)	2022	2023	2024	2025	2026
Oppervlakte gemeente in hectaren:	3.188	3.188	3.188	3.188	3.188
waarvan:					
- binnenwater	19	19	19	19	19
- historische stads- of dorpskern	-	-	-	-	-
Aantal woningen:	20.240	20.410	20.930	21.580	21.980
waarvan:					
- huurwoningen	6.655	6.704	6.930	7.350	7.510
- eigen woningen	13.585	13.706	14.000	14.230	14.470
Wegen en fietspaden in m ²					
- totaal wegen en fietspaden	2.988.713	2.988.713	2.988.713	2.988.713	2.988.713
- gemiddeld belaste wegen	358.550	358.550	358.550	358.550	358.550
- licht belaste wegen	199.050	199.050	199.050	199.050	199.050
- wegen in woongebied	1.402.473	1.402.473	1.402.473	1.402.473	1.402.473
- wegen in verblijfsgebied	788.333	788.333	788.333	788.333	788.333
- fietspaden	240.306	240.306	240.306	240.306	240.306

Kengetallen fysiek (per 1-1)	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal hectaren openbaar groen:	290	290	290	290	290

Financieel

Kengetallen financieel (per 1-1)	2022	2023	2024	2025	2026
Debt-ratio	65%	66%	64%	58%	59%
Netto-schuld in % van het balanstotaal	54%	60%	58%	52%	53%
Eigen vermogen in % van het balanstotaal	27%	27%	29%	34%	36%
Eigen vermogen in % totale lasten	57%	48%	46%	47%	59%
Netto externe financiering	139.391	158.379	151.120	123.144	129.595
Netto schuld per inwoner	2.995	3.355	3.150	2.516	2.626

Overzicht baten en lasten en de toelichting

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in:

- per programma (exclusief reserves) de baten, lasten en het saldo;
- het overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- het overzicht van de kosten van overhead;
- het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- het bedrag voor onvoorzien;
- de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
- het resultaat;
- een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- en tot slot een overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- structureel begrotingsaldo.

Overzicht baten en lasten per programma (exclusief mutaties reserves)

De realisatie van doelstellingen op programmaniveau omvat alle geplande taken op het terrein van beleid en beheer gericht op de realisatie van de programmadoelstellingen. De hieraan verbonden baten en lasten worden per programma gespecificeerd weergegeven.

Bedragen (x € 1.000)	Rek.	Begr.	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Programma	2021	2022				
0 Bestuur en ondersteuning *	6.233	5.943	6.170	6.264	6.291	6.148
1 Veiligheid	3.784	3.722	3.665	3.832	3.846	3.918
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	5.858	6.100	7.181	7.597	7.912	8.063
3 Economie	3.746	9.895	12.353	9.247	7.579	5.873
4 Onderwijs en jeugd	5.218	6.167	6.050	6.213	6.446	6.865
5 Sport, cultuur en recreatie	11.095	12.297	12.099	12.639	12.967	13.282
6 Sociaal Domein	51.106	53.881	53.947	54.714	55.887	56.847
7 Volksgezondheid en milieu	12.206	12.502	12.731	13.166	13.667	14.189
8 Volkshuisvesting/ruimtelijke ordening/stedelijke vernieuwing	10.949	23.555	34.570	38.707	15.102	22.123
Totaal lasten	110.195	134.062	148.766	152.379	129.697	137.308
0 Bestuur en ondersteuning *	2.654	2.480	2.003	1.991	2.054	2.036
1 Veiligheid	378	265	83	84	84	84
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	579	321	397	410	423	435
3 Economie	4.250	8.599	11.255	6.244	5.752	3.854
4 Onderwijs en jeugd	1.204	1.449	1.244	1.071	1.074	1.075
5 Sport, cultuur en recreatie	1.166	1.784	1.726	1.770	1.739	1.743
6 Sociaal Domein	11.453	10.915	10.062	10.203	10.430	10.577
7 Volksgezondheid en milieu	9.993	10.425	10.733	11.179	11.658	12.227
8 Volkshuisvesting/ruimtelijke ordening/stedelijke vernieuwing	8.272	22.451	36.036	38.757	14.784	21.621
Totaal baten	39.949	58.689	73.539	71.709	47.998	53.652
Saldo (-/- = nadeel)	-70.246	-75.373	-75.227	-80.670	-81.699	-83.656

*) De baten en lasten zijn gepresenteerd exclusief de overzichten voor algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Voor een toelichting op de geplande taken en bovenstaande bedragen wordt verwezen naar de programmabegroting.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Naast baten die zijn verbonden aan de uitvoering van programma's (derhalve verantwoord op het programma) beschikt de gemeente ook over baten die niet aan een specifiek programma zijn verbonden. Voorbeelden van deze algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering, dividenden en gemeentelijke belastingen. Hierna volgt een overzicht.

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Lokale heffingen	13.393	14.545	15.941	17.084	17.946	18.717
2 Algemene uitkering gemeentefonds	69.182	75.013	77.120	80.765	84.322	79.299
3 Dividend	64	75	75	75	75	75
4 Saldo financieringsfunctie	-226	36	23	-164	-419	-649
5 Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	82.413	89.669	93.159	97.760	101.924	97.442

Overzicht van de kosten van overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant worden in de betreffende taakvelden geregistreerd. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead (taakveld 0.4). Overhead mag nog wel worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en andere (subsidie)projecten. Dit betreft de doorbelasting van overhead.

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Lasten overhead	12.020	14.049	14.703	14.745	14.653	14.906
2 Baten overhead	-312	-109	-88	-90	-92	-94
3 Doorbelasting overhead	-1.302	-1.110	-1.397	-1.435	-1.428	-1.163
Totaal overhead	10.406	12.830	13.218	13.220	13.133	13.649

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting komt overeen met taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting.

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Vennootschapsbelasting	354	-422	810	465	400	877
Totaal vennootschapsbelasting	354	-422	810	465	400	877

Bedrag voor onvoorzien

De post onvoorzien is in de begroting opgenomen om onvoorziene incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Doel hiervan is dat de realisatie van programmadoelstellingen op het geplande niveau kan worden gehandhaafd. De post is geraamd op programma 0 (onderdeel taakveld 0.8 Overige baten en lasten).

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
1 Stelpost onvoorziene uitgaven	0	142	151	154	159	162
Totaal onvoorzien	0	142	151	154	159	162

Overzicht mutaties in reserves per programma

Hieronder een overzicht van de mutaties in reserves per programma. In paragraaf 3.3.5 wordt een meerjarig overzicht gegeven van de mutaties per onderscheiden reserve.

Bedragen (x € 1.000) Taakveld	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Toevoeging aan reserves						
0.10 Bestuur en ondersteuning: mutaties reserves	7.443	2.317	5.451	3.738	2.979	2.651
Totaal toevoeging aan reserves	7.443	2.317	5.451	3.738	2.979	2.651
Onttrekkingen aan reserves						
0.10 Bestuur en ondersteuning: mutaties reserves	6.230	1.378	1.864	2.997	1.504	1.991
Totaal onttrekking aan reserves	6.230	1.378	1.864	2.997	1.504	1.991
Saldo (- = nadeel)	-1.213	-939	-3.587	-741	-1.475	-660

Resultaat

Het begrotingsresultaat wordt in twee stappen gepresenteerd, te weten vóór en na de mutaties in de reserves. Op deze wijze wordt de beïnvloeding door de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, respectievelijk ten laste en ten gunste van de exploitatiebegroting, expliciet zichtbaar gemaakt.

Bedragen (x € 1.000) Paragraaf	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
<i>Raming baten en lasten per programma</i>						
Totaal lasten per programma	110.195	134.062	148.766	152.379	129.697	137.308 -/-
Totaal baten per programma	39.949	58.689	73.539	71.709	47.998	53.652 +
<i>Geraamd saldo baten en lasten programma's</i>	<i>-70.246</i>	<i>-75.373</i>	<i>-75.227</i>	<i>-80.670</i>	<i>-81.699</i>	<i>-83.656</i>
Algemene dekkingsmiddelen	82.413	89.669	93.159	97.760	101.924	97.442 +
Overhead	10.406	12.830	13.218	13.220	13.133	13.649 -/-
Vennootschapsbelasting	354	-422	810	465	400	877 -/-
Onvoorzien	0	142	151	154	159	162 -/-
<i>Totaal geraamd saldo baten en lasten</i>	<i>1.407</i>	<i>1.746</i>	<i>3.753</i>	<i>3.251</i>	<i>6.533</i>	<i>-902</i>
<i>Beoogde toevoegingen/onttrekkingen reserves:</i>						
Stortingen in de reserves	7.443	2.317	5.451	3.738	2.979	2.651 -/-
Bijdragen uit de reserves	6.230	1.378	1.864	2.997	1.504	1.991 +
<i>Saldo beoogde toevoegingen/onttrekkingen</i>	<i>-1.213</i>	<i>-939</i>	<i>-3.587</i>	<i>-741</i>	<i>-1.475</i>	<i>-660</i>
Resultaat (-/- = nadeel)	194	807	166	2.511	5.058	-1.562

Overzicht incidentele baten en lasten

Om inzicht te krijgen in de aard (incidenteel of structureel) van de baten en lasten wordt het overzicht van incidentele baten en lasten (per programma) gepresenteerd. Hiermee wordt informatie gegeven die relevant is voor de beoordeling van de financiële positie en de meerjarenraming. Voor een nadere invulling van het begrip incidenteel kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Bedragen (x € 1.000) Taakveld	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
3.2/8.2 Bouwgrondexploitatie	18.844	13.674	12.258	10.537
3.2/8.2 Verrekening bouwgrondexploitatie	21.499	26.493	4.195	11.147
0.4 Invoering Wet open overheid (Woo)	68	68	68	68
8.1 Invoering omgevingswet	47	47	0	0
8.1 Afboeken Sondervick 11 tbv plan Lindehof	200	0	0	0
0.10 Reserves	4.525	2.798	2.024	1.696
0,9 Vennootschapsbelasting	798	453	387	865
3.2 Programmeringsafspraken bedrijventerreinen SGE	0	1.500	0	0
Totaal incidentele lasten	45.980	45.033	18.933	24.313
3.2/8.2 Bouwgrondexploitatie	44.867	42.965	18.478	23.380
0.10 Reserves (VpB)	798	453	387	865
0.10 Reserves prog.afspraken bedrijventerreinen SGE	0	1.500	0	0
div. Afschrijving nieuwe investeringen 1e jaar	417	187	237	29
Totaal incidentele baten	46.082	45.105	19.102	24.274
Saldo (-/- = nadeel)	102	72	169	-39

Toelichting

Bouwgrondexploitatie

De bedragen van de bouwgrondexploitaties zijn incidenteel van aard. De hier opgenomen lasten en baten worden per saldo verrekend met de balans of in het geval van winst of verlies verrekend met de algemene vrije reserve.

Invoering Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur en is per 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden conform het meerjarenplan Woo. Tot 2026 zal de invoering gefaseerd uitgerold worden. Incidenteel is er € 68 aan extra kosten benodigd tot 2026 voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie.

Invoering omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is op rijksniveau verplaatst van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. De reden hiervoor is dat de technische uitwerking van het onderdeel Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) landelijk meer tijd kost en ook voor Veldhoven heeft dit gevolgen. Nu het project 'Implementatie omgevingswet' langer duurt dan eerder gepland, is ook langer de inzet van personele capaciteit nodig. Incidenteel benodigd budget voor 2023 en 2024 € 47.

Afboeken boekwaarde Sondervick 11 tbv plan Lindehof

De incidentele last betreft de boekwaarde van Sondervick 11 welke gesloopt zal worden tbv het plan Lindehof.

Vennootschapsbelasting

Het deel van de vennootschapsbelasting dat gaat over de winst van de bouwgrondexploitatie is incidenteel van aard. De winst per individuele bouwgrondexploitatie komt namelijk maar één keer voor en zo ook de daaruit voortvloeiende vennootschapsbelasting. De hier opgenomen lasten worden verrekend met de algemene vrije reserve.

Programmeringsafspraken bedrijventerreinen SGE (€ 1.500 in 2024)

De "Programmering werklocaties Stedelijk Gebied Eindhoven 2021" en het daarin opgenomen financieel arrangement hebben financiële gevolgen voor de negen SGE-gemeenten. In 2017 heeft Veldhoven vanuit de regio € 2 mln ontvangen voor het uit de markt nemen van bedrijventerreinen. Dit bedrag is toen in de vrije reserve gestort. In de Jaarstukken 2017 is een risico benoemd over een mogelijke terugbetaling. Dit risico heeft een kans van 70% en een maximaal financieel gevolg van € 2,3 mln. Met de afrekening van de programmeringsafspraken uit 2016 is dit bedrag verminderd met € 0,8 mln. Met de herziene afspraken kunnen zich in 2024 de volgende 3 mogelijkheden voordoen:

1. Vanwege programmeringsafspraken moet Veldhoven € 1,5 mln betalen;
2. Als mogelijkheid 1 zich niet voordoet, kan het zijn dat Veldhoven € 1,5 mln uitgeeft aan 'andere doeleinden'. Hiervoor is wel een unaniem besluit nodig;
3. Veldhoven hoeft niets te betalen.

Mogelijkheid 1 hebben we tot deze begroting afgedekt met een risico.

Mogelijkheid 2 leent zich er niet voor om dit met een risico af te dekken. Met een tegenstem heeft Veldhoven de mogelijkheid om in 2024 mogelijkheid 2 niet door te laten gaan. Deze keuze zal afhankelijk zijn van de feiten en omstandigheden op dat moment. Om in de toekomst het mogelijke probleem te voorkomen dat er geen dekking is, is het nodig om de dekking nu te borgen voor 2024. Dit doen we door het risico te laten vervallen. En een kostenbudget in de jaarschijf 2024 te ramen van € 1,5 mln voor of terugbetalen vanwege programmeringsafspraken over rode gronden of voor de andere doeleinden uit de afspraken. En dit kostenbudget in de jaarschijf 2024 te dekken met een onttrekking aan de vrije reserve. Deze dekking is opgenomen in programma 0.

Afschrijving investeringen 1e jaar

Het startjaar van afschrijving is volgend op het jaar van ingebruikname van investeringen. Doordat het startjaar van afschrijving niet gelijk is aan het jaar van ingebruikname, ziet de provincie dit als een incidentele baat.

Overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In onderstaand overzicht wordt aangegeven wat het effect op het exploitatiesaldo is van de structurele stortingen en onttrekkingen reserves.

Bedragen (x € 1.000) Programma	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
4 Vervangingsreserve openbare verlichting	224	227	231	231
5 Vervangingsreserve openbaar groen	640	649	660	660
6 Vervangingsreserve VRI	62	63	64	64
Totaal structurele toevoegingen reserves	926	940	955	955
4 Vervangingsreserve openbare verlichting	93	119	144	153
5 Vervangingsreserve openbaar groen	177	224	267	267
6 Vervangingsreserve VRI	34	73	83	83
10 Dekkingsreserve primair onderwijs	450	445	440	440
10 Dekkingsreserve bevordering energielabel	52	52	52	52
10 Dekkingsreserve Kempen Campus	117	117	117	117
10 Dekkingsreserve tijdelijke huisvestingslocaties	13	13	13	13
Totaal structurele onttrekkingen reserves	937	1.044	1.117	1.126
Saldo (-/- = nadeel)	11	104	162	171

Structureel begrotingssaldo

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in het structurele begrotingssaldo.

Bedragen (x € 1.000) Paragraaf	Begroting			
	2023	2024	2025	2026
Resultaat	166	2.511	5.058	-1.562
Incidentele baten en lasten	102	72	169	-39
Strutureel saldo (-/- = nadeel)	64	2.439	4.889	-1.523

Uiteenzetting financiële positie

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de financiële positie van de gemeente Veldhoven. Allereerst wordt aangegeven wat het meerjarige exploitatiesaldo is (gesplitst naar bestaand en nieuw beleid). Vervolgens geeft het BBV (Besluit, Begroting en verantwoording) aan om inzicht te geven in de jaarlijks terugkerende arbeidskosten en de investeringen.

Naast het meerjarige exploitatiesaldo geeft ook de reservepositie inzicht in de financiële positie van de gemeente. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Ook wordt een overzicht gegeven van de opgenomen voorzieningen.

Het EMU-saldo wordt gepresenteerd en tot slot wordt een geprognosticeerde begin- en eindbalans weergegeven.

Raming van de financiële gevolgen van bestaand en nieuw beleid

De gepresenteerde begroting is gebaseerd op een combinatie van bestaand beleid en nieuw beleid. De financiële gevolgen van nieuw beleid en bijstellingen zijn in hoofdstuk 2 per programma zichtbaar. Hieronder wordt een overzicht gepresenteerd met het totaal aan lasten en baten gesplitst naar bestaand en nieuw beleid.

Bedragen (x € 1.000)	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	
1 Lasten bestaand beleid	165.983	168.456	144.685	153.085	-/-
2 Baten bestaand beleid	160.586	163.157	138.661	146.274	+
<i>Saldo bestaand beleid</i>	<i>-5.397</i>	<i>-5.299</i>	<i>-6.024</i>	<i>-6.811</i>	
3 Lasten nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid	2.522	1.792	2.227	2.333	
4 Baten nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid	8.085	9.602	13.309	7.582	+
<i>Saldo nieuw beleid/bijstelling bestaand beleid (-/- = nadeel)</i>	<i>5.563</i>	<i>7.810</i>	<i>11.082</i>	<i>5.249</i>	
5 Lasten ombuigingsmaatregelen	0	0	0	0	-/-
6 Baten ombuigingsmaatregelen	0	0	0	0	+
<i>Saldo ombuigingsmaatregelen (-/- = nadeel)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
Totaal (-/- = nadeel)	166	2.511	5.058	-1.562	

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

In onderstaand overzicht worden de arbeidskosten (loonkosten en sociale lasten) van het eigen personeel gepresenteerd. Voor een verder inzicht in en toelichting op de personele bedrijfsvoeringskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2021	Begr. 2022	Begroting			
			2023	2024	2025	2026
Programma						
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	24.920	27.831	29.583	30.562	30.846	31.307
Totaal	24.920	27.831	29.583	30.562	30.846	31.307

Investeringen

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele
					2021		2022		2023		2024		2025		2026		Kapitaal
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Immateriële vaste activa																	
5	5.2	Inrichting zwembad	366	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	
8	8.1	Vorbereiding Djept (onderzoek/ontwikk.)	229	50	96	-	-	366	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	8.1	Vorbereiding grond Lange Krulsweg (vh Gansepoel)	-	-	125	-	-	125	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal			594	50	221	-	-	491	-	-	-	-	-	-	-	31	
Materiële vaste activa met economisch nut																	
0	0.3	3 panden Zilverackers algemeen	-	428	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0.3	Sondervick 11 (grond)	-	-	-	-	-	-	163	-	-	-	-	-	-	0	
0	0.3	Sondervick 11 (opstal)	-	-	-	-	-	-	139	-	-	-	-	-	-	-	
0	0.3	Axxerion (update Planon)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0.4	Zaaksysteem	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	
0	0.4	Thin clients en monitoren gemeentehuis	-	-	-	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	17	
0	0.4	Thin clients en monitoren 2021	23	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
0	0.4	Vloerbedekking gemeentehuis beneden	-	-	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
0	0.4	TPOW – bureau's en bureaustoelen	-	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
0	0.4	TPOW – beeldbelunits	-	-	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
2	2.1	Rollend materieel Gladheid	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
2	2.1	Gladheidsbestrijding	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	138	-	-	15	
2	2.2	Actualiseren parkeren maaiveld	0	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	
2	2.2	Fietsenstalling	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	2	
4	4.2	Zilverackers nieuwbouw onderwijs	217	-	2.013	-	-	8.459	-	-	-	-	-	-	-	338	
4	4.2	Zilverackers grond onderwijs	-	-	1.546	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
4	4.2	Jan Baptist verduurzamen	0	-	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
4	4.2	MFA Noord aanpassingen	1	-	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	
4	4.2	Verbouwing Look Cobbeek Brembocht	0	-	194	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	
4	4.2	Nieuwbouw Zeelsterhof	-	-	-	-	-	-	-	53	-	8.585	-	-	-	276	
4	4.2	Verbouw MFA Midden	93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
4	4.2	Meerveldhoven	-	-	-	-	-	-	-	3.568	-	-	-	-	-	211	
4	4.2	Ambitie renovatie aan het Heike	-	-	-	-	-	1	-	324	-	2.714	-	-	-	181	
5	4.2	Zilverackers gymnastieklokaal	-	-	160	-	-	1.470	-	-	-	-	-	-	-	51	
5	5.2	Omvormen BIO	-	-	201	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
5	5.2	Bouw zwembad	4.185	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	218	
5	5.2	Installaties zwembad	2.574	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	184	
5	5.2	Nazorg zwembad	-	-	486	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
5	5.2	Aanhelen sporthal	0	0	25	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele Kapitaal
									2023		2024		2025		2026		
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
5	5.2	UNA omvormen naar natuurgras 1	-	-	54	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
5	5.2	Rood-Wit omvormen naar natuurgras	0	0	185	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
5	5.2	UNA omvormen naar natuurgras 2	-	-	163	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
5	5.2	Investerings sportvelden 2023	-	-	-	-	36	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	5.2	Investerings sportvelden 2024	-	-	-	-	-	-	80	14	-	-	-	-	-	-	3
5	5.2	Investerings sportvelden 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	377	64	-	-	-	-	13
5	5.2	Investerings sportvelden 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	474	81	-	-	17
5	5.2	Investerings atletiekbaan 2023	-	-	-	-	268	47	-	-	-	-	-	-	-	-	20
5	5.2	Kunstgras Marville 2024	-	-	-	-	-	-	295	50	-	-	-	-	-	-	22
5	5.2	Investerings speelvelden 2021	31	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	5.2	Investerings speelvelden 2022	-	-	86	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	5.2	Investerings speelvelden 2023	-	-	-	-	37	7	-	-	-	-	-	-	-	-	2
5	5.2	Investerings speelvelden 2024	-	-	-	-	-	-	57	10	-	-	-	-	-	-	3
5	5.2	Investerings speelvelden 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	81	14	-	-	-	-	4
5	5.2	Investerings speelvelden 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94	16	-	-	5
5	5.2	Capaciteitsknelpunten sportparken: top laag	277	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
5	5.2	Capaciteitsknelpunten sportparken: onderlaag	312	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
5	5.3	Uitbreiding muziekschool	0	-	0-	-	650	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
5	5.7	Vervanging voertuigen groen-/klusploeg	-	-	-	-	-	-	-	-	311	-	-	-	-	-	47
5	5.7	Groenploeg/klussenploeg 3x bus	-	-	-	-	320	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48
5	5.7	Groenploeg/klussenploeg 1x bus	-	-	-	-	-	-	110	-	-	-	-	-	-	-	16
6	6.1	De Veldwijzer: interieuraanpassingen	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
7	7.2	Aanpassing overstortriolering	1	-	1-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
7	7.2	Kempenbaan West: riolering	637	457	176	11	0-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
7	7.2	Riol.verblijfsgebied Look/fase 3 midden	10	33	342	342	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-
7	7.2	Vervanging riolering St. Janstraat	-	-	-	0	270	270	-	-	-	-	-	-	-	-	0
7	7.2	Vervanging riolering Oude Kerkstraat	0	131	496	496	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
7	7.2	KRW-maatregelen 2017-2020	8	-	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
7	7.2	Groen/blauw zone Heerb.-Rundgraaf/fase 2	5	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
7	7.2	Verblijfsgebied Look riool fase 3 en 4	139	139	3.185	3.185	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	7.2	Vervanging riool Gebied 12 A:	-	-	-	-	438	438	445	445	-	-	-	-	-	-	-
7	7.2	Vervanging riool Gebied 12 B:	-	-	-	-	626	-	636	-	-	-	-	-	-	-	30
7	7.2	Vervanging riool gebied Dreef	-	-	1	-	1.578	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
7	7.2	Vervanging riool Oude Kerkstraat	0	-	462	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
7	7.2	Vervanging riool St.Janstraat	-	-	1	-	321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
7	7.2	Overkluizing ASML OLV langs tuincentrum	0	-	0	-	532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
7	7.2	Heiberg, vervanging drukrioolstelsel	0	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele Kapitaal
					2021		2022		2023		2024		2025		2026		
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
7	7.2	Vervanging riool Burgem van Hoofflaan	-	-	-	-	100	-	1.319	-	-	-	-	-	-	34	
7	7.2	Stamriool noord Incl overstortput	17	-	0	-	758	-	-	-	-	-	-	-	-	18	
7	7.2	Groen Blauwe Zone Heerbaan en Rundgraaf	46	-	1.132	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	
7	7.2	Vervangen Gemaal ASML/MMC	0	-	20	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
7	7.2	Vervangen Gemaal de Dom	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
7	7.2	Vervanging gemalen en drukriolering 2021	0	-	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
7	7.2	Vervanging gemalen en drukriolering 2022	-	-	140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	
7	7.2	Vervanging gemalen en drukriolering 2023	-	-	-	-	142	-	-	-	-	-	-	-	-	11	
7	7.2	Vervanging gemalen en drukriolering 2024	-	-	-	-	-	-	144	-	-	-	-	-	-	11	
7	7.2	Riolering slowlane	1	-	1.254	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	
7	7.2	Stopzetting inkalving taluds wateropvang KC	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
7	7.2	Omvormingsactie van steen naar groen	3	-	98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
7	7.2	Aanpassen bergersvolume Meerhovendreef	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
7	7.2	Vervanging lijnafwatering Heuvel en Blaarthemseweg	-	-	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	
7	7.2	Vervanging riolering 2025	-	-	-	-	-	-	-	13.012	6.506	-	-	-	-	157	
7	7.2	Vervanging riolering persleidingen 2025	-	-	-	-	-	-	-	9	5	-	-	-	-	0	
7	7.2	Vervanging riolering 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.640	4.570	-	172	
7	7.3	Vervangingsinvestering Ondergrondse containers	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	15	
7	7.3	Ondergrondse luercontainers	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
7	7.3	Ondergrondse containers	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	15	
8	8.3	Vervanging VTH-zaaksysteem	29	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2021	160	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2022	-	-	159	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2023	-	-	-	-	126	11	-	-	-	-	-	-	-	7	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2024	-	-	-	-	-	-	182	32	-	-	-	-	-	9	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2025	-	-	-	-	-	-	-	109	19	-	-	-	-	5	
5	5.2	Vervangingsinvestering binnensport 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	360	63	-	-	18	
0	0.61	Applicatie WOZ waarden oppervlakte	141	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal			9.048	1.326	13.863	4.246	16.283	1.081	7.212	550	25.398	6.608	12.905	4.730	2.676		
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut																	
2	2.1	Aansluiting A67 (BNR)	56-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	2.1	Rec.Kempenb.deel richting A2 (BNR)	827	826	19.013	15.683	10.670	10.134	-	-	-	-	-	-	-	133	
2	2.1	Inprikker Slowlane (fiets)	150	150	1.407	1.198	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
2	2.1	Nazorgbudget groen Zilverbaan	21	-	153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
2	2.1	Nazorgbudget archeologie Zilverbaan	0	-	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele Kapitaal
					2021		2022		2023		2024		2025		2026		
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
2	2.1	Kempenbaan West: OV	453	325	125	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
2	2.1	Kempenbaan West: VRI	260	187	72	5	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
2	2.1	Kempenbaan West: aanleg verharding/viaduct/kabels	17.128	12.297	4.737	296	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	315
2	2.1	Kempenbaan West: werkzaamheden Gender	68	49	19	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
2	2.1	Herinrichting Oude Kerkstraat	2	-	692	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
2	2.1	Herinrichting Locht	954	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
2	2.1	Verblijfsgebied 't Look	380	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53
2	2.1	Verblijfsgebied 't Look fase 3	623	-	1.005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48
2	2.1	Verblijfsgebied 't Look fase 4	13	-	230	152	1.610	-	134	-	-	-	-	-	-	-	54
2	2.1	Vervanging St. Jansstraat	-	-	30	-	470	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
2	2.1	Vervanging brug Runstraat	-	-	285	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
2	2.1	Vervanging wegen investering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.900	-	-	102
2	2.1	Hovenring - De Run (fiets)	0	-	217	167	193	148	-	-	-	-	-	-	-	-	3
2	2.1	Verbinding nabij De Run 2000 (fiets)	0	-	312	239	288	219	-	-	-	-	-	-	-	-	5
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2021	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2022	-	-	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2023	-	-	-	-	219	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2024	-	-	-	-	-	-	221	-	-	-	-	-	-	-	7
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	223	-	-	-	-	-	7
2	2.1	Vervangingsinvesteringen masten 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	225	-	-	7
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2021	264	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2022	-	-	473	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2023	-	-	-	-	445	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2024	-	-	-	-	-	-	449	-	-	-	-	-	-	-	24
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	453	-	-	-	-	-	25
2	2.1	Vervangingsinvesteringen armaturen 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	457	-	-	25
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2021	12	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2022	-	-	398	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2023	-	-	-	-	702	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2024	-	-	-	-	-	-	190	-	-	-	-	-	-	-	12
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	94	-	-	-	-	-	6
2	2.1	Vervanging investeringen VRI 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	2
2	2.1	Verlichting Oersebaan	19	-	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
2	2.1	vervanging wegen: gebied 12-B	-	-	-	-	41	-	42	-	-	-	-	-	-	-	3
2	2.1	vervanging wegen: gebied Dreef	-	-	115	-	116	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
2	2.1	vervanging wegen: riolering Oude Kerkstr	7	-	958	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
2	2.1	vervanging wegen: St.Janstraat	-	-	10	-	147	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele Kapitaal
					2021		2022		2023		2024		2025		2026		
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
2	2.1	verv.wegen: Heiberg (verv.drukrioolsyst)	0	-	13	-	204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
2	2.1	verv.wegen: BvHooflaan (excl.stamriool)	-	-	127	-	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
2	2.1	verv.wegen:Mr Rijkenstr./Kerkakkerstr.	-	-	248	-	252	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
2	2.1	vervangng wegen: Frans Bekerstraat	0	-	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
2	2.1	verv.wegen: Kerkweg/Pastoor Verhoevenstr	-	-	-	-	70	-	71	-	-	-	-	-	-	-	5
2	2.1	vervangng wegen: Frits verhaegenstraat	-	-	-	-	98	-	99	-	-	-	-	-	-	-	7
2	2.1	vervangng wegen: Alzettenhof (pleintje)	0	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
2	2.1	vervangng wegen: Dorpstraat	-	-	-	-	-	-	668	-	-	-	-	-	-	-	23
2	2.1	vervangng wegen: Provincialeweg	-	-	-	-	-	-	1.035	-	-	-	-	-	-	-	36
2	2.1	vervangng wegen: Banstraat	0	-	392	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
2	2.1	vervangng wegen: Sondervick	-	-	-	-	465	-	472	-	-	-	-	-	-	-	32
2	2.1	vervang. wegen: Run 4200 (niet Slowlane)	-	-	8	-	472	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
2	2.1	vervangng wegen: De Run 4400	-	-	11	-	590	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
2	2.1	vervangng wegen: De Run 4300	-	-	12	-	442	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
2	2.1	vervangng weg: stille deklaag Heerbaan	0	-	1	-	249	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
2	2.1	vervangng wegen: Vooraard	24	-	126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
2	2.1	Kromstraat	0	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
2	2.1	Aansluiting Peter zuidlaan Julianastraat	31	31	1.587	31	1.082	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92
2	2.1	Zwembad (toegangsgebied)	43	-	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
2	2.1	Fietsstructuur west-Veldhoven	-	-	-	-	2.700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92
2	2.2	Investering fietsenstalling	-	-	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
3	3.2	Herinrichting Zuidentree	8	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40
5	5.7	Kempenbaan West: openbaar groen/natuur	691	496	191	12	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
5	5.7	Buitenruimte school Zilverackers	36	-	44	-	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
5	5.7	Gebiedsimpuls grenscorridor	21	-	1.102	691	400	224	-	-	-	-	-	-	-	-	41
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2021	199	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2022	-	-	409	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2023	-	-	-	-	310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2024	-	-	-	-	-	-	315	-	-	-	-	-	-	-	8
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2025	-	-	-	-	-	-	-	320	-	-	-	-	-	-	8
5	5.7	Vervangingsinvesteringen bomen 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	325	-	-	-	9
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2021	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2022	-	-	452	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2023	-	-	-	-	286	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2024	-	-	-	-	-	-	291	-	-	-	-	-	-	-	12
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2025	-	-	-	-	-	-	-	295	-	-	-	-	-	-	13
5	5.7	vervangingsinvestering beplanting 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	299	-	-	-	13

Prog	Taak- veld	Investering	Bedragen (x C 1.000)		Rekening		Begroting		Begroting								Structu- rele Kapitaal
					2021		2022		2023		2024		2025		2026		
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2021	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2022	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2023	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2024	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	-	-	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering gras 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering meubilair 2022	-	-	277	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
5	5.7	vervangingsinvestering meubilair 2023	-	-	-	-	-	142	-	-	-	-	-	-	-	-	8
5	5.7	vervangingsinvestering meubilair 2024	-	-	-	-	-	-	-	145	-	-	-	-	-	-	9
5	5.7	vervangingsinvestering meubilair 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147	-	-	-	-	9
5	5.7	vervangingsinvestering meubilair 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	149	-	-	9
5	5.7	vervangingsinv. speeltoestellen 2022	-	-	448	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28
5	5.7	vervangingsinv. speeltoestellen 2023	-	-	-	-	-	371	-	-	-	-	-	-	-	-	24
5	5.7	vervangingsinv. speeltoestellen 2024	-	-	-	-	-	-	-	250	-	-	-	-	-	-	16
5	5.7	vervangingsinv. speeltoestellen 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	-	254	-	-	-	-	17
5	5.7	vervangingsinv. speeltoestellen 2026	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	258	-	-	17
5	5.7	vervangingsinvestering omvorming 2021	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	5.7	vervangingsinvestering omvorming 2022	-	-	126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	5.7	vervangingsinvestering omvorming 2023	-	-	-	-	-	193	-	-	-	-	-	-	-	-	6
5	5.7	vervangingsinvestering omvorming 2024	-	-	-	-	-	-	-	260	-	-	-	-	-	-	8
5	5.7	Vervangingsinvestering openbaar groen 2021	82	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
5	5.7	Vervangingsinvestering openbaar groen 2022	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Totaal			21.650	14.429	37.031	18.420	23.554	10.726	4.683	-	1.828	-	4.692	-	2.003		
Financiële vaste activa																	
0	0.5	Startersleningen	-	184	-	160	-	91	-	75	-	35	-	15	-	-	
0	0.5	Starterslening 1e woning aankopen	762	-	651	-	259	9	39	39	77	77	102	102	-	-	
0	0.5	Stimuler.lening aanpass.koopwoningen	237	66	466	54	582	82	629	129	181	181	209	209	-	-	
0	0.5	Lening brandvertragende gordijnen DeLigt	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0.5	Lening vloerbedekking De Ligt	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0	0.5	Lening LED-verlichting sportpark VLTC	-	5	-	5	-	5	-	5	-	5	-	5	-	5	
0	0.5	Lening LED-verlichting sportpark Zeelst	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2	
Totaal			1.000	261	1.117	220	841	188	668	250	259	300	311	332	-		
Totaal generaal			32.291	16.065	52.233	22.886	40.187	11.995	12.563	800	27.484	6.908	17.908	5.062	4.709		
Totaal Afschrijvinglasten vaste activa			4.555		5.167		5.669		6.516		6.913		7.394				
Totaal Rentelasten vaste activa			1.330		1.440		1.673		1.891		1.940		2.077				

Stand en verloop van de reserves

Bedragen (x € 1.000)	1-1-2022			1-1-2023			1-1-2024			1-1-2025			1-1-2026			1-1-2027
	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo
Algemene reserve																
Saldo rekening	194	807	194	807	166	0	973	2.511	0	3.484	5.058	0	8.543	0-	1.562	6.981
Risicoreserve, deel benoemde risico's	4.309	-	-	4.309	-	-	4.309	-	-	4.309	-	-	4.309	-	-	4.309
Risicoreserve, deel onbenoemde risico's	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000	-	-	10.000
Vrije reserve	32.843	1.442	487	33.798	4.525	798	37.525	2.798	1.953	38.370	2.024	387	40.008	1.696	865	40.839
Totaal algemene reserve	47.345	2.249	681	48.914	4.691	798	52.807	5.309	1.953	56.164	7.083	387	62.859	1.696	2.426	62.129
Bestemmingsreserve																
<i>Dekkingsreserves</i>																
Dekkingsreserve uitkering HNG	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Dekkingsreserve primair onderwijs	8.450	-	450	8.000	-	450	7.550	-	445	7.105	-	440	6.665	-	440	6.224
Dekkingsreserve bevordering energielabel	603	-	52	551	-	52	498	-	52	446	-	52	393	-	52	341
Dekkingsreserve Kempen Campus	1.980	-	117	1.862	-	117	1.745	-	117	1.628	-	117	1.510	-	117	1.393
Dekkingsreserve basis op orde	0	-	0-	0	-	0-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve voor vervangingsinvesteringen																
Vervangingsreserve openbare verlichting	4.185	220	59	4.347	224	93	4.477	227	119	4.586	231	144	4.672	231	153	4.750
Vervangingsreserve openbaar groen	4.537	630	113	5.055	640	177	5.517	649	224	5.942	660	267	6.335	660	267	6.729
Vervangingsreserve VRI	1.226	62	12	1.276	62	34	1.305	63	73	1.296	64	83	1.277	64	83	1.258
Doelreserves nieuw beleid/investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stimuleringsfonds Brainport	283	-	9	274	-	9	266	-	-	266	-	-	266	-	-	266
<i>Reserve deelfonds sociaal domein</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dekk.res.tijdelijke huisvestingslocaties	272	-	14	259	-	13	246	-	13	233	-	13	219	-	13	206
Afbouw complexen	99	156	66	189	-	120	69	-	-	69	-	-	69	-	-	69

Totaal bestemmingsreserves	21.635		890	21.813	926		21.673	940		21.569	955		21.407	955		21.235
		1.068				1.066						1.117			1.126	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESERVES	68.980	3.318	1.571	70.727	5.617	1.864	74.480	6.249	2.997	77.733	8.038	1.504	84.266	2.651	3.553	83.365

Stand en verloop van de voorzieningen

Bedragen (x € 1.000) Naam voorziening	1-1-2022			1-1-2023			1-1-2024			1-1-2025			1-1-2026			1-1-2027
	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo	+	-/-	saldo
Onderhoud eigendommen (incl. sport)	636	1.851	1.817	671	1.851	1.429	1.093	1.851	1.444	1.501	1.851	1.687	1.665	1.851	1.691	1.825
Onderhoud wegen	2.566	1.360	1.574	2.352	1.360	1.597	2.114	1.360	1.622	1.852	1.360	1.622	1.590	1.360	1.622	1.328
<i>Overige</i>																
Vervangingsreserve riolen	11.652	920	4.023	8.549	903	708	8.743	917	445	9.215	932	6.511	3.636	947	4.570	13
Egalisatievoorziening rioolheffing	1.436	227	248	1.416	-	354	1.061	-	354	707	-	353	353	-	353	-
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	0	75	-	75	-	19	56	-	19	38	-	19	19	-	19	-
Voorziening wethouderspansioenen	4.419	-	76	4.342	-	78	4.265	-	79	4.186	-	80	4.106	-	81	4.025
Voorziening landschap	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55
TOTAAL VOORZIENINGEN	20.764	4.433	7.737	17.460	4.113	4.185	17.388	4.128	3.962	17.554	4.142	10.271	11.425	4.157	8.336	7.246

EMU-saldo

Het EMU-saldo verschaft samen met de geprognosticeerde balans meerjarig inzicht in de toekomstige verwachte ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente.

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties, etc.) op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van onze gemeente. Het kan worden gezien als een extra financieel kengetal.

Het EMU-saldo vervult ook een rol bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort op nationaal niveau om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie BZK (vooruitlopend op instemming van het parlement) in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden in de septembercirculaire. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De septembercirculaire 2022 is ten tijde van het opmaken van deze begroting nog niet beschikbaar. Uit de septembercirculaire 2021¹ blijkt dat de individuele referentie waarde 2022 voor onze gemeente € 4.824 bedraagt.

Omschrijving (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Volgens rekening	Volgens meerjarenraming in begroting	Volgens meerjarenraming in begroting	Volgens meerjarenraming in begroting	Volgens meerjarenraming in begroting	Volgens meerjarenraming in begroting
1 Exploitatiesald . o vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.407	1.746	3.753	3.251	6.532	-902
2 Mutatie . (im)materiële vaste activa	10.933	23.282	21.871	4.829	13.704	5.473
3 Mutatie . voorzieningen	1.607	-3.304	-72	166	-6.129	-4.179
4 Mutatie . voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	4.130	-6.750	-26.060	-29.328	-6.257	-12.907
5 Verwachte . boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa						
Berekend EMU-saldo	-12.049	-18.091	7.871	27.916	-7.044	2.353

¹ Deze berekening is een momentopname o.b.v. een voorlopige voorspelling van het BBP 2023 uit de Macro Economische Verkenning (MEV) en op basis van de begrotingstotalen

2022 zoals in februari aangeleverd door het CBS op basis van de primitieve begrotingen van gemeenten en provincies.

Geprognosticeerde balans

Conform gewijzigde BBV van 5 maart 2016 is hieronder de geprognosticeerde balans van de begroting en meerjarenbegroting opgenomen. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Bedragen (x € 1.000)	Rek.	Begr.	Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Activa						
Immateriele vaste activa	732	899	368	340	311	283
Materiele vaste activa	143.056	166.171	188.573	193.430	207.163	212.664
Leningen woningcorporaties	0	0	0	0	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen	8	8	8	8	8	8
Overige langlopende leningen	2.149	3.046	3.699	4.117	4.076	4.054
Overige financiële vaste activa	175	175	175	175	175	175
Financiële vaste activa	2.332	3.229	3.882	4.301	4.259	4.238
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>146.120</i>	<i>170.300</i>	<i>192.823</i>	<i>198.071</i>	<i>211.734</i>	<i>217.185</i>
Overige grond- en hulpstoffen	228	227	227	227	227	227
Onderhanden werk waaronder gronden in exploitatie	82.788	76.039	49.979	20.651	14.394	1.487
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	14.509	8.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Liquide middelen	1.754	0	0	0	0	0
Overlopende activa	9.433	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>108.712</i>	<i>89.266</i>	<i>60.206</i>	<i>30.878</i>	<i>24.621</i>	<i>11.714</i>
Totaal activa	254.832	259.566	253.029	228.949	236.355	228.899
Passiva						
Eigen vermogen	68.981	70.727	74.480	77.732	84.266	83.365
Voorzieningen	20.764	17.460	17.388	17.554	11.425	7.246
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	143.312	129.560	136.058	120.056	119.454	119.552
<i>Totaal vaste passiva</i>	<i>233.057</i>	<i>217.747</i>	<i>227.926</i>	<i>215.341</i>	<i>215.145</i>	<i>210.163</i>
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>21.775</i>	<i>41.819</i>	<i>25.103</i>	<i>13.608</i>	<i>21.210</i>	<i>18.736</i>
Totaal passiva	254.832	259.566	253.029	228.949	236.355	228.899

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten begroting 2023-2026

Bedragen (x € 1.000) Taakveld	Begroting								Progr
	2023		2024		2025		2026		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	
0.1 Bestuur	737	2.982	755	3.034	775	2.982	792	2.838	0
0.2 Burgerzaken	577	1.162	598	1.231	636	1.283	601	1.256	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	270	680	212	680	212	687	212	694	0
0.4 Overhead	88	13.306	90	13.310	92	13.225	94	13.743	0
0.5 Treasury	149	41	160	225	172	474	176	699	0
0.61 OZB woningen	8.177	532	8.846	509	9.348	516	9.798	524	0
0.62 OZB niet-woningen	6.576	437	7.034	418	7.364	425	7.655	431	0
0.63 Parkeerbelasting	819	2	819	2	819	2	819	2	0
0.64 Belastingen overig	758	28	765	28	782	29	803	29	0
0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	77.120	7	80.765	7	84.322	7	79.299	7	0
0.8 Overige baten en lasten		471		486		497		507	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		810		465		400		877	0
0.10 Mutaties reserves	1.864	5.451	2.997	3.738	1.504	2.979	1.991	2.651	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		166		2.511		5.058		1.562	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	66	2.550	66	2.697	66	2.691	66	2.744	1
1.2 Openbare orde en veiligheid	17	1.115	18	1.135	18	1.155	18	1.174	1
2.1 Verkeer en vervoer	397	6.103	410	6.523	423	6.826	435	6.969	2
2.2 Parkeren		1.042		1.037		1.048		1.055	2
2.5 Openbaar vervoer		36		37		38		39	2
3.1 Economische ontwikkeling		1.524		1.464		1.484		1.512	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.806	10.393	5.784	7.341	5.280	5.646	3.373	3.902	3
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	20	367	20	372	20	378	20	386	3
3.4 Economische promotie	429	69	440	70	452	71	461	73	3
4.1 Openbaar basisonderwijs		9		9		10		10	4
4.2 Onderwijshuisvesting	644	3.771	682	4.095	684	4.265	685	4.614	4
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	600	2.270	389	2.109	390	2.171	390	2.241	4
5.1 Sportbeleid en activering	50	426	50	456	51	467	52	476	5
5.2 Sportaccommodaties	1.038	3.467	1.040	3.509	1.043	3.543	1.043	3.549	5
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	402	2.627	442	2.681	404	2.695	404	2.741	5
5.4 Musea	67	295	67	302	67	309	67	315	5
5.5 Cultureel erfgoed		126		149		152		154	5
5.6 Media	88	1.178	88	1.204	88	1.228	88	1.252	5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	81	3.980	83	4.338	86	4.573	89	4.795	5

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	911	6.128	799	6.115	799	6.266	800	6.458 6
6.2 Wijkteams	41	4.178	2	4.205	2	4.273	2	4.340 6
6.3 Inkomensregelingen	8.664	12.223	8.945	12.535	9.160	12.847	9.297	13.102 6
6.4 Begeleide participatie		4.362		4.167		4.114		3.982 6
6.5 Arbeidsparticipatie		1.496		1.526		1.559		1.587 6
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	426	1.319	436	1.351	448	1.385	457	1.414 6
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	10	11.733	11	12.018	11	12.331	11	12.590 6
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	10	8.088	10	8.272	10	8.471	10	8.639 6
6.81 Geëscaleerde zorg 18+		176		179		184		188 6
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		4.244		4.346		4.457		4.547 6
7.1 Volksgezondheid	19	2.524	19	2.679	19	2.746	19	2.801 7
7.2 Riolering	4.030	3.207	4.251	3.391	4.421	3.535	4.672	3.746 7
7.3 Afval	6.420	5.166	6.777	5.454	7.086	5.712	7.404	5.969 7
7.4 Milieubeheer	132	1.600		1.418		1.427		1.446 7
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	132	234	132	224	132	247	132	227 7
8.1 Ruimtelijke ordening	512	1.916	85	1.616	79	1.487	64	1.490 8
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	34.061	30.861	37.181	35.231	13.198	11.723	20.007	18.710 8
8.3 Wonen en bouwen	1.463	1.793	1.491	1.860	1.507	1.892	1.550	1.923 8
Totaal	168.671	168.671	172.759	172.759	151.970	151.970	155.418	155.418